

Utgiftsområde 24

Näringsliv

Utgiftsområde 24 – Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Näringsliv.....	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	8
2.3	Skatteutgifter	9
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	10
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Mål för näringspolitiken	13
3.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	14
3.3	Resultatredovisning.....	14
3.3.1	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft	17
3.3.2	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse.....	28
3.3.3	Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv	35
3.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	41
3.5	Förvaltningen av bolag med statligt ägande	42
3.5.1	Specialfastigheter Sverige Aktiebolag.....	43
3.6	Politikens inriktning	44
3.7	Budgetförslag.....	48
3.7.1	1:1 Verket för innovationssystem	48
3.7.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	50
3.7.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	51
3.7.4	1:4 Tillväxtverket	52
3.7.5	1:5 Näringslivsutveckling	54
3.7.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser ..	55
3.7.7	1:7 Turistfrämjande	56
3.7.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	57
3.7.9	1:9 Geovetenskaplig forskning.....	59
3.7.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	61
3.7.11	1:11 Bolagsverket.....	61
3.7.12	1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien.....	63
3.7.13	1:13 Konkurrensverket.....	63
3.7.14	1:14 Konkurrensforskning.....	64
3.7.15	1:15 Upprustning och drift av Göta kanal.....	66
3.7.16	1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	67
3.7.17	1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	68
3.7.18	1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	68
3.7.19	1:19 Finansiering av rättegångskostnader.....	69
3.7.20	1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	70
3.7.21	1:21 Patent- och registreringsverket	71
3.7.22	1:22 Stöd vid korttidsarbete	72
3.7.23	1:23 Brexitjusteringsreserven.....	73
3.8	Övrig statlig verksamhet.....	74
3.8.1	Bolagsverket	74
3.8.2	Patentombudsnamnden.....	75
3.8.3	Revisorsinspektionen	75
3.9	Övriga förslag.....	75
3.9.1	Kreditgarantier för gröna investeringar	75
4	Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	77

4.1	Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	77
4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	77
4.3	Resultatredovisning	78
4.3.1	En fri, hållbar och rättvis internationell handel, en väl fungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige	78
4.3.2	Öka Sveriges export	79
4.3.3	Öka utländska direktinvesteringar i Sverige	85
4.3.4	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen	86
4.3.5	Effektivisera den inre marknaden	88
4.3.6	En väl fungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur	89
4.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	90
4.5	Politikens inriktning	92
4.6	Budgetförslag	95
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	95
4.6.2	2:2 Kommerskollegium	97
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	98
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande	99
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	100
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	101
4.6.7	2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	102
4.6.8	Exportkreditnämnden	102
4.6.9	Låneram för AB Svensk Exportkredit	103

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner målet för turismpolitiken (avsnitt 3.1).
2. Riksdagen godkänner att uppdraget för Specialfastigheter Sverige Aktiebolag förtydligas i enlighet med regeringens förslag (avsnitt 3.5.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ställa ut kreditgarantier som, inklusive tidigare utställda garantier, uppgår till högst 50 000 000 000 kronor i enlighet med förordningen (2011:211) om utlån och garantier och förordningen (2021:524) om statliga kreditgarantier för gröna investeringar (avsnitt 3.9.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om kapitaltillskott till Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex) på högst 1 000 000 kronor (avsnitt 4.6.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 475 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2021 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.9).
8. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2022 inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt tabell 1.1.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2022 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Verket för innovationssystem	279 816
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 540 255
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	997 268
1:4 Tillväxtverket	663 677
1:5 Näringslivsutveckling	905 942
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	67 146
1:7 Turistfrämjande	124 613
1:8 Sveriges geologiska undersökning	255 310
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11 Bolagsverket	65 542
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:13 Konkurrensverket	169 438
1:14 Konkurrensforskning	10 804
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	122 510
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	18 850
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	1 000
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472
1:21 Patent- och registreringsverket	335 706
1:22 Stöd vid korttidsarbete	365 000
1:23 Brexitjusteringsreserven	386 000
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	25 956
2:2 Kommerskollegium	91 494
2:3 Exportfrämjande verksamhet	361 367
2:4 Investeringsfrämjande	72 772
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6 Bidrag till standardiseringen	31 336
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	9 344 901

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 694 000	2023–2026
1:5 Näringslivsutveckling	421 000	2023–2027
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 000	2023–2024
1:14 Konkurrensforskning	9 250	2023–2025
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	4 129 250	

2 Näringsliv

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsnamnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsinspektionen.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE), Saminvest AB, Specialfastigheter Sverige Aktiebolag samt Stiftelsen Industrifonden och Stiftelsen Norrlandsfonden.

Inom utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter: Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2020	Budget 2021 ¹	Prognos 2021	Förslag 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024
Näringspolitik	52 363	27 631	20 032	8 641	7 255	7 258
1:1 Verket för innovationssystem	249	271	269	280	283	285
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 958	3 533	3 476	3 540	3 407	3 612
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	759	1 054	1 069	997	834	834
1:4 Tillväxtverket	481	1 162	1 144	664	315	318
1:5 Näringslivsutveckling	549	968	982	906	492	430
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	61	65	67	67	69	65
1:7 Turistfrämjande	115	155	155	125	105	105
1:8 Sveriges geologiska undersökning	233	245	250	255	258	261
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	9	14	14	14	14	14
1:11 Bolagsverket	43	49	48	66	60	62
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8
1:13 Konkurrensverket	155	165	164	169	171	173
1:14 Konkurrensforskning	10	11	11	11	11	11
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	160	120	120	123	40	40
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	26	25	25	19	19	19
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	10 722	1 401	1 401	1	1	1
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	19	19	19	17	17	17
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	16	18	18	18	18	18
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	319	279	279	269	269	269
1:21 Patent- och registreringsverket	326	341	337	336	340	343
1:22 Stöd vid korttidsarbete	35 140	17 721	10 170	365	365	365
1:23 Brexitjusteringsreserven				386	153	
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	677	728	725	703	520	484
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	33	36	37	26	26	26
2:2 Kommerskollegium	89	92	93	91	93	94
2:3 Exportfrämjande verksamhet	405	350	352	361	191	154
2:4 Investeringsfrämjande	71	98	97	73	58	58
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	22	21	20	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	25	100	94	100	100	100
Äldre anslag	7 367	66 398	19 218			
2021 1:23 Stöd till enskilda näringsidkare	339	10 701	2 400			
2021 1:24 Omställningsstöd	5 677	40 401	11 985			
2021 1:25 Researrangörslån		679	243			
2021 1:26 Stöd till handelsbolag		2 537	400			
2021 1:27 Tillfälligt stöd för hyreskostnader för vissa företag	1 350	9 080	1 190			
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	60 407	94 756	39 974	9 345	7 775	7 742

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2021 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 39 974 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslag för 2022 för utgiftsområdet innebär att 9 345 miljoner kronor anvisas. För 2023 beräknas anslagsnivån till 7 775 miljoner kronor och för 2024 till 7 742 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2022–2024 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	15 355	15 355	15 355
Pris- och löneomräkning ²	14	31	47
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-4 374	-5 961	-6 010
varav BP22 ³	1 184	411	248
Volymer	-1 650	-1 650	-1 650
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt			
Ny utgiftsram	9 345	7 775	7 742

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2022 fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter och investeringar.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2022 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	2022
Transfereringar ¹	5 556
Verksamhetsutgifter ²	3 760
Investeringar ³	29
Summa utgiftsram	9 345

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2019 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av en skatteutgift beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2020/21:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Prognos 2021	Prognos 2022
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavdrag	70	70
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	700	710
Lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall	-	-
Utjämning av förvärvsinkomst över tiden	-	-
Kostförmån vid tjänsteresa och representation	-	-
Gåvor till anställda	-	-
Skattefri förmån av kost i särskilda fall	0	0
Kapitalvinst på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter	3 420	3 460
Tonnagebeskattning	-	-
Matching credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	0	0
Förenklingsregel ränteavdragsbegränsning	-	-
Förenklingsregel finansiell leasing	-	-
Avsättning till periodiseringsfond för juridiska personer	-20	-50
Avdragsrätt för representationsmåltider	-	-
Avsättning till säkerhetsreserv	-20	-20
Fastighetsskatt på lokaler	-8 370	-8 500
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 720	-1 730
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag	1 140	1 200
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar	9 760	10 300
Utdelning av andelar i dotterföretag	-	-
Investeraravdrag	30	30
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatt särskild löneskatt för egenföretagare som fyllt 65 år	1 190	1 230
Nedsatt särskild löneskatt för anställda som fyllt 65 år	5 940	6 120
Transport i skidliftar	280	300
Restaurang- och cateringtjänster	10 250	11 850
Rumsuthyrning	1 770	2 050
Omsättningsgräns för mervärdesskatt	280	300
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	460	u
Nedsatt energiskatt på el inom industrin och i datorhallar	14 580	15 280
Skattereduktion för sjöinkomst	50	50
Summa	39 790	42 650

Anm.: "-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras, "u" betyder att skatteutgiften upphör.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

Det finns även ett mål för turismpolitiken som då målet beslutades benämndes turistpolitiken. Målet är att Sverige ska ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring, som bidrar till hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i alla delar av landet (prop. 2004/05:56, bet. 2004/05:NU13, rskr. 2004/05:296).

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144).

3 Näringspolitik

3.1 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1 utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

För att tydliggöra sambanden mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag redovisas näringspolitiken under tre delmål. Dessa är

- ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft
- stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse
- stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Som alla politikområden ska de näringspolitiska insatserna även bidra till att genomföra Agenda 2030, Parisavtalet och att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som omfattar de tre prioriteringarna smart, hållbar och inkluderande tillväxt.

Det finns även ett mål för turismpolitiken som då målet beslutades benämndes turistpolitiken. Redovisning av resultat görs under delmålet om entreprenörskap. Målet är att Sverige ska ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktig konkurrenskraftig turistnäring, som bidrar till hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i alla delar av landet (prop. 2004/05:56, bet. 2004/05:NU13, rskr. 2004/05:296).

Regeringens förslag: Målet för turismpolitiken ska vara att Sverige ska ha en hållbar turism, med ett hållbart resande och en hållbar och konkurrenskraftig besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning och attraktiva platser för besökare, boende, företag och investeringar i hela landet.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår ett nytt mål för turismpolitiken för att stärka förutsättningarna för en hållbar och konkurrenskraftig turism och besöksnäring som växer och bidrar till sysselsättning i hela landet. Förslaget ligger i linje med målet för näringspolitiken. Turismpolitiken ska leda till att företag och verksamheter inom besöksnäringen ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens och innovationsförmåga. På så sätt ska turismpolitiken bidra till att stärka Sveriges konkurrenskraft som besöksland med ett hållbart resande, vilket i sin tur ska bidra till att stärka bilden av Sverige som besöksland både inom landet och utomlands. Genom justeringen vill regeringen lyfta fram hela besöksnäringens aktörssystem och dess samspel i och mellan städer, tätorter, gles- och landsbygder för utvecklingen av hållbar turism och en konkurrenskraftig besöksnäring. Turismpolitiken ska främja jämställdhet, integration och mångfald. Politiken ska även främja hållbara miljöer, minskad klimatpåverkan och social hållbarhet. Genom den föreslagna justeringen av målet för turistpolitiken, som nu benämns turismpolitiken, uppnås en bättre samstämmighet med Parisavtalet, Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

3.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

I tabell 3.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. Det näringspolitiska målets årliga resultat mäts med två indikatorer. De tre delmålen organiserar de insatser inom utgiftsområdet som genomförs för att påverka det näringspolitiska målet. Varje delmål har i sin tur valda indikatorer som avser att visa den årliga utvecklingen inom respektive delmål. Insatserna som genomförs under respektive delmål använder i sin tur indikatorer avpassade för specifik insats. Det förväntas därför inte någon linjär koppling mellan indikatorer från enskild insats till det övergripande målet.

Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att kunna göra generella bedömningar av utvecklingen för det näringspolitiska målet och för respektive delmål.

För en närmare beskrivning av delmålen se budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.5.1).

Tabell 3.1 Mål och indikatorer inom näringspolitiken

Mål	Stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag		
Indikatorer	- Relativ enhetsarbetskostnad - Exportförmåga		
Delmål	Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft	Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse	Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv
Indikatorer	- Företagens kompetensbehov - Företagens kapitalförsörjning - Riskkapitalinvesteringar - Tillväxthinder för småföretag	- Företagens utgifter för forskning och utveckling - Andel företag med innovationsverksamhet - Andel företag med innovationssamarbeten - Patent, varumärken och mönsterskydd	- Antal företag med positiv sysselsättningsutveckling - Snabbväxande företag - Nystartade företag - Allmänhetens attityd till företagande - Operativa företagsledare

Anm.: Det finns inga nya data för indikatorerna andel företag med innovationsverksamhet och innovationssamarbeten, allmänhetens attityd till företagande och allmänhetens kännedom om vad som krävs för att starta och driva företag. Ett arbete för att se över indikatorerna avses inledas. Operativa företagsledare redovisas uppdelade på kvinnor och män.

3.3 Resultatredovisning

Den resultatredovisning som lämnas i budgetpropositionen bygger huvudsakligen på resultat som avser 2020. Den pågående pandemin har inneburit en global kris med stora konsekvenser för människors liv, hälsa och ekonomi, företagens ekonomi samt för ekonomin i Sverige och internationellt. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att minska de negativa konsekvenserna av pandemin. I resultatredovisningen beaktas även resultatet av åtgärder som vidtagits under 2021 i den utsträckning det finns relevant underlag tillgängligt.

En årligen återkommande dialog avses som tidigare att föras med näringsutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

Konkurrenskraft anger den svenska ekonomins produktivitet i jämförelse med andra länders ekonomier. För att mäta den svenska konkurrenskraften används två

ekonomiska indikatorer som sammantaget visar på denna produktivitet och svenska företags konkurrensförmåga på internationella marknader.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv genomförs insatser som stärker företags förutsättningar för innovation och förnyelse, stärker förutsättningarna för entreprenörskap, stärker och förbättrar företags ramvillkor samt verkar för marknader med effektiv konkurrens. Aktiviteterna inom utgiftsområdet ska sammantaget leda till att företag i Sverige, både existerande och potentiella, ges goda förutsättningar att utveckla sin kompetens, effektivitet och innovationsförmåga på väl fungerande marknader. På så sätt kan företag utvecklas, växa och sysselsätta fler i hela Sverige och stärka den svenska konkurrenskraften.

För att åstadkomma en starkt konkurrenskraft behövs insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Eftersom konkurrenskraft innehåller många olika aspekter kan den också mätas på många olika sätt. Nedan redovisas relativt arbetskraftskostnad och exportförmåga som övergripande mått på konkurrenskraften i det svenska näringslivet.

Tabell 3.2 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000 = 100

	2016	2017	2018	2019	2020
Relativ enhetsarbetskostnad	94,6	93,7	89,8	86,6	87,9
Exportförmåga	87,5	87,1	87,6	89,7	93,1

Källa: OECD Economic Outlook No 109.

Den relativa enhetsarbetskostnaden (arbetskraftskostnaden för att producera en enhet) speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. Ökade lönekostnader och lägre produktivitetstillväxt påverkar måttet negativt. En god produktivitetstillväxt möjliggör för ökade löner utan att konkurrenskraften försämras. I Sverige steg de relativa enhetsarbetskostnaderna mellan 2009 och 2013. Därefter har de relativa enhetsarbetskostnaderna sjunkit. Under 2019 liksom 2018 var minskningen relativt stor, vilket innebar ett förbättrat konkurrensläge. För 2020 ser vi dock att den relativa enhetsarbetskostnaden har ökat något i jämförelse med omvärlden. Ökningen i enhetsarbetskostnad har varit ungefär lika stor i Sverige som i omvärlden, men till följd av en starkt växelkurs har den relativa enhetsarbetskostnaden ökat något i Sverige.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i svensk export, dvs. handel med andra länder, i förhållande till importtillväxten på de marknader som Sverige exporterar till. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, men därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Denna utveckling är inte unik för Sverige, utan har även skett i många andra länder inom EU/EES och Nordamerika. Under de senaste åren har den svenska exportförmågan varit i stort sett oförändrad. Under 2020 ökade dock indikatorn för exportförmågan. Det indikerar att det svenska näringslivet på övergripande nivå har haft en relativt god utveckling på exportmarknaderna.

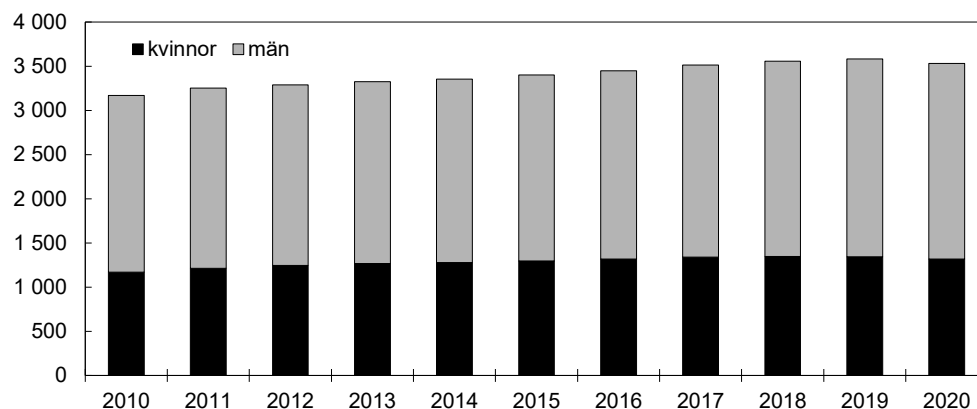
Sammantaget är det en delad bild av utvecklingen som framkommer av indikatorerna, där enhetsarbetskostnaderna ökat marginellt samtidigt som exportförmågan utvecklats starkt.

Nedan redovisas uppgifter vars syfte är att ge en allmän bild av utvecklingen i näringslivet.

Antalet sysselsatta i näringslivet var 3,53 miljoner personer 2020. Av dessa var 63 procent män och 37 procent kvinnor, vilket betyder att det är betydligt fler män än kvinnor som är sysselsatta i näringslivet. Under perioden 2010–2019 ökade antalet sysselsatta, men 2020 minskade antalet sysselsatta med ca 1,4 procent. Minskningen gäller för både kvinnor (1,8 procent) och män (1,2 procent).

Diagram 3.1 Antal sysselsatta i näringslivet

Tusental

Källa: Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna.

Av tabell 3.3 framgår att förädlingsvärdet och antalet arbetade timmar minskat under året i Sverige. Sammantaget har dock arbetsproduktiviteten i näringslivet ökat något.

Tabell 3.3 Näringslivets utveckling

Index 2000 = 100

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Förädlingsvärde i näringslivet	148	151	156	159	163	158
Antal arbetade timmar i näringslivet	111	114	116	118	118	113
Arbetsproduktiviteten i näringslivet	133	132	134	135	139	140

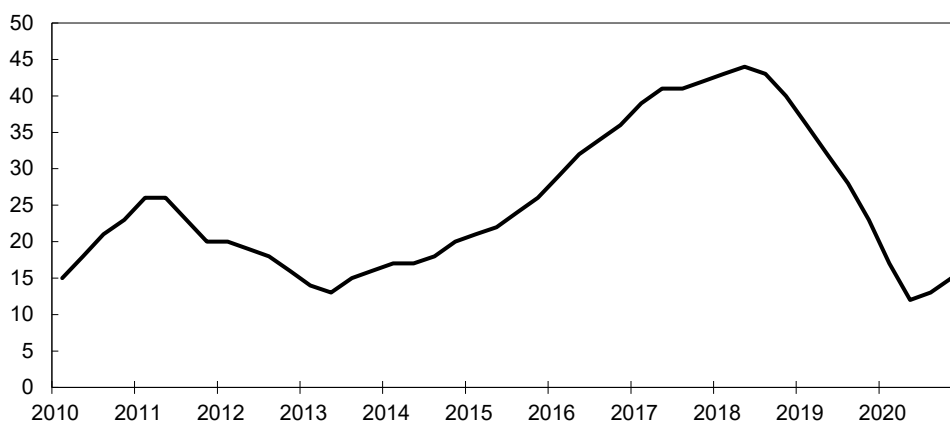
Källa: Statistiska centralbyrån, Nationalräkenskaperna.

För att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag har regeringen under 2020 genomfört insatser inom de tre delmålen vilket redovisas nedan (se avsnitten 3.3.1–3.3.3).

3.3.1 Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Diagram 3.2 Företagens kompetensbehov

Brist på arbetskraft i näringslivet (andel ja-svar)

Anm.: Säsongrensats och utjämnat.

Källa: Konjunkturinstitutet. Konjunkturbarometern.

I Konjunkturinstitutets återkommande undersökning Konjunkturbarometern framkommer att sedan 2013 fram till slutet av 2018 har andelen företag som anger att de har svårigheter att hitta arbetskraft med efterfrågad kompetens stadigt ökat. Under 2019 minskade dock andelen och denna utveckling fortsatte under det första halvåret 2020, för att därefter vända och öka något. 2020 uppgav 14 procent av företagen att de har brist på efterfrågad arbetskraft.

Åtgärder till följd av pandemin

Spridningen av covid-19 har fortgått och inneburit en stor påfrestning på såväl samhällsekonomin som näringslivet. Därmed har också behoven av stöd till företagen kvarstått för att minska de negativa konsekvenserna av pandemin.

Tabell 3.4 Stöd till företag

Miljoner kronor

Stöd	Utfall, mnkr	t.o.m.
Omställningsstöd	13 850	2021-09-12
Korttidsarbete	36 600 ¹	2021-09-06
Kompetensinsatser inom korttidsarbetet	9 ¹	2021-09-06
Omsättningsstöd (Enskilda näringsidkare)	1 966	2021-08-31
Omsättningsstöd (Handels- och kommanditbolag)	272	2021-08-31
Hysesstöd	1 692	2021-08-31
Researrangörslån	81	2021-08-31
Företagsakuten	2 670	2021-08-31
Summa	57 140	

¹ Avser nettobevijlade belopp.

Källa: Skatteverket, Tillväxtverket, Boverket, Kammarkollegiet och Riksgäldskontoret.

Omställningsstöd

Omställningsstödet för företag som trädde i kraft den 22 juni 2020 har därefter förlängts i flera omgångar. Totalt har 5,7 miljarder kronor utbetalats under 2020 och 8,2 miljarder kronor fram t.o.m. den 12 september 2021. Skatteverket har t.o.m. den

12 september 2021 beviljat drygt 99 000 ansökningar av drygt 114 000 inkomna för stödperioderna mars 2020 t.o.m. augusti 2021. Flest ansökningar har kommit från företag med hotell- och restaurangverksamheter samt från företag i transport- och magasineringsbranscherna. Totalt sett står företag i dessa branscher för ca 55 procent av det totala beviljade beloppet och 43 procent av ansökningarna.

Ett nedstängningsstöd i form av ett förstärkt omställningsstöd (prop. 2020/21:83, bet. 2020/21:FiU42, rskr. 2020/21:184 och prop. 2020/21:121, bet. 2020/21:FiU44, rskr. 2020/21:230) har den 14 juli 2021 godkänts av Europeiska kommissionen. Detta godkännande möjliggör för regeringen att med kort varsel låta nedstängningsstödet träda i kraft för det fall nedstängningsbeslut fattas enligt lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 eller lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Stöd vid korttidsarbete

I april 2020 infördes ett permanent system för stöd vid korttidsarbete. Till följd av pandemin har stödet varit förstärkt och staten står för 75 procent av kostnaden för arbetstidsminskning i stället för, som i normala fall, en tredjedel av kostnaden. Tillväxtverket har t.o.m. den 6 september 2021 beviljat närmare 75 000 ansökningar för stödperioden 2020. De avstämnda ansökningarna omfattar nära 580 000 arbetstagare, vilket motsvarar en femtedel av näringslivets arbetstagare. Totalt har 31,8 miljarder kronor nettobeviljats i stöd för korttidsarbete under 2020. Tillväxtverket har t.o.m. den 6 september 2021 beviljat ca 23 000 ansökningar av drygt 33 000 inkomna för stödperioden december 2020 t.o.m. juni 2021. De inkomna ansökningarna omfattar närmare 154 000 arbetstagare. Totalt har 4,8 miljarder kronor nettobeviljats i stöd för korttidsarbete under 2021.

Den 1 januari 2021 infördes även en möjlighet att få ersättning för en del av kostnaderna för kompetensinsatser för arbetsgivare som kommer överens med arbetstagare om att tid som frigörs vid korttidsarbete används till kompetensinsatser. Till och med den 6 september 2021 har Tillväxtverket beviljat drygt 800 av ca 1 200 inkomna ansökningar om ersättning för del av kostnaderna för kompetensinsatser riktade till arbetstagare uttagna i korttidsarbete. Ansökningarna omfattar knappt 2 600 arbetstagare. Totalt har 9,3 miljoner kronor nettobeviljats som ersättning för sådana kompetensinsatser under 2021.

Omsättningsstöd

Den 9 november 2020 infördes ett nytt stöd till enskilda näringsidkare som drabbats av ett större tapp i omsättningen till följd av den pågående pandemin (omsättningsstöd). Stödet har därefter förlängts i omgångar. Fram till den 6 september 2021 hade totalt ca 2,0 miljarder kronor beviljats i omsättningsstöd till 25 706 ansökningar.

Vidare har ett särskilt omsättningsstöd till handelsbolag med minst en fysisk person som delägare införts i mars 2021. Även detta stöd har förlängts i omgångar. Fram till den 6 september 2021 hade 1 250 ansökningar om stöd beviljats med totalt ca 292 miljoner kronor.

Hysesstöd

Med anledning av spridningen av covid-19 infördes ett statligt stöd under 2020 som innebar att hyresvärdar kunde få stöd för överenskomna hyresrabatter under perioden den 1 april–30 juni 2020. Stödet återinfördes för perioden den 1 januari–31 mars 2021 (prop. 2020/21:84, bet. 2020/21:FiU43, rskr. 2020/21:203) och förlängdes därefter ytterligare till perioden den 1 april–30 juni 2021 (prop. 2020/21:99, bet. 2020/21:FiU21, rskr. 2020/21:38) samt till perioden den 1 juli–30 september 2021

(prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:419). Avseende perioden den 1 april–30 juni 2020 inkom 33 769 ansökningar till länsstyrelserna varav 31 238 beviljades till ett belopp om sammanlagt 1 266 miljoner kronor. För perioden den 1 januari–31 mars 2021 inkom 9 650 ansökningar till ett sammanlagt belopp om 597 miljoner kronor. Avseende perioderna den 1 april–30 juni 2021 och den 1 juli–30 september 2021 är ansökningsperioden den 1 juli–30 september 2021. Den 6 september hade 1 630 ansökningar inkommit.

Researrangörslån

Spridningen av covid-19 har inneburit att resor avbeställts, ställts in eller avbrutits i förtid. För att möjliggöra återbetalning till drabbade resenärer i enlighet med krav i paketreselagen (2018:1217) infördes den 10 februari 2021 möjlighet för arrangörer och vissa återförsäljare av paketresor att få ett statligt lån för återbetalning av sådana resor som bokats före den 31 oktober 2020 och som skulle ha påbörjats någon gång under perioden den 1 mars 2020–31 januari 2021 eller som påbörjats och avbrutits under den perioden (prop. 2020/21:77, bet. 2020/21:FiU40, rskr. 2020/21:179). Totalt inkom 35 ansökningar om researrangörslån till Kammarkollegiet och det sammanlagda lånebeloppet uppgår till ca 90 miljoner kronor som möjliggjort återbetalning av ca 7 200 paketresor. Vidare infördes den 2 augusti 2021 ytterligare en möjlighet till statligt lån till researrangörer. Denna lånemöjlighet syftar till att möjliggöra återbetalning av skulder till resenärer i de fall då resenärer accepterat en ny resa i stället för pengar när paketresor ställts in eller avbeställts och även dessa nya resor sedan har avbeställts eller ställts in (prop. 2020/21:208, bet. 2020/21:FiU52, rskr. 2020/21:419). Sista ansökningsdag för dessa lån är den 31 augusti 2021. I detta steg inkom totalt 13 ansökningar till ett sammanlagt lånebelopp på 34 miljoner kronor.

Företagsakuten

Mot bakgrund av den ekonomiska situationen som orsakats av pandemin beslutade regeringen i mars 2020 att ge Riksgäldskontoret i uppdrag att utfärda kreditgarantier till kreditinstitut som bedriver verksamhet i Sverige för utlåning till i första hand små och medelstora företag. Garantiprogrammet Företagsakuten innebär att staten garanterar upp till 70 procent av lånebeloppet för nya lån som banker beviljar drabbade företag. Sammantaget har 71 kreditinstitut anslutit sig till Företagsakuten och dessa har tilldelats ett rambelopp om 39 miljarder kronor. Per den 31 augusti 2021 uppgick utbetalade lån till 2 670 miljoner kronor fördelade på 761 lån, varav 52 miljoner kronor fördelade på 23 lån under 2021.

Riksgäldskontorets sammanställning av kreditinstitutens utlåning inom ramen för garantiprogrammet Företagsakuten visar att utlåning har skett till ett flertal olika branscher bl.a. till handel, transport, hotell- och restaurangbranschen, tillverkning samt kultur, nöje och fritid. Antalsmässigt har flest antal lån beviljats företag inom hotell- och restaurang följt av handel och transport. Utlåningen fördelad utifrån antalet anställda i företagen som fått lån visar att en stor majoritet gått till småföretag, se tabell 3.5 nedan.

Tabell 3.5 Utlåning efter företagsstorlek

Utlåning under perioden april 2020 t.o.m. den 31 augusti 2021

Företagsstorlek	Volymmässigt	Antal
Mikroföretag (0–9 anställda)	15 %	61 %
Småföretag (10–49 anställda)	33 %	31 %
Medelstora företag (50–249 anställda)	41 %	7 %
Stora företag (från 250 anställda)	11 %	1 %

Källa: Riksgäldskontoret.

Sammanfattningsvis har kreditinstitutens beviljade utlåning inom ramen för Företagsakuten kommit små och medelstora företag tillgodo såväl volymmässigt som antalsmässigt. Utifrån gjorda uppföljningar kan konstateras att garantiprogrammet varit ändamålsenligt när det gäller bransch och företagsstorlek trots att lånevolymen har varit lägre än förväntat.

Uppföljning av stöden

Regeringen har uppdragit åt Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) att påbörja en strukturerad uppföljning och utvärdering av de sammanlagda effekterna på företagen av stöden till näringslivet med anledning av den pågående pandemin (N2020/03083). De stödåtgärder som riktats till näringslivet i samband med den pågående pandemin förefaller utifrån preliminära bedömningar av Tillväxtanalys ha nått de företag som varit i särskilt behov av offentliga insatser för att möta pandemins effekter. Det finns samtidigt indikationer på att det finns risk för att stöden också minskar näringslivets dynamik bl.a. med avseende på arbetsmarknadens rörlighet.

Kapitalförsörjning

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för start, utveckling och hållbar tillväxt. Företagens kapitalförsörjning är en indikator som belyser företags förutsättningar att utveckla och investera i sina affärsidéer och affärsmodeller. Den främsta källan för tillförsel av externt kapital till företagen är via banklån och huvuddelen av företagens lånebehov tillgodoses av den privata marknaden.

Tabell 3.6 Företagens kapitalförsörjning

Miljarder kronor

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Monetära finansinstitutens utlåning till icke-finansiella företag	1 960	2 030	2 150	2 290	2 380	2 460
Risikkapitalinvesteringar ¹	1,64	2,24	2,33	3,82	3,79 ²	i.u.

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Risikkapital som investeras av risikkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga risikkapitalaktörerna.

Källa: Statistiska centralbyrån och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Den totala utlåningen till icke-finansiella företag i Sverige har ökat under senare år, vilket samtidigt indikerar ett växande kapitalförsörjningsbehov hos företagen. För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. risikkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet. Det gör att utvecklingen av risikkapitalinvesteringar är intressant att följa även om dessa jämfört med lånefinansiering står för relativt små belopp. Samtidigt som företagens behov av kapitalförsörjning har ökat har risikkapitalinvesteringarna minskat marginellt sedan 2018.

Stort behov av marknadskompletterande lån under pandemin

Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna Almi Företagspartner AB (Almi) och Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden) ska bidra till en förbättrad finansieringssituation där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning, men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatser som leder till hållbar tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv.

Syftet med Almis verksamhet är att utveckla och finansiera små och medelstora företag i hela landet. Under 2020 ökade Almis nytillgång kraftigt jämfört med 2019

vilket framför allt berodde på pandemins påverkan på företagens ekonomiska situation. Utlåningen uppgick till drygt 3,1 miljarder kronor (tabell 3.7). Den ökade utlåningen möjliggjordes av ett kapitaltillskott från staten på 2 950 miljoner kronor och en ökning av det statliga anslaget (anslag 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*) med 50 miljoner kronor som tillfördes Almi i enlighet med propositionen Vårändringsbudget för 2020 (prop. 2019/20:99, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340).

En stor del av Almis nyutlåning utgjordes av det nya s.k. bryggglånet som Almi introducerade våren 2020, ett lån med mer fördelaktiga villkor i syfte att underlätta för företag att överbrygga krisen. Bryggglånet utgjorde 36 procent av nyutlåningen, dvs. drygt 1,1 miljarder kronor. Av Almis nyutlåning gick 731 miljoner kronor till exporterande företag, vilket är en ökning jämfört med 2019 då motsvarande utlåning var 403 miljoner kronor. Almis utlåning till företag vars företagsledare (oftast verkställande direktör) är en kvinna uppgick till 24 procent av den totala utlåningen 2020. 2019 var motsvarande andel 28 procent. En förklaring till skillnaden är att Almi har ändrat sin uppföljning jämfört med tidigare år bl.a. med anledning av Riksrevisionens granskning av Almis verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv (Riksrevisionen 2019:7). 76 procent av utbetalda lån gick till företag vars företagsledare är män.

Tabell 3.7 Marknadskompletterande utlåning

Nyutlåning 2020 och 2019 (inom parentes)

	Almi	Norrlandsfonden
Nyutlåning (mnkr)	3 166 (1 975)	290 (293)
Nyutlåning (antal)	5 872 (3 336)	151 (149)
Totalt utlånat kapital (mnkr)	6 046 (4 752)	994 (965)

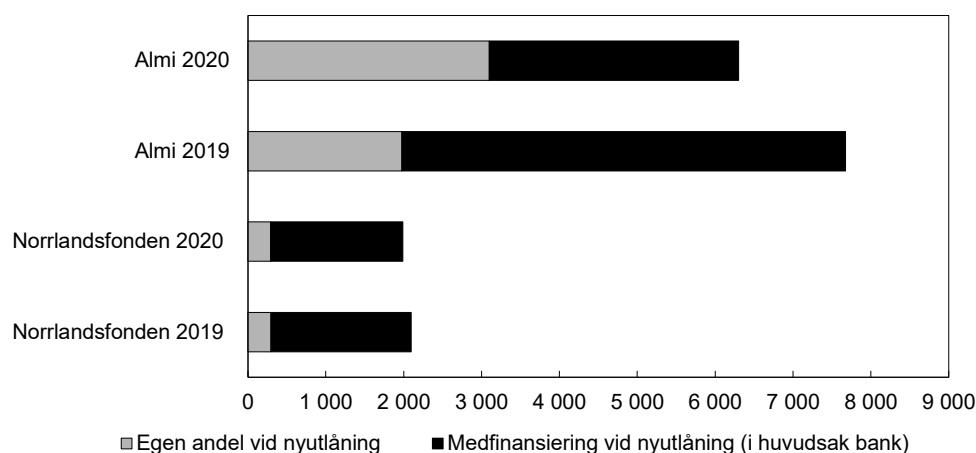
Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2020.

Stiftelsen Norrlandsfonden erbjuder finansiering till små och medelstora företag i Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län. Utlåningen från Norrlandsfonden 2020 låg i princip på motsvarande nivå som 2019 såväl beloppsmässigt som i antalet krediter. Norrlandsfonden beviljade under 2020 krediter för totalt 290 miljoner kronor till 151 företag. 19 procent av utlåningen 2020 gick till företag som ägs eller leds av kvinnor 2020, vilket är en betydande minskning jämfört med 2019 då motsvarande andel var 28 procent. En förklaring kan, enligt Norrlandsfonden, vara att pandemin orsakat kris i branscher där kvinnor har en relativt hög representation, exempelvis handel och besöksnäring för vilka andra typer av stöd funnits. Därav har efterfrågan på krediter från Norrlandsfonden minskat.

Almis och Norrlandsfondens utlåning sker huvudsakligen tillsammans med banker. Under 2020 bidrog utlåningen från Almi till att banker och andra finansiärer beviljade lån för ytterligare drygt 3 200 miljoner kronor. Norrlandsfondens utlåning 2020 beräknas generera investeringar i näringslivet om ytterligare ca 1 700 miljoner kronor, främst investeringar i små och medelstora företag. När det gäller såväl Almis som Norrlandsfondens utlåning har bankernas andel av utlåningen minskat under 2020 jämfört med tidigare år, vilket framgår av diagram 3.3.

Diagram 3.3 Uppväxling av marknadskompletterande utlåning

Miljoner kronor

Källa: Almi och Norrlandsfonden, årsredovisningar 2020.

Almi följer regelbundet upp insatser i kundföretagen fyra år efter det att insatsen genomförs. Den senaste uppföljningen visar att omsättningen ökat med 95 procent under perioden 2015–2019 för de företag som blev lånekunder under 2016. Den sammantagna sysselsättningsökningen var 69 procent i dessa kundföretag. Norrlandsfondens uppföljning av sin låneverksamhet visar också goda resultat. Företag som fått lån av Norrlandsfonden 2016 visar en sammantagen sysselsättningsökning med 52 procent under perioden 2015–2019 (data för 2020 finns ännu inte tillgänglig) och en omsättningsökning med 64 procent. Det är en förbättring jämfört med uppföljningen av de företag som fick lån 2015. Dessa uppvisade en sysselsättningsökning med 50 procent och en omsättningsökning med 52 procent.

Fortsatt stor efterfrågan på riskkapital

Efterfrågan på riskkapital i tidiga skeden från Almi Invest AB (Almi Invest) fortsatte att öka 2020 och var större än under såväl 2019 som 2018. Vid utgången av 2020 hade Almi Invest innehav i 354 portföljbolag. Sammanlagt investerade Almi Invest 316 miljoner kronor i befintliga och nya portföljbolag 2020 via sina åtta regionala fonder, vilket är en ökning med 67 miljoner kronor jämfört med 2019. Av genomförda investeringar avsåg 149 miljoner kronor nyinvesteringar i 45 bolag och 167 miljoner kronor följdinvesteringar i 130 bolag (se även utg.omr. 19 avsnitt 6.2 tabell 2.19). Sammantaget ökade omsättningen med 102 procent på fyra år i de företag som fick ta del av Almi Invests riskkapital 2016. Även förädlingsvärdet och antalet sysselsatta ökade betydligt i dessa företag. Almi Invest förvaltar även en grön investeringsfond som riktar sig till företag verksamma inom områdena klimat, förnybar energi och energieffektivisering med syfte att bidra till en koldioxidneutral ekonomi. Under 2020 investerades totalt 87 miljoner kronor fördelat på 15 företag.

Under 2020 investerade privata aktörer totalt 1 400 miljoner kronor i Almi Invests portföljbolag, vilket innebär en uppväxling på drygt fyra kronor från privata aktörer per investerad krona från Almi Invest. Det är en halvering jämfört med föregående år då motsvarande uppväxling var tio kronor per investerad krona från Almi Invest. Regeringen beslutade våren 2020 att ändra kraven på privat medfinansiering för Almi Invests investeringar så att Almi numera kan stå för en större andel (högst 70 procent) av varje investering. Ändringen har underlättat för Almi Invest att följdinvestera i företag som med anledning av pandemin behövde tillföras kapital och har därmed gett Almi Invest bättre förutsättningar att stötta befintliga portföljbolag och investera i nya företag.

Utbrottet av pandemin medförde inledningsvis försämrade finansieringsmöjligheter för företag med tillväxtpotential bl.a. unga innovativa företag med betydande immateriella värden. I juni 2020 gav regeringen därför Almi Företagspartner AB ett kapitaltillskott om 400 miljoner kronor för att säkerställa att dotterbolaget Almi Invest AB kunde möta en ökad efterfrågan till följd av pandemin (prop. 2019/20:167 utg.omr. 24, bet. 2019/20:FiU60, rskr. 2019/20:296). Tillskottet har bidragit till att Almi Invests investeringsvolym 2020 ökade med drygt 25 procent jämfört med investeringsvolymen 2019.

Stiftelsen Industrifondens (Industrifonden) verksamhet riktar sig till små och medelstora företag som vill växa. Under verksamhetsåret 2020/21 investerade fonden totalt 345 miljoner kronor, varav 158 miljoner kronor utgjorde investeringar i sju nya bolag och 186 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i tidigare engagemang. Industrifonden investeringar 2020/21 om 345 miljoner kronor matchades av privata kapitalinvesteringar om 2 007 miljoner kronor, vilket innebär en uppväxling på knappt sex kronor per investerad krona från Industrifonden. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 53 portföljbolag.

Verksamheten hos Saminvest AB (Saminvest) syftar till att stärka finansierings-systemet för innovativa företag med hög tillväxtpotential så att fler växande företag skapas. Saminvest investerar i privat förvaltade riskkapitalfonder och affärs-ängelprogram. Sedan start 2016 har Saminvest lämnat utfästelser om totalt 1 911 miljoner kronor, varav 846 miljoner kronor utfästes under 2020 bl.a. till tre nya fondinvesteringar; en nordisk fond fokuserad på hållbarhet, en ny svensk life science fond och en ny svensk klimatfond. Saminvest har under 2020 vidareutvecklat det indirekta finansieringsprogrammet för affärsänglar via olika inkubatorer som inleddes 2018. Totalt har 219 investeringar i tillväxtbolag genomförts av de fonder och affärsängelprogram Saminvest har investerat i, varav 98 genomfördes under 2020. Saminvest har bidragit till att nya fonder och team har kunnat etableras och på så sätt skapat en mer dynamisk riskkapitalmarknad.

Kreditgarantier för gröna investeringar

Industrins omställning kräver investeringar med lång livslängd till nya och ofta obeprövade tekniker och processer. Investeringarna är nödvändiga för att nå Sveriges ambitiösa klimat- och miljömål. Trots väl fungerande finansiella marknader innebär detta utmaningar för företag att säkra finansiering. För att möjliggöra investeringar som skapar miljö- och klimatvinster införde regeringen 2021 en möjlighet för företag att ansöka om kreditgarantier för stora gröna investeringar. Den 3 juni 2021 gav regeringen Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut kreditgarantier i enlighet med förordningen (2011:211) om utlån och garantier och den kompletterande förordningen (2021:524) om statliga kreditgarantier för gröna investeringar som regeringen beslutade vid samma tillfälle. Sedan den senare förordningen trädde i kraft den 22 juni 2021 har ett flertal företag visat intresse för kreditgarantierna. Riksgäldskontorets process för att hantera förfrågningar gällande garantier för gröna investeringar innehåller två steg, en intresseanmälan och en formell ansökan. Vid slutet av juli 2021 hade 17 intresseindikationer inkommit, varav 9 formella intresseanmälningar. Av intresseanmälningarna framgår att investeringar planeras inom en rad olika sektorer.

Förenkla för företagen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska lämna en årlig redogörelse till riksdagen om förenklingsarbetet, så att riksdagen kan få en möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen på området (bet. 1998/99:NU6, rskr. 1998/99:170). Regeringen

återrapporterar därför sitt förenklingspolitiska arbete till riksdagen i budgetpropositionen.

Regeringen avser att under hösten 2021 överlämna en skrivelse med nya förenklingspolitiska mål till riksdagen.

Lagar och myndighetsregler ska främja tillväxt

Tillväxthinder för företag är en indikator för att belysa hur företagen uppfattar de lagar och myndighetsregler som företagen ska följa. För indikatorn används Tillväxtverkets enkätundersökning Företagens villkor och verklighet som genomförs vart tredje år. Myndigheten frågar bl.a. i vilken utsträckning företag upplever lagar och myndighetsregler som hinder för sin utveckling och tillväxt. I undersökningen 2020 uppgav 63 procent av respondenterna att lagar och regler är ett hinder för deras tillväxt, varav 25 procent att det är ett stort hinder. Under 2021 har Tillväxtverket genomfört en extra undersökning för att fånga upp företagens upplevelser under de speciella omständigheter som den pågående pandemin medför. Enligt preliminära uppgifter från den undersökningen är det färre respondenter som uppmärksammat lagar och regler som ett stort hinder för deras tillväxt under den perioden.

Kostnader för företagen till följd av regler

Tillväxtverket beräknar och följer upp hur mycket företagens årliga kostnader som följer av regler förändras från år till år. Av slutrapporten Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2013–2020 (Tillväxtverket 2021) framgår att Tillväxtverket identifierat fem regler vilka tillkommit under 2020 som medför betydande årliga kostnadsförändringar, varav tre medför betydande administrativa kostnadseffekter. Sammanlagt uppskattas företagens årliga administrativa kostnader till följd av dessa fem regelförändringar ha minskat med omkring 500 miljoner kronor 2020. Den regelförändring som positivt bidragit till detta resultat är införandet av elektroniska vägfraktsedlar, vilken beräknas medföra årliga administrativa besparingar om knappt 2 miljarder kronor.

Av slutrapporten framgår också att företagens årliga administrativa kostnader beräknas ha ökat med strax under 4 miljarder kronor (exkl. EU:s dataskyddsförordning, GDPR) mellan 2013–2020. Mellan 2016 och 2020 har företagens årliga produktions- och investeringskostnader till följd av nya och ändrade regler totalt sett ökat med strax över 8 miljarder kronor. Införandet av GDPR har haft störst kostnadspåverkan. Kostnaderna uppskattades 2018 till drygt en miljard kronor i administrativa kostnader för företagen och knappt 5,5 miljarder kronor i produktionskostnader. Beräkningarna av kostnaderna för GDPR bör dock tolkas med stor försiktighet då de är baserade på information från ett fåtal företag, vilka inte kan anses vara representativa för hela populationen som berörs.

Förenkling genom digitalisering

Tillväxtverket och Bolagsverket bedriver, i samarbete med bl.a. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett arbete benämnt Serverat som syftar till att förenkla för företagare inom främst restaurant- och besöksnäringarna (N2017/04297). Serverat handlar i huvudsak om att standardisera, förenkla och digitalisera tillståndsgivnings-processer, ofta i samarbete med kommuner. Under 2020 uppdaterades och breddades e-tjänsten för ansökan om stadigvarande serveringstillstånd och guiden och checklistan för att starta hotell uppdaterades med start av camping. Tillväxtverket har låtit utvärdera den samhällsekonomiska nyttan för kommuner och företag av Serverat hittills. Givet det antal kommuner som använde de nationella e-tjänsterna vid utgången av 2020, har beräknats till ca 112 miljoner kronor årligen, varav 90 miljoner kronor utgörs av kostnadsänkningar för företagen. Anslutna kommuner bedömer att Serverat ökat

kommunens förmåga vad gäller digitalt kundmöte gentemot företag, service och information till företag, guidat digitalt stöd för att veta vilka statliga och kommunala tillstånd som företag behöver samt förenklat uppgiftslämnande när företag söker tillstånd. Antalet kommuner som är fullt ut anslutna till Serverat har sedan förra året ökat till 71 (54).

Inom ramen för livsmedelsstrategin har Tillväxtverket fått i uppdrag att bl.a. arbeta med förenkling genom utveckling av verksamt.se (N2019/03240). För mer information om uppdrag inom livsmedelsstrategin, se utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel avsnitt 2.6.2. Företagsvillkor och förenkling i livsmedelskedjan. Uppdraget delrapporterades i februari 2021. Uppgifter som vattenbruksföretag ska lämna in till olika myndigheter har kartlagts och standardiserats för vissa tillstånd, vilket kommer att förenkla företagens uppgiftslämnande. För mer information om verksamt.se som är ett viktigt redskap i arbetet med förenkling genom digitalisering, se avsnitt 3.3.3.

Uppdraget till Bolagsverket att i samverkan med flera andra myndigheter utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar till att omfatta alla företagsformer som enligt gällande lagstiftning ska upprätta en årsredovisning och offentliggöra den genom att skicka den till Bolagsverket slutredovisades (N2018/02033). Uppdraget har enligt slutredovisningen inneburit utveckling av tjänsten för digital ingivning till att omfatta fler företag och funktioner och utveckling av begreppsmodeller (taxonomier). Bolagsverket har även redovisat arbetet med Standard Business Reporting.

Handläggningstider

Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp 19 statliga myndigheters arbete med att förenkla inom sina ansvarsområden (N2014/05377). Uppdraget omfattar tre delar; handläggningstider, hur nöjda företagen är med sina kontakter med myndigheterna och myndigheternas samråd med företagen. I slutrapporten (N2021/01334) för hela perioden 2014–2020 bedömer Tillväxtverket att det finns en viss positiv utveckling mot kortare handläggningstider. Det finns exempel både på handläggningsprocesser som har förbättrats och andra som har försämrats under perioden. Handläggnings-tiderna har minskat för ca 41 procent av de uppföljda handläggningsprocesserna, samtidigt som en ökning skett för ca 32 procent av handläggningsprocesserna. Handläggningsprocessernas volym varierar kraftigt, från runt 20 ärenden per år till runt 500 000 ärenden per år. Bland de handläggningsprocesser med störst ärendevolymer finns det en tydligare övervikt mot kortare handläggningstider vilket Tillväxtverket tolkar som ett positivt resultat. Samtidigt konstaterar Tillväxtverket att företagens upplevelser av handläggningstider inte bara sker genom ärende-handläggning. Detta börjar tidigare än så, exempelvis när företagen försöker läsa in sig på regler och förstå vad som gäller för deras verksamhet. Tillväxtverket menar att detta arbetsmoment ibland kan vara mer problematiskt och kostnadsdrivande än själva ärendehandläggningen. Detta återspeglas i att fler företag ser uppgiftslämnande till myndigheter som ett stort problem, jämfört med långa handläggningstider.

Tillväxtverkets uppdrag omfattar också begreppet kundnöjdhet. Målet att förbättra kundnöjdheten är av stor vikt, eftersom det är det enda målet som utgår ifrån företagens upplevelser. I och med att upplevelsen av regler och myndighetskontakter kan påverka företagens beteenden, exempelvis investeringsviljan, är det viktigt att se till att de satsningar som görs svarar mot företagets behov så att företagen också uppfattar de eventuella förbättringar som görs. Tillväxtverket har inte kunnat utläsa någon positiv utveckling vad gäller kundnöjdhet. Bilden är dock inte entydig. De förbättringar av kundnöjdheten som redovisats uppges bero på förbättrad information på webbplatser, minskade handläggningstider, systematisk dialog med företag, ökad tillgänglighet samt kompetensutveckling av personal.

Vad gäller samråd och dialog med företagen redovisar Tillväxtverket att detta har förbättrats, 15 av 19 myndigheter uppger att antalet dialoger har ökat. De dialoger som redovisats av myndigheterna gäller till största del handläggning av anmälningar, registreringar och tillstånd. Dialogerna har generellt för alla 19 myndigheter ökat i antal och blivit mer regelbundna. De har också blivit mer digitala.

Länsstyrelserna fick i regleringsbrevet för 2020 i uppdrag av regeringen att redovisa handläggningstider för fyra utvalda ärendetyper (Fi2019/04079). Uppdraget samordnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län. Handläggningstiderna för ärenden om förprovning av djurstallar har under 2020 ökat något jämfört med 2019, men samtidigt ligger den genomsnittliga handläggningstiden på 24 dagar klart under det av länsstyrelserna uppsatta målet om 56 dagar. För ärenden om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har handläggningstiden minskat jämfört med 2015 och det gäller för alla länsstyrelser. Medelvärde för handläggningstiden för dessa ärenden har minskat från 46 till 35 dagar. Det för länsstyrelserna gemensamma målet är 42 dagar. Den genomsnittliga handläggningstiden för ansökan om tillstånd för miljöfarlig verksamhet eller ändringstillstånd har minskat från 211 dagar (2015) till 161 dagar (2020), vilket är en minskning med nästan 24 procent. Verksamheten är koncentrerad till tolv länsstyrelser (miljöprövningsdelegationer) och det gemensamma målet är 180 dagar. För ärenden om anmälan om ändring av tillståndspliktig verksamhet var 2020 det första året sedan 2015 som medelhandläggningstiden (66 dagar) låg under det gemensamma länsstyrelsemålet om 75 dagar. Statistiken utgår från datumet för när en ansökan är komplett. Detta var den sista redovisningen av detta fleråriga uppdrag.

Regeringen har uppdragit åt Domstolsverket, länsstyrelserna och Naturvårdsverket att ta fram samlad statistik för miljöprövningen. Denna statistik redovisades den 12 maj 2021. Till skillnad från tidigare uppdrag till länsstyrelserna utgår denna redovisade statistik från datumet för när en ansökan kom in till prövningsmyndigheten första gången i stället för datumet för när den blev komplett. Den genomsnittliga handläggningstiden för miljöfarlig verksamhet är 425 dagar i domstol och 315 dagar i miljöprövningsdelegation. Det är dock en stor variation mellan enskilda prövningar där de kortaste tar några månader och de längsta tar flera år. I statistiken ingår också överklagade ärenden, som för miljöfarlig verksamhet i genomsnitt haft en handläggningstid på 853 dagar i domstol och 643 dagar i miljöprövningsdelegation.

Konsekvensutredningar

Konsekvensutredningar är centrala för att nå mer ändamålsenliga regler. Av de konsekvensutredningar som granskades av Regelrådet under 2020 blev drygt hälften godkända (53 procent), vilket är en minskning från året innan då andelen godkända var 66 procent. De aspekter av konsekvensutredningen som återkommande har störst brister är konkurrenspåverkan, administrativa och andra kostnader samt särskild hänsyn till små företag. Regelrådets granskningsarbete påverkades av det ansträngda läget under 2020 till följd av pandemin och därtill tillkommande andra arbetsuppgifter på Tillväxtverket. Andelen konsekvensutredningar som inte granskades var därför större än under tidigare år varför andelen icke godkända konsekvensutredningar kan vara större.

Förenkling på EU-nivå

Europeiska kommissionen har under 2021 arbetat vidare med den s.k. Better Regulation Agenda (bättre lagstiftning) som tidigare initierats. Kommissionen har lanserat ett nytt förenklingsinitiativ om att den avser att tillämpa principen ”en in en ut” för regelgivning på EU nivå. I meddelandet Bättre lagstiftning: Samarbete för att skapa bättre lagar anger kommissionen att de ska försöka kompensera bördorna som läggs på medborgare och företag i ett lagstiftningsärende med lättnader i andra

lagstiftningsförslag inom samma politikområde. Principen ska genomföras i kommissionens arbetsprogram för 2022 och utfallet rapporteras i den årliga undersökningen av regelbördan, Annual Burden Survey.

Konkurrens

Konkurrensverket har i sin rapport Konkurrensverkets tillsynsverksamhet (2021:2) redogjort för tillsynen under året som gått. Konkurrensverket har fattat beslut om tidsfrister för tillsynsärendena i syfte att, genom tydligare intern styrning, förkorta handläggningstiderna.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om regeringens styrning av Konkurrensverket (bet. 2019/20:NU17 punkt 2, rskr. 2019/20:288). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska säkerställa och följa upp att åtgärder vidtas vid Konkurrensverket för att en väl fungerande konkurrenstillsyn utifrån Riksrevisionens rekommendationer uppnås, samt att regeringen bör återrapportera vidtagna åtgärder och slutsatser till riksdagen (bet. 2019/20:NU17 s. 11).

Följande åtgärder har vidtagits. Vid myndighetsdialog med Konkurrensverket våren 2020 diskuterades de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen presenterat. Vidare beslutade regeringen den 8 oktober 2020 om en ändring av Konkurrensverkets regleringsbrev för 2020 av innebörden att verket ska återrapportera vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att en väl fungerande tillsyn, utifrån Riksrevisionens rekommendationer, ska uppnås. Konkurrensverket har i enlighet med återrapporteringskravet redogjort för vidtagna åtgärder i myndighetens årsredovisning för 2020 (N2021/00596). Vid myndighetsdialogen våren 2021 följdes Konkurrensverkets åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer upp. Riksrevisionens rekommendationer har resulterat i flera åtgärder vid myndigheten. En tydligare ansvarsfördelning mellan enheter skapar förutsättningar för en effektiv utredningsprocess. En mer enhetlig dokumentation av utredningsprocessen underlättar uppföljning och analys, vilket i sin tur kan skapa förutsättningar för ytterligare effektiviseringar. Rörande vissa rekommendationer har Konkurrensverkets egen analys efter intressentdialog dock inte bekräftat Riksrevisionens slutsatser och myndigheten har som en följd av det gjort en annan bedömning. Konkurrensverket har då valt andra åtgärder än de rekommenderade som de bedömer bättre uppnår nödvändiga förtydliganden och förbättringar. Regeringens slutsatser av de åtgärder som har genomförts som ett resultat av granskningen är att de har skapat förutsättningar för en mer effektiv tillsynsverksamhet. Därmed anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat.

Statsstöd

Fokus för regeringens arbete på statsstödsområdet är att de stöd som ges ska vara välriktade, effektiva och bidra till politiska målsättningar. Kommissionen har antagit ett antal tillfälliga kompletteringar av EU:s statsstödsregelverk med anledning av pandemin för att medlemsstaterna snabbt och effektivt ska kunna vidta lämpliga åtgärder för att motverka de ekonomiska effekterna av krisen. Regelverket antogs redan i början av pandemin, men har genom tillägg successivt anpassats till behoven. Det är därför i nuläget förhållandevis väl anpassat också för svenska förhållanden och behov, även om önskemål om justeringar naturligtvis kan finnas i det enskilda fallet. Regelverket gäller efter den senaste förlängningen t.o.m. den 31 december 2021. För beskrivning av de åtgärder som genomförts i Sverige, se under redovisningarna för respektive utgiftsområde.

3.3.2 Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Innovation och förnyelse är ett område som har betydelse för att stärka den svenska konkurrenskraften. Regeringen har därför uppdragit åt ett flertal myndigheter att genomföra insatser som skapar förutsättningar för näringslivet att utveckla sin innovationsförmåga. Investeringar i forskning och utveckling (FoU) är en indikator som belyser viljan och förutsättningarna att utveckla näringslivets innovationsförmåga. Näringslivets FoU-utgifter minskade mellan 2009 och 2011, men har sedan ökat mellan 2011 och 2019. År 2019 var FoU-utgifterna 123 miljarder kronor vilket motsvarar 2,44 procent av BNP. Enligt preliminära uppgifter från Statistiska centralbyrån ökade företagens utgifter för egen FoU 2020 med 1,4 procent jämfört med 2019.

Tabell 3.8 Företagens utgifter för forskning och utveckling

Utgifter som andel av BNP, procent

	2011	2013	2015	2017	2019
Företagens utgifter för egen FoU	2,19	2,24	2,24	2,40	2,44

Källa: Statistiska centralbyrån.

Utöver investeringar i FoU är det också angeläget att få en bild av om andelen innovativa företag ökar eller minskar i den svenska företagspopulationen samt om näringslivets innovationssamarbeten ökar eller minskar över tid. För att få en uppfattning om detta används indikatorer som belyser företagens innovationsverksamhet och innovationssamarbeten. Det finns inte nya data för dessa indikatorer jämfört med föregående års budgetproposition. Preliminära uppgifter från Tillväxtverkets extra enkätundersökning om Företagens villkor och verklighet 2021 visar dock att de små och medelstora företagens innovationsverksamhet har minskat något under 2021 jämfört med 2020 års undersökning.

Tabell 3.9 Patent, varumärken och mönsterskydd

Antal

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Svenska patentansökningar i världen	23 854	24 397	23 485	23 429	25 310	27 733
Svenska varumärkesansökningar i världen	90 133	96 530	109 313	115 493	110 242	115 380
Svenska mönsterskyddsansökningar i världen	19 677	20 042	26 232	20 397	19 672	19 454

Källa: Patent- och registreringsverket.

Patent och andra immateriella rättigheter är en indikator på förnyelsenivån i ekonomin. De svenska patent- och mönsterskyddsansökningarna har legat förhållandevis konstant mellan 2014 och 2017. Patentansökningarna ökade under 2018 och 2019. Mellan 2014 och 2017 har det skett en påfallande ökning av varumärkesansökningarna. Under 2019 ökade patent- och varumärkesansökningarna medan antalet mönsterskyddsansökningar var i stort sett oförändrat. Patent- och registreringsverket har under 2020 fortsatt arbetet med att sprida och öka kunskapen om vikten av immateriella tillgångar och rättigheter bl.a. genom att anordna 64 seminarier riktade mot små och medelstora företag och olika företagsfrämjande aktörer.

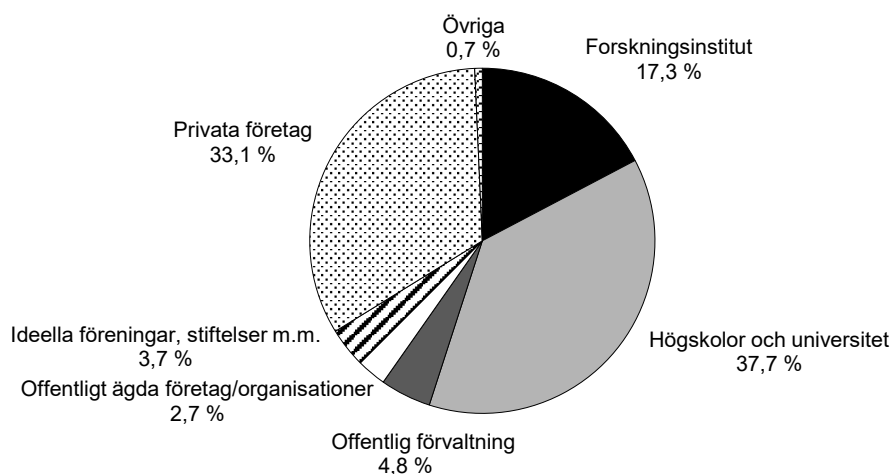
Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation via Vinnova för ökad innovationsförmåga

Verket för innovationssystem (Vinnova) har i uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Detta sker genom insatser av olika karaktär som sammantaget stimulerar innovationssamarbeten mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut, civilsamhälle och offentlig verksamhet.

För att främja förnyelse och innovation har Vinnova under året från anslaget 1:2 *Verket för näringslivsutveckling: forskning och utveckling* investerat drygt 3 miljarder kronor i programverksamheten, vilket var en minskning med 2,5 procent jämfört med 2019. Under 2020 minskade antalet ansökningar med drygt 12 procent jämfört med 2019. Vinnovas finansiering fördelade sig 2020 på 3 653 projekt, vilket var en minskning med knappt 12 procent sedan 2019. Totalt inkom 4 584 ansökningar år 2020 varav 1 122 beviljades. Andelen av totalt beviljade bidrag som går till projekt som leds av kvinnor är 36 procent. Beviljandegraden är, i likhet med föregående år, lika för både kvinnor och män.

Diagram 3.4 Fördelning av beviljade medel mellan olika aktörstyper 2020

Källa: Vinnova, årsredovisning 2020.

Under 2020 har Vinnova med stöd av en konsult utvärderat den andra omgången av strategiska innovationsprogram vilka pågått i sex år (Vinnova rapport VR 2020:19). Utvärderingen av de sex programmen; BioInnovation, SIO Grafen, IoT Sverige, Smartare elektroniksystem (SES), Swelife och Innovair, har delats upp på uppnådda effekter för berörda aktörer och uppnådda effekter på systemnivå. Bedömningen baseras bl.a. på dokumentstudier, självvärderingar, registeranalyser, intervjuer, bibliometri, och expertbedömningar. Sammantaget bedöms programmen ha stärkt företagets och FoU-utförarnas internationella konkurrenskraft. Exempelvis anger aktörerna inom programmet Swelife att satsningen skapat förutsättningar för stärkt internationell konkurrenskraft, ökad omsättning och att en förväntad ökad export kommer att ske på sikt. Den gemensamma utvärderingen anger att tre företagsrespondenter av fem bedömer att deltagandet i projekt har bidragit till att företaget har behållit eller utökat sin innovationsverksamhet i Sverige och ytterligare var fjärde respondent bedömer att så kommer att ske. Knappt var tredje respondent bedömer att det finns positiva effekter på företagets sysselsättning i Sverige och var femte respondent ser positiva effekter på företagets produktion i Sverige. Utvärderingen visar också att offentliga organisationer som deltagit har uppnått ökad kvalitet i varor, tjänster och processer. Alla aktörstyper som ingår i programmen hyser stor till mycket

stor tillförsikt beträffande ytterligare positiva effekter i framtiden. På systemnivå bedöms programmen ha lyckats bra med att åstadkomma nationell kraftsamling såväl över traditionella branschgränser som längs värdekedjor. Ett flertal olika typer av uppnådda effekter lyfts fram samtidigt som utvärderingen även uppmärksammar att programmens kortsiktiga och inkrementella inriktning gör att de ger få påtagliga bidrag till att lösa större samhällsutmaningar.

Även en tredje utvärdering av programmet Utmaningsdriven innovation (UDI) har genomförts (Ramböll, Utmaningsdriven innovation, Analys-PM 3). 41 UDI-projekt har studerats för perioden 2018–2021 och programmet bedöms fungera väl i linje med programlogiken. Utvärderingen visar att UDI bidrar till att bygga upp innovationssystem kring de fem utpekade samhällsutmaningarna hållbar industri, hållbar samhällsbyggnad, hållbar precisionshälsa, hållbar mobilitetssystem, samt hållbart matsystem. Utvärderingen pekar på olika typer av uppnådda effekter; nästan alla (96 procent) av projekten har resulterat i nya samarbeten och en stor mängd publikationer. Programmet UDI beviljar finansiering i tre steg: 1) initiering, 2) samverkansprojekt och 3) implementering. 96 procent av de projekt som har fullföljt alla tre stegen har enligt utvärderingen resulterat i väsentligt förbättrade produkter och tjänster för de medverkande. Vart fjärde projekt har lett till patentansökningar och över hälften (53 procent) av projekten har resulterat i nya eller väsentligt förbättrade affärsmodeller. 85 procent av projekten har lett till s.k. spin-off-projekt för deltagande organisationer, och 50 procent av projekten har resulterat i varaktiga nyanställningar vilket omfattar 112 anställningar, varav ca 40 procent tillföll kvinnor. Utvärderingen påpekar samtidigt att projektet ger få upplysningar om hur man arbetat med jämställdhet och uppnådda resultat med avseende på detta samt att det är svårt att peka på enskilda projekts bidrag till systeminnovation.

Sedan 2015 har Vinnova regeringens uppdrag att ansvara för att lämna statligt stöd till inkubation, vilket verket gör inom ramen för anslaget 1:2 *Verket för näringslivsutveckling: forskning och utveckling*. Under 2020 har de 24 inkubatorer som ingår i nationella inkubatorsprogrammet delat ut verifieringsmedel till företag som medverkar i programmet. Flera av de ingående inkubatorerna rankas i dag bland de bästa i världen, exempelvis i UBI Globals internationella ranking av inkubatorer. Sammanlagt har 71 miljoner kronor beslutats i beviljade bidrag. Det är en betydande ökning jämfört med föregående år (46,5 miljoner kronor) med syftet att minska de negativa konsekvenserna av pandemin under året. Totalt attraherade 193 företag i inkubatorerna knappt 848 miljoner kronor i ägarkapital under 2020, att jämföra med 875 miljoner kronor och 226 företag 2019. Projekt och företag som är eller har varit anslutna till dessa inkubatorer sysselsatte drygt 11 500 personer och omsatte knappt 15,1 miljarder kronor 2019, en ökning jämfört med 2018. Sysselsättnings- och omsättningsstatistiken inkluderar inte de projekt och bolag som köpts upp eller slagits samman. Andelen kvinnor i inkubatorernas styrelser ökade något jämfört med 2019 till 43 procent. I inkubatorsbolagen uppgick andelen kvinnliga styrelserepresentanter till 25 procent vilket är en ökning med 15 procent sedan 2010.

Utlysningen för perioden 2021–2024 har resulterat i att Vinnova beslutat att utöka antalet inkubatorer i programmet till 29. Utvärderingen av ansökningarna visar att inkubatorerna ytterligare har professionaliserat sitt stöd för affärsutveckling och kapital- och kompetensförsörjning. Vinnova ser även en positiv utveckling kring ekosystem för s.k. startup-företag, där inkubatorer i allt större utsträckning samarbetar med varandra och andra aktörer i systemet, t.ex. innovationskontor och teknikparker.

Insatser via industriforskningsinstitut

Industriforskningsinstitutet under RISE Research Institutes of Sweden AB utgör majoriteten av den svenska institutssektorn. RISE-gruppen består dels av

moderbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB inklusive helägda och delägda dotterbolag med en ägarandel överstigande 50 procent (RISE-koncernen), dels intresseföretaget Swerim AB. Det övergripande målet för industriforskningsinstitutet är att de ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse.

Under 2020 tilldelades RISE-gruppen totalt 774 miljoner kronor i statsbidrag (anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel*). Medlen används i huvudsak för kompetensuppbyggnad, men även för vissa strukturåtgärder för att skapa en tvärsektoriell och sammanhållen institutssektor samt till driften av RISE-gruppen.

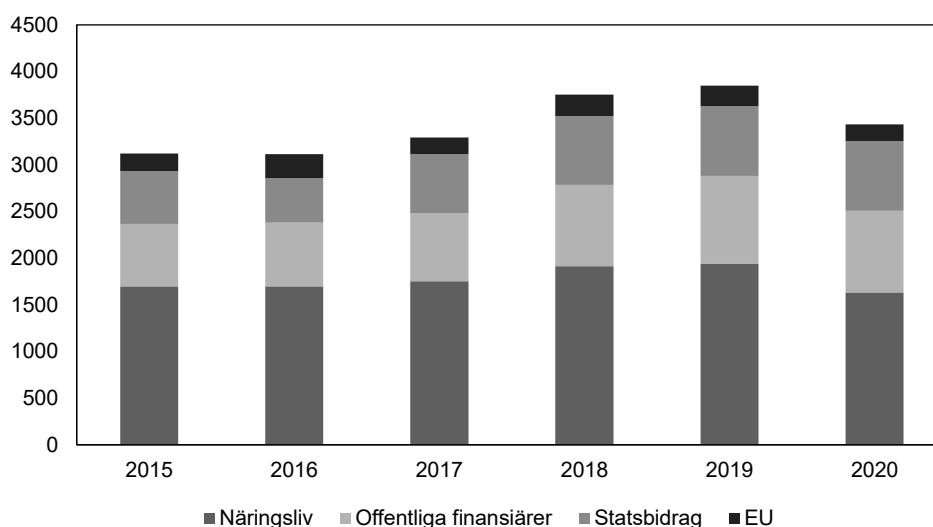
Enligt RISE-gruppen minskade efterfrågan på gruppens tjänster något under 2020. Intäkterna från offentliga finansiärer, erhållna i konkurrens, uppgick 2020 till totalt 874 miljoner kronor, en minskning med ca 7 procent jämfört med 2019. RISE-gruppens huvudsakliga intäkter, ca 50 procent, kommer från direkta uppdrag från näringslivet. I dessa uppdrag används den kompetens som byggts upp hos forskningsinstitutet, bl.a. med stöd från statsbidraget, och kan på så sätt bidra till att öka innovationskapaciteten och förnyelsen i näringslivet. En stor del av nettosysselsättningstillskottet i Sverige sker i små och medelstora företag. Av RISE-gruppens näringslivsintäkter utgjorde en dryg fjärdedel intäkter från små och medelstora företag. Under året har verksamheten haft ett särskilt fokus på att stötta små och medelstora företag när det gäller frågeställningar och behov runt utveckling och verifiering av produkter och skyddsutrustning kopplat till pandemin. RISE-gruppen arbetar även med förankring i de regionala innovationssystemen och samverkan med regionala aktörer för att utöka räckvidden för gruppens erbjudanden och nå fler små och medelstora företag.

RISE-gruppen ska vara internationellt konkurrenskraftig. Under 2020 fick RISE-gruppen totalt 209 miljoner kronor från olika EU-program, vilket är en minskning med 28 miljoner kronor jämfört med föregående år. RISE-gruppen har en relativt omfattande internationell verksamhet vid sidan av deltagandet i olika EU-program. 2020 erhöll RISE-gruppen intäkter från kunder utanför Sverige om ca 500 miljoner kronor där huvuddelen av intäkterna kom från Europa och USA.

För att utveckla och bygga ny, tvärvetenskaplig kompetens arbetar RISE med samverkansinitiativ och kunskapsplattformar. Under 2020 finansierades 57 samverkansinitiativ om sammanlagt 50 miljoner kronor som genererade 446 miljoner kronor i FoU-intäkter, en uppväxling på 8,9 gånger. Vid slutet av 2020 var totalt 22 kunskapsplattformar igång. Totalt finansierades kunskapsplattformar under 2020 med 77 miljoner kronor och de genererade FoU-intäkter på 286 miljoner kronor under 2020, en uppväxling på 4,7 gånger.

Diagram 3.5 Intäkter RISE-gruppen

Intäkter i miljoner kronor

Källa: RISE Research Institutes of Sweden AB, årsberättelser 2015–2020.

Internationellt forsknings- och innovationssamarbete

Sverige återfinns bland de tio mest framgångsrika länderna i EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020. Svenska aktörer har kontrakterat finansiering på totalt ca 2 miljarder euro inom programmet motsvarande 3,4 procent av de medel som beviljats. Resultatet visar samma andel i jämförelse med förra årets rapporteringstillfälle samtidigt som Sverige tappar en placering, från åttonde till nionde plats bland deltagande länder. Näringslivet i Sverige kontrakterar 27,2 procent av dessa beviljade medel och står för 34,1 procent av det svenska deltagandet. I satsningen innovation i små och medelstora företag som riktar sig till enskilda innovativa företag har hittills 275 svenska små och medelstora företag beviljats drygt 141 miljoner euro. Omfattande insatser för att främja innovation genomförs även med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden (se utg.omr. 19 avsnitt 2.6.6).

Internationella innovations- och forskningssamarbeten syftar till att stärka det svenska innovationssystemet, främjar export för innovativa svenska företag, samt attrahera investeringar och kompetens till Sverige. De bilaterala innovationspartnerskapen mellan Sverige och Tyskland, Frankrike respektive Indien fördjupades och utvecklades under 2020, bl.a. genom lansering av bilaterala program för näringslivsdrivna FoU-projekt. Innovations- och forskningskontoren vid ambassaderna i Brasília, New Delhi, Peking, Seoul, Tokyo och Washington DC har genom sin närvaro förstärkt den internationella samverkan mellan forsknings- och innovationssystemen i Sverige och dessa prioriterade samarbetsländer. Under 2020 har kontoren bl.a. bidragit till internationaliseringen av regeringens strategiska samverkansprogram.

Samverkan och smart industri**Samverkan för innovativa lösningar**

Det nationella innovationsrådet har under ledning av statsministern under året fortsatt utvecklas som en plattform där regeringen utifrån en inriktning på innovation och samverkan kunnat fördjupa dialogen kring samhällets omställning till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart Sverige. Under 2020 har bl.a. den europeiska politiken för en grön återhämtning efter pandemin, hållbara investeringar, standarder som förutsättning för innovation, AI samt den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 diskuterats.

Samverkansprogrammen samlar sedan februari 2020 företrädare för små och stora företag, universitet och högskolor, fack- och branschorgan, civila samhället och offentliga aktörer för att gemensamt prioritera vad som behöver göras inom respektive samverkansprogramns tema, samt identifiera, utforma och om möjligt genomföra lösningar och ge förslag inom de prioriterade områdena. Målet med samverkansprogrammen är att identifiera innovativa lösningar på stora samhällsutmaningar samt att bidra till svensk konkurrenskraft. De teman som utgör grunden för samverkansprogrammen och som utgår från Sveriges styrkor samt Agenda 2030 är: Näringslivets klimatomställning, Kompetensförsörjning och livslångt lärande, Näringslivets digitala strukturomvandling samt Hälsa och life science.

Den årliga utvärderingsenkät till deltagare och berörda i programmen, som är en del av programlogiken som gör det möjligt att löpande redovisa uppnådda resultat för bedömningar av huruvida programmen utvecklas i önskad riktning, visar att fyra av fem respondenter anser att samverkansprogrammen ”i hög utsträckning” eller ”helt och hållet” har potential att identifiera lösningar inom utpekade samhällsutmaningar som Sverige behöver kraftsamla kring. Uppföljningen från december 2020 visar vidare att två tredjedelar av respondenterna ansåg att samverkansprogrammen bidragit till sektorsövergripande gemensamma problemformuleringar och två av fem respondenter ansåg att gemensamma prioriteringar att samverka kring identifierats. Över hälften av respondenterna upplevde att samverkansprogrammen efter tio månader lett till planering eller initiering av aktiviteter kopplat till det samverkansprogram inom vilket respondenten var engagerad.

Robotlyftet stärker industrins automation - smart industri

För att stärka automation och öka konkurrenskraften hos små och medelstora industriföretag gav regeringen 2018 Tillväxtverket i uppdrag att genomföra en insats kallad Robotlyftet. För uppdraget avsattes 80 miljoner kronor från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* över fyra år. Under 2020 har Tillväxtverket fortsatt genomförandet och sammanlagt nått över 1 700 personer i målgruppen. Omkring 450 förutsättningsstudier som kartlägger prioriteringar och utvecklingsmöjligheter i företagen har genomförts eller pågår över hela landet. Antalet inledda förutsättningsstudier har ökat kraftigt från 2019 i takt med att programmet blivit mer känt och etablerat. I sammanlagt 89 procent av fallen har programledningen rekommenderat företagen att gå vidare och söka en automationscheck. International federation of robotics mäter årligen antalet installerade industrirobotar, som en indikator på industrins digitalisering i olika länder. Rapporten för 2020 visar en ökning för Sveriges del med 13 procent 2019 jämfört med 2018. Ökningen innebär att Sverige behåller sin femteplats i världen, har passerat Tyskland i allmän robottäthet och att antalet installationer ökar efter tre år av nedgång. En konsultutvärdering av programmet delrapporterades av Tillväxtverket 2020 och visade att programmet är ändamålsenligt utformat och visar på god additionalitet i linje med regeringsuppdraget.

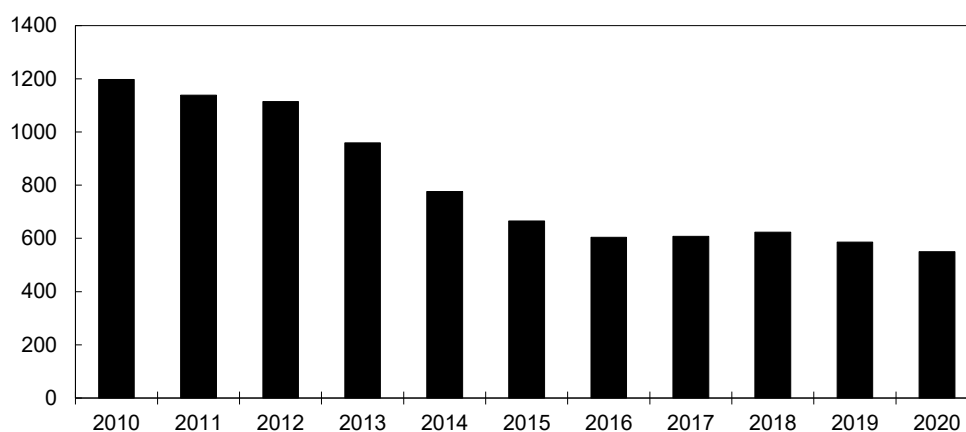
En hållbar mineralnäring

Ett hållbart nyttjande av Sveriges mineraltillgångar är av stor betydelse för Sverige. Gruvnäringen är vidare betydelsefull för Sverige och Sveriges varuexport. Av Sveriges export av varor utgör mineralvaror 7 procent. Sverige är EU:s största järnmalmsproducent med ca 93 procent av EU:s totala produktion. Under 2020 bröts 88 miljoner ton malm i Sverige, vilket motsvarar en ökning med 2 procent jämfört med föregående år. I jämförelse med den globala trenden av investeringar i prospektering så ökade investeringarna i Sverige relativt världen 2017–2020. Detta beror på gruvindustrins strategiska arbete med att livstidsförlänga gruvverksamheten

kring redan existerande gruvverksamhet i Sverige, s.k. gruvnära prospektering som ofta är kostnadsdrivande.

Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2020 uppgick till ca 49 miljarder kronor (exklusive smältverk) och vid årets utgång var ca 7 300 personer anställda direkt i gruvnäringen (underentreprenörer ej inräknade). Andelen kvinnor anställda i gruvnäringen har traditionellt varit mycket låg. På senare år har det förändrats och är nu nästan uppe på samma nivå som för övriga industriföretag, industrin i stort 24 procent och gruvnäringen 22 procent. Vid årsskiftet 2020/21 fanns det 12 gruvor med koncession och brytning i Sverige. Samtliga var metallgruvor. Över lag steg metallpriserna under 2020 och malmproduktionen var den högsta någonsin. Merparten av de undersökningstillstånd som beviljades under 2020 avsåg guld. Därefter kommer koppar, följt av silver, zink och bly. Nästan två tredjedelar av alla beviljade undersökningstillstånd under 2020 är belägna inom Västerbottens (25 procent), Dalarnas (19 procent) och Norrbottens län (19 procent). Vid årsskiftet 2020/21 fanns 550 gällande undersökningstillstånd. Motsvarande siffra för årsskiftet 2019/20 var 586, se diagram 3.6.

Diagram 3.6 Antal gällande undersökningstillstånd

Källa: Bergsstatens register över undersökningstillstånd.

En hållbar och varaktig tillgång till innovationskritiska metaller och mineral är av stor betydelse för samhällets klimatomställning samt för att bibehålla Sveriges framtida industriella konkurrenskraft och innovationskapacitet. Sveriges geologiska undersökning (SGU) ordinarie malmkartläggning i Bergslagen, finansierad över anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* i Bergslagen, tillsammans med ett regeringsuppdrag om innovationskritiska metaller och mineral (N2020/00473), har bidragit till ett betydande kunskapslyft om bl.a. förekomster i både primära och sekundära källor av innovationskritiska metaller och mineral. SGU har i sju rapporter (2020:06, 2020:09, 2020:14, 2020:16, 2020:17; 2020:26 och 2020:38) beskrivit resultaten av undersökningar av berggrunden och dess förekomster av metaller och mineral inom sju s.k. nyckelområden. Undersökningarna påvisade hittills okända förekomster av batterimetaller och kritiska råvaror såsom kobolt, grafit, sällsynta jordartsmetaller, volfram och indium. I Bergslagen visade analyser av gruvavfall på förhöjda halter av batterimetaller och andra kritiska råvaror. Resultaten från några av undersökningarna har bidragit till att företag ansökt och beviljats undersökningstillstånd i Bergslagen. Den nya prospekteringsintressanta informationen gör det möjligt att ta fram bättre modeller av berggrundens beskaffenhet på djupet. Totalt har 1 433 mätpunkter samlats in.

Under 2020 avslutades den treåriga satsningen inom anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* som omfattade sammanlagt 78 miljoner kronor (N2021/02184) avseende förtätad kartläggning av grundvattentillgångar i områden med risk för grundvattenbrist. Undersökningsområdena präglas generellt av ett högt befolkningstryck och stora grundvattenuttag för såväl kommunal som enskild dricksvattenförsörjning, industri samt jordbruk, med återkommande problem med vattentillgången och saltvatteninträngning. Satsningen har bl.a. möjliggjort analys och resulterat i utpekande av 30 tidigare okända grundvattentillgångar och 34 tidigare kända grundvattentillgångar har bättre kapacitet än tidigare beräkningar har visat. Undersökningar har genomförts i 12 län. Därmed har kommunerna kunnat få igång både detaljprospektering av grundvatten och nya vattentäkter. Rikstäckande underlag i form av modellerad grundvattentillgång i små grundvattenmagasin har också tagits fram vilket är ett viktigt underlag för att bedöma möjligheterna till framför allt enskild vattenförsörjning.

Under 2020 har uppgraderad jordartsinformation blivit klar för 20 områden med mycket stora behov av planeringsunderlag av vikt för förnyelse och samhällsomvandling, t.ex. de expansiva tillväxtområdena Skellefteå och Uppsala. Detta innebär en ökad tillgänglighet av förbättrad och aktuell jordartsinformation med 4 340 kvadratkilometer i jämförelse med 2019. Under 2020 har också sju områden som tidigare saknat modern jordartsinformation fått tillgång till moderna underlag till en total yta på drygt 3 000 kvadratkilometer. Jordartsinformationen har använts eller ska inom närtid användas som underlag för fysisk planering, anläggning och byggande.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den snarast bör vidta nödvändiga åtgärder för att förenkla och förkorta tillståndsprocesserna för gruv- och mineralnäringen (bet. 2018/19:NU11 punkt 1, rskr. 2018/19:209). Riksdagen har också tillkännagett för regeringen att den senast i samband med tidpunkten för avlämnandet av budgetpropositionen för 2021 ska redovisa för riksdagen vilka konkreta åtgärder som har vidtagits med anledning av riksdagens tillkännagivande våren 2019 om gruv- och mineralnäringens tillståndsprocesser (bet. 2019/20:NU11 punkt 1, rskr. 2019/20:183). Riksdagen har vidare tillkännagett för regeringen att den senast den 30 juni 2022 ska återkomma till riksdagen med konkreta förslag på förenklade tillståndsprocesser och kortare handläggningstider för gruv- och mineralnäringen (bet. 2020/21:NU18 punkt 1, rskr. 2020/21:228). Riksdagen har även tillkännagett för regeringen att den så snart som möjligt, dock senast den 30 juni 2022, bör återkomma med förslag som innebär att det görs tydligt att prövningen i de fall det krävs ett Natura 2000-tillstånd ska göras i samband med prövningen av tillstånd enligt miljöbalken (bet. 2020/21:NU16, rskr. 2020/21:257). Regeringen har i budgetpropositionen för 2021 redovisat att regeringen den 20 augusti 2020 beslutat kommittédirektiv till en utredning som ska se över det nuvarande systemet för miljöprövning och lämna förslag på de ändringar och åtgärder som krävs för att uppnå en modernare och mer effektiv miljöprövning (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24 avsnitt 4.3.2). Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2022. Regeringen har vidare den 11 mars 2021 beslutat kommittédirektiv till en utredning som ska se över prövningsprocesser och regelverk för en hållbar försörjning av innovationskritiska metaller och mineral. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2022. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att riksdagens tillkännagivande våren 2019 om gruv- och mineralnäringens tillståndsprocesser (bet. 2019/20:NU11 punkt 1, rskr. 2019/20:183) är slutbehandlat. Övriga tillkännagivanden är ännu inte slutbehandlade.

3.3.3 Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

För att nå målet för näringspolitiken behövs såväl nya företag som tillväxt i befintliga företag. Flera näringspolitiska aktörer, bl.a. Tillväxtverket och Almi Företagspartner

AB (Almi) arbetar för att skapa förutsättningar för individer och företag att utveckla sina affärsidéer. Det handlar t.ex. om insatser för att i egen regi eller genom intermediärer utveckla och tillgängliggöra information och rådgivning, inklusive kompetensutveckling för företagare, om insatser för att bredda mångfalden av företagare med olika bakgrund och erfarenheter samt om satsningar som syftar till att utveckla olika branscher.

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. I många företag ökar antalet sysselsatta, samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal företag. I drygt 10 procent av de befintliga företagen ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar antalet sysselsatta. År 2019 hade 53 800 företag en positiv sysselsättningsutveckling, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Nivån har varit relativt stabil under de senaste åren. År 2019 hade 47 000 företag en minskande sysselsättning.

Snabbväxande företag har betydelse för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket har bidragit till att dessa företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Andelen snabbväxande företag belyser också det handlingsutrymme som finns för entreprenörskap, att kunna växa och utnyttja framgångsrika affärsidéer. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som har haft en genomsnittlig sysselsättningstillväxt på minst 20 procent per år i tre år i följd. Under de senaste fyra åren har andelen snabbväxande företag varit i stort sett oförändrad. En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Denna indikator är känslig för påverkan av en stark konjunktur då arbetskraftsbehovet är stort. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre tidsperiod. De senaste åren har antalet nystartade företag legat på ungefär samma nivå, men under 2020 ökade antalet nystartade företag relativt mycket.

Tabell 3.10 Dynamik i näringslivet

Antal	2016	2017	2018	2019	2020
Företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	52 900	53 400	52 500	53 800	i.u.
Snabbväxande företag per 1 000 existerande	2,7	2,8	2,8	2,7	i.u.
Nystartade företag	71 800	68 900	66 800	66 900	73 700

Källa: Statistiska centralbyrån, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser samt egna beräkningar.

Information och rådgivning

Tillgång till information, rådgivning och nätverk är ofta betydelsefullt såväl vid nystart som under utvecklings- och tillväxtfasen för små och medelstora företag. Den information och rådgivning som finansieras eller tillhandahålls av staten ska vara marknadskompletterande och relevant utifrån företagens olika behov och utvecklingsfaser.

Almi erbjuder finansiering och rådgivning till små och medelstora företag i syfte att bidra till utveckling av företagandet i hela landet. Under 2020 tilldelades Almi 309 miljoner kronor i statsbidrag (anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation*). Almi erbjuder olika tjänster inom affärsutveckling. Efterfrågan på tjänsterna har varit stor och under 2020 har över 11 500 rådgivningsinsatser genomförts, en ökning med 10 procent jämfört med föregående år. Av rådgivningsinsatserna har 30 procent gått till kvinnor och 70 procent till män. Efterfrågan har främst omfattat det nyutvecklade kunderbudandet om genomlysning av företaget. Almis uppföljning av insatser i

kundföretagen, vilken görs fyra år efter det att insatsen genomförts, visar att de företag som tagit del av en insats hos Almi under 2016 i genomsnitt haft en överlevnadsgrad på 79 procent och att omsättningen i dessa företag i genomsnitt har ökat med 44 procent. Vidare visar kundföretagen i undersökningen en sammantagen sysselsättningsökning om 28 procent under perioden 2015–2019. Utfallet är i nivå med förra årets uppföljning.

Tillväxtverket har under 2020 genomfört ett flertal informations- och rådgivningsinsatser i syfte att öka förutsättningarna för entreprenörskap och företagande. Myndigheten har genom olika utlysningar tillhandahållit verksamhetsbidrag till aktörer i det företagsfrämjande systemet med fokus på bl.a. rådgivning för nyföretagande, affärsutveckling för kooperativa företag, samt att främja innovation och förnyelse genom innovationskontor, inkubatorer och science parks. En av de organisationer som fått finansiering är Coompanion. Enligt Tillväxtverket ledde detta till att 5 215 personer fick rådgivning för att starta och utveckla kooperativa företag och 7 520 personer utbildning om kooperativt företagande under 2020, vilket bl.a. resulterade i att 498 nya kooperativa företag startades.

Antalet användare fortsatte att öka 2020 på den myndighetsgemensamma webbportalen verksamt.se som drivs av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket i samverkan, och tillhandahåller information och tjänster till blivande och etablerade företagare. Under året hade verksamt.se 3,8 miljoner användare, en ökning med 19 procent jämfört med 2019 och det gjordes 2,5 miljoner inloggningar, en ökning med 20 procent. Tillväxtverket anger att den största anledningen till det ökade antalet användare är företagets behov av information kopplade till den pågående pandemin.

I en enkätundersökning som Tillväxtverket låtit utföra bland användarna instämde 73 procent i att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag vilket är en ökning med en procentenhet från 2019. Antalet användare som anger att de helt kan lösa sitt ärende ökade med nära fyra procentenheter jämfört med 2019. Under 2020 har vidareutvecklingen av verksamt fortsatt. En ny teknisk plattform etablerades, som bl.a. möjliggör modern drift och nya sätt att erbjuda tjänster via API (applikationsprogrammeringsgränssnitt) på sikt, tillgänglighetsanpassning och ny navigering för mobilläge har utvecklats. Vidare har utvecklingen påbörjats av ett tjänstekoncept som guidar företagaren genom hela startprocessen och arbetet med att utveckla nya matchningstjänster som underlättar för företagare att hitta information om olika typer av stöd har fortsatt.

Omfattande insatser gjordes under 2020 för att presentera pandemirelaterad information. För att möta efterfrågan på information om att starta eget under pandemin startades verksamt.se LIVE. Totalt deltog 3 800 personer i den digitala satsningen. 83 procent angav att webinarier helt eller delvis har gjort det enklare för dem i företagsstarten. 86 procent angav att de fick helt eller delvis svar på sina frågor och vet vilket nästa steg de ska ta sin i företagsresa.

Det finns inga nya data för indikatorerna kännedom om och attityder till företagande jämfört med vad som tidigare rapporterats. Av den anledningen redovisas inte de indikatorerna i denna budgetproposition.

Diversifierat företagande

En strategiskt viktig dimension för att stärka den svenska konkurrenskraften är näringslivets variationsrikedom. Regeringen eftersträvar ökad diversitet bland företag och företagare avseende bl.a. kön, bakgrund, ålder, sektorer och företagsform.

Almi har sedan flera år ett särskilt uppdrag att nå kvinnor och personer med utländsk bakgrund i såväl finansieringsverksamheten som i affärsutvecklingen. Andelen kvinnor bland Almis kunder uppgick 2020 till 28 procent och låg därmed på samma nivå som 2019. När det gäller kunder med utländsk bakgrund har andelen minskat 2020 jämfört med tidigare år. Andelen uppgick till 28 procent att jämföra med 31 procent 2019. Enligt Almi förklaras minskningen med att satsningen Snabbspår för företagande bland nyanlända avslutades under 2020.

Under 2018–2020 avsattes 24 miljoner kronor per år från anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* till entreprenörskap bland unga. Medlen har använts till finansiering av insatser och aktörer som stöttar entreprenörskap bland unga i grund- och gymnasieskola (via Statens skolverk) och i högre utbildning (via Tillväxtverket) men också för strukturpåverkande arbete. Medlen har bl.a. möjliggjort för fler unga att få del av information och kunskap om entreprenörskap, praktiskt pröva på företagande inom ramen för sin utbildning samt få rådgivning inför företagsstart. Tillväxtverket har bl.a. samarbetat med Örebro universitet för att stärka samverkan mellan aktörer som stödjer entreprenörskap i universitets- och högskolemiljö och lämnat verksamhetsbidrag till Drivhuset Norden. Inom Ung Företagsamhets (UF) verksamhet i gymnasie- och gymnasiesärskolan drevs det 11 027 UF-företag av totalt 34 676 elever under läsåret 2020/2021, jämfört med 10 534 UF-företag av totalt 33 706 elever läsåret 2019/20. Satsningarna på Ung Företagsamhet har enligt organisationen bl.a. inneburit att fler personer har startat eget företag, fler har fått högre lön och satsningarna har bidragit till lägre arbetslöshet. Enligt organisationen finns också forskning som visar att de som driver UF-företag utvecklar förmågor som inte bara har med företagandet att göra utan även samarbete, muntlig kommunikation, planering, ansvarstagande och självförtroende är färdigheter som de flesta elever utvecklar när de driver UF-företag.

Tillväxtverket har under 2018–2020 haft i uppdrag att främja socialt företagande och samhällsentreprenörskap (N2018/00713) i linje med regeringens strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation (N2018/00710). Konsultbyrån Swecos utvärdering av Tillväxtverkets program visar att programmet bidragit med ökad kunskap på området för offentliga aktörers, företagsfrämjares och sociala företag. Inom ramarna för programmet har Tillväxtverket bl.a. finansierat flera regionala projekt och affärsutvecklingscheckar. När det gäller de regionala projekten anger 36 procent av deltagande statliga myndigheter och kommuner att förmågan att samverka med sociala företag har förbättrats i hög eller mycket hög grad. Motsvarande siffra för förmågan att köpa tjänster av sociala företag är 37 procent. Av de företagsfrämjande aktörerna uppger nästan alla (89 procent) att de i hög eller mycket hög grad fått bättre kunskap om socialt företagande och samhällsentreprenörskap. Cirka hälften uppger att de blivit bättre på att ge ändamålsenlig rådgivning till sociala företag (51 procent), och att samverka med andra offentliga aktörer när det gäller stöd till sociala företag (50 procent).

Enligt Sweco har regionerna bidragit till att stärka sociala företags affärsmässiga förmåga genom att förbättra deras kunskap om finansieringsmöjligheter men även genom att förbättra deras förmåga att attrahera kunder och kapital. 28 procent av de sociala företag som deltagit i de regionala projekten anger att deras förmåga att attrahera kunder stärkts i hög eller mycket hög grad. Motsvarande siffra för att attrahera kapital är 20 procent. Bland de företag som fått affärsutvecklingscheckar anger en majoritet att de framför allt har stärkt sin affärsmässiga förmåga och sin affärsmodell/affärsidé. Regionerna har också bidragit till att sociala företag blivit bättre på att visa sin samhällsnytta. 49 procent av de sociala företagen uppger att aktiviteterna inom de regionala projekten stärkt deras kunskap när det gäller

effektmätning. Tillväxtverket anger i sin slutredovisning av uppdraget att dubbelt så många (16) av de deltagande regionerna inkluderar socialt företagande, social innovation och/eller samhällsentreprenörskap i sina regionala utvecklingsstrategier som vid uppdragets start, och att minst ett 50-tal kommuner har ett policydokument om socialt företagande vid uppdragets slut (N2018/00713).

Under 2020 har Tillväxtverket låtit en konsult utvärdera myndighetens genomförande av regeringens uppdrag att främja nyanländas företagande i Sverige (N2016/07794). Syftet med uppdraget var att ta tillvara kompetensen hos nyanlända kvinnor och män med intresse för och erfarenhet av företagande. Utvärderingen bedömer att projekten har bidragit till mål för programmet på individ-, organisations- och systemnivå. Totalt 4 310 deltagare har påbörjat fördjupade insatser i projekten och totalt 935 företag har startats, varav ungefär två tredjedelar av män och en tredjedel av kvinnor, av projektdeltagare under programperioden. Projekten har även gett resultat för de deltagare som valt att inte starta företag under programperioden. De flesta deltagare som intervjuats menar att de har fått ökad kunskap om företagande i Sverige, vilket gjort dem mer redo att starta företag på sikt. Projekten har också bidragit till resultat på organisationsnivå i form av ökad kunskap om målgruppens förutsättningar att starta företag och därmed lett till att deltagande aktörer utvecklat och anpassat sina metoder och arbetssätt till målgruppen. Projekten har även bidragit till stärkta samarbeten med olika aktörer så som banker, kommuner och aktörer inom företagsfrämjande och utbildning. På systemnivå har projekten bidragit till att synliggöra strukturella hinder som försvårar för nyanlända att starta företag, som exempelvis att hitta alternativa finansieringslösningar för de projektdeltagare som vill starta företag men inte får banklån

För att belysa företagandets diversitet används uppgifter om andelen företag som har en operativ företagsledare som är kvinna respektive man eller en operativ företagsledare som är kvinna respektive man och född i ett annat land.

Tabell 3.11 Operativa företagsledare

Procent

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel företag med en kvinna som operativ företagsledare	28,6	28,8	28,5	29,0	28,6	29,3
Andel företag med en man som operativ företagsledare	71,4	71,2	71,5	71,0	71,4	70,7
Andel företag med en utrikes född operativ företagsledare	14,8	15,3	15,7	16,1	16,6	17,0
Andelen utrikes födda av de kvinnor som är operativa företagsledare	17,2	17,5	17,9	18,0	18,5	18,7
Andelen utrikes födda av de män som är operativa företagsledare	13,9	14,4	14,8	15,3	15,8	16,3

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

För utrikes födda som operativa företagsledare har andelen ökat under perioden 2014–2019. Andelen kvinnor som operativa företagsledare har också ökat under samma period. Utöver dessa finns också en del företag med delat ledarskap, där en av företagsledarna är kvinna eller utrikes född.

Turism och besöksnäring

Turismen minskade kraftigt i Sverige till följd av pandemin. Enligt Tillväxtverkets preliminära statistik uppgick den totala turismkonsumtionen under 2020 till drygt

189 miljarder kronor, vilket är en minskning med 37 procent jämfört med 2019. Antalet gästnätter på hotell, camping, stugbyar och vandrarhem minskade med 33 procent jämfört med 2019. Många branscher inom besöksnäringen har drabbats mycket hårt. Nöjes- och temaparker, researrangörer, resebyråer, flygbolag med reguljär passagerartrafik och biografer hör till de branscher som hade det största tappet i omsättning 2020, enligt Statistiska centralbyrån. Även aktörer inom kultursektorn, så som museer och kulturevenemang har drabbats mycket hårt. År 2020 beräknades 123 441 årsarbetskrafter i inom turismrelaterade näringar vilket är en minskning med 9 procent jämfört med 2019. Omsättningen för turism i Sverige har minskat med 37 procent.

Tabell 3.12 Omsättning för turism i Sverige

Miljoner kronor (fasta priser)

	2017	2018	2019	2020
Svenskars turismkonsumtion i Sverige	190 727	201 548	200 481	143 014
Utländska besökares konsumtion i Sverige (export)	101 361	100 280	98 807	46 470
Total konsumtion i Sverige	292 088	301 827	299 288	189 484

Källa: Tillväxtverket.

Tillväxtverket ansvarar för kunskaps- och kvalitetsutveckling samt samverkan och samordning inom turism. I februari 2020 slutrapporterades det fyra år långa regeringsuppdraget Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism (N2016/06046/FF), som har genomförts i sju pilotregioner. Arbetet har resulterat i omkring 200 exportmogna produkter och lika många som är på god väg mot exportmognad. 500 företag har deltagit i produkt- och affärsutvecklingsinsatser. Därutöver har Tillväxtverket bidragit till såväl att utveckla kunskap om pandemins påverkan på turism och besöksnäring, som att möjliggöra utvecklingen av en samverkansarena i besöksnäringen. Tillväxtverket har även genomfört flera insatser som syftar till att stärka företagens exportförmåga och konkurrenskraft. Tillväxtverket har samordnat verksamhet för turism och besöksnäring för 16 statliga myndigheter och statligt ägda bolag vilket har resulterat i tvärspektoriell kunskap om nya arbetsmetoder som, bl.a. inkluderar turism i transportinfrastrukturplanering, ökar utländska investeringar, möter kompetensbehov samt stödjer satsningar inom hållbar turism.

En ändring i det nationella regionalfondsprogrammet har möjliggjort en utlysning om 67 miljoner kronor till projekt som syftar till hållbar omställning, bl.a. kompetenshöjande insatser, stärkt innovationsförmåga och utveckling av framtidens mötesbransch. Se även utgiftsområde 19 Regional utveckling för en resultatredovisning av särskilda insatser med anledning av den pågående pandemin.

År 2020 uppgick turismens exportvärde, det vill säga utländska turisternas konsumtion i Sverige, till drygt 46 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 99 miljarder kronor 2019. V.S. VisitSweden AB:s (VisitSweden) verksamhet har under 2020 präglats av ett pågående omställningsarbete men har också påverkats av pandemin som hindrat aktiva marknadsföringsinsatser mot utlandet. Ett nytt uppdrag till bolaget att marknadsföra Sverige mot inhemsk turism, s.k. svemester har genomförts och resulterat i två rapporter och fem livesändningar om den svenska målgruppen, anpassade för företagare och destinationer. För svenska besökare har kampanjen De ofrivilliga turisternas guide till Sverige samt en reseguide tagits fram. Resultat från kampanjen visar att över 70 procent av besökarna i de olika kanalerna i hög grad blivit inspirerade att upptäcka Sverige och att upptäcka nya resmål i Sverige som de inte tidigare besökt. Kampanjen har också språkpassats och placerats i kanaler där en nysvensk målgrupp befinner sig vilket resulterat i en unik räckvidd på över 200 000

och närmare 11 000 klick i sociala medier. Sammantaget har bolagets marknadsföringsinsatser minskat med 25 procent 2020 jämfört med föregående år. Under 2020 uppgick det samlade PR-värdet av VisitSweden:s insatser till drygt 708 miljoner kronor (907 miljoner kronor 2019).

3.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Uppfyllelse av det näringspolitiska målet 2020

Under 2020 har det endast varit små förändringar i den svenska konkurrenskraften jämfört med 2019. Den relativa enhetsarbetskostnaden har ökat något i jämförelse med omvärlden. Samtidigt har även exportförmågan ökat jämfört med föregående år. Detta beror sannolikt på att den svenska industrin trots pandemin har varit relativt framgångsrik på sina exportmarknader under 2020. Sammantaget framkommer det en delad bild av utvecklingen, där ekonomin som helhet försvagats samtidigt som delar av näringslivet har haft en relativt god utveckling.

Året har präglats av pandemin och inneburit stora statsfinansiella satsningar på näringslivet i syfte att kompensera och parera pandemins negativa effekter. För att stärka den svenska konkurrenskraften har det genomförts insatser inom utgiftsområdet för att förbättra ramvillkor och väl fungerande marknader vilket stärker företags konkurrenskraft, stärker förutsättningarna för innovation och förnyelse samt stärker entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv.

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts har bidragit till målet för näringspolitiken att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

Ramvillkor och väl fungerande marknader som stärker företags konkurrenskraft

Svenska företags kapitalförsörjning har förstärkts under 2020, bl.a. utökades Almis nyutlåning kraftigt jämfört med 2019 vilket bedöms som en effekt av pandemins påverkan på företagets ekonomiska situation. Samtidigt har den totala utlåningen till företag varit lägre under 2020 än 2019 då uppväxlingen av privat kapital minskat under året. Under året har indikatorn för företagets kompetensbehov utvecklats positivt även om en ökad brist på kompetens noteras för hösten 2020. Lagar och regler fortsätter att utgöra ett av de största upplevda tillväxthindren för företagen. Preliminära uppgifter indikerar dock att andelen företag upplever att hindret minskat jämfört med föregående år. Regeringen bedömer att vissa förbättringar åstadkommit för att underlätta för företag, exempelvis har digitalisering av vissa offentliga tjänster lett till ökad samhällsekonomisk nytta och förenkling för företag. Sammantaget visar de utvalda indikatorerna för delmålet en förbättring jämfört med föregående år.

Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse

Det svenska näringslivets innovationsförmåga och förnyelse bedöms som fortsatt god, vilket exempelvis återspeglas i statistiken över de immateriella rättigheterna där de svenska patentansökningarna och varumärkesansökningarna ökade under 2019, medan antalet mönsterskyddsansökningar var i stort sett oförändrat. Preliminära data visar att småföretagens innovationsverksamhet är oförändrad jämfört med föregående år, medan innovationsverksamheten minskat för de medelstora företagen. Samtidigt visar företagets samlade utgifter för forskning och utveckling en ökning 2020 jämfört med föregående år. Ökningen kan delvis förklaras av företagets behov att ställa om under pandemin och att det tillförts ytterligare offentliga medel, bl.a. har satsningar på inkubation ökat stort under året i syfte att minska negativa konsekvenser från

pandemin på näringslivet. Vinnovas utvärdering visar att de strategiska innovationsprogrammen som utvärderats har fyllt en viktig funktion inom innovationspolitiken. Regeringen bedömer att de genomförda insatserna för exempelvis näringslivets innovationsförmåga har stärkt företagets konkurrenskraft. Sammantaget visar de utvalda indikatorerna att det svenska näringslivets innovations- och förnyelseförmåga förbättrats jämfört med föregående år.

Stärkt entreprenörskap för ett dynamiskt och diversifierat näringsliv

I och med de omfattande satsningarna på stöd till näringslivet kopplat till pandemin är det svårt att bedöma det svenska näringslivets inneboende dynamik. Insatser har genomförts för att generellt skapa bättre förutsättningar för entreprenörskap och för små och medelstora företag. Antalet nystartade företag har ökat mycket under 2020 jämfört med 2019. Företagens användning av myndigheters digitala tjänster har också ökat under året, vilket troligen förklaras av företagets ökade behov av information kopplat till pandemin. Indikatoren för företag med positiv sysselsättningsutveckling visar en ökning under 2019 samtidigt som indikatoren för snabbväxande företag visar en minskning. Insatser för ökad diversitet har genomförts och indikatoren operativa företagsledare visar att både andelen kvinnor och andelen utrikes födda som är operativa företagsledare har ökat jämfört med föregående år. Som en del av arbetet för att öka näringslivets diversitet och mångfald har regeringens satsningar på att främja nyanländas företagande också lett till nya företag. De insatser som genomförts riktade till besöksnäringen bedöms vara av stor vikt för att på kort sikt främja utveckling och omställning, bibehålla och skapa nya jobb där det är möjligt och på sikt bidra till besöksnäringens långsiktiga hållbarhet och konkurrenskraft. Sammantaget visar indikatorerna för delmålet viss förbättring jämfört med föregående år.

3.5 Förvaltningen av bolag med statligt ägande

Regeringen ska aktivt förvalta statens tillgångar i form av aktierna i bolagen med statligt ägande så att deras värdeutveckling och avkastning blir den bästa möjliga givet ett balanserat risktagande samt att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl. För att åstadkomma detta är det bl.a. viktigt att ge bolagen förutsättningar och möjligheter att utvecklas och fortsätta konkurrera på sina marknader. Det är viktigt att staten är en aktiv, professionell ägare med fokus på långsiktigt värdeskapande.

Statens ägarpolicy och principer för bolag med statligt ägande beslutades av regeringen i februari 2020. I ägarpolicyen redogör regeringen för uppdrag och mål, tillämpliga ramverk och viktiga principfrågor avseende styrningen av bolag med statligt ägande. Av denna framgår att bolag med statligt ägande ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. För staten som ägare är det viktigt att bolag med statligt ägande arbetar för en sund och säker arbetsmiljö, respekt för mänskliga rättigheter, goda och anständiga arbetsvillkor, en minskad klimat- och miljöpåverkan, att de nationella miljö- och klimatmålen samt det s.k. Parisavtalet ska uppnås, en god affärsetik, anti-korruption, beaktar mångfaldsaspekten samt ett ansvarsfullt agerande inom skatteområdet. Bolag med statligt ägande ska inom ramen för sin verksamhet analysera de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 för att identifiera de mål som bolaget genom sin verksamhet påverkar och bidrar till. Bolagen ska även vara föredömen i jämställdhetsarbetet och aktivt arbeta med jämställdhetsfrågor i sin verksamhet. Som ett led i att framtidssäkra den statligt ägda bolagsportföljen ställer regeringen nu också krav på att bolagen ska bedriva ett aktivt, systematiskt, ambitiöst och ansvarsfullt säkerhetsarbete.

Återrapportering av vissa frågor

Företag med statligt ägande och vissa konkurrensfrågor

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som näringsutskottet anfört om företag med statligt ägande och vissa konkurrensfrågor (bet. 2020/21:NU4 punkt 5, rskr. 2020/21:171).

I dag verkar de flesta av bolagen med statligt ägande på fullt konkurrensutsatta marknader och bolagen med statligt ägande lyder under samma lagar som privatägda bolag, t.ex. aktiebolagslagen (2005:551) och konkurrenslagen (2008:579). Frågor rörande eventuell snedvridning av konkurrensen kan bl.a. prövas inom ramen för konkurrenslagens bestämmelser om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Därutöver gäller EU:s bestämmelser om statligt stöd för allt stöd från staten till såväl statligt som privat ägda företag. Syftet med reglerna är att förhindra att en medlemsstat snedvrider konkurrensen genom stöd som stärker den inhemska industrins konkurrenskraft till nackdel för företag i en annan medlemsstat.

Regeringens ägarpolicy följer i huvudsak OECD:s riktlinjer för bolagsstyrning respektive anti-korruption och integritet i statligt ägda företag. Av detta följer bl.a. att bolagen ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och även i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. Regeringens ägarpolicy anger vidare att det är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för att säkerställa att missbruk inte sker av den särställning som det kan innebära att vara ett bolag med statligt ägande.

Regeringen bedömer att gällande lagstiftning, både i Sverige och på EU-nivå, i kombination med den kravställning som ingår i statens ägarpolicy utgör ett tillfredsställande ramverk för att säkerställa att en sund konkurrens upprätthålls mellan statligt ägda och privat ägda bolag. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

3.5.1 Specialfastigheter Sverige Aktiebolag

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att uppdraget för Specialfastigheter Sverige Aktiebolag förtydligas i enlighet med regeringens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Specialfastigheter Sverige Aktiebolag (Specialfastigheter) är ett statligt helägt aktiebolag som bildades 1997 mot bakgrund av den lokalförsörjnings- och fastighetsförvaltningsreform som genomfördes 1991–1992, varigenom bl.a. delar av statens fastighetsbestånd fördes över till bolag för förvaltning i aktiebolagsform (prop. 1991/92:44, bet. 1991/92:FiU8, rskr. 1991/92:107 och prop. 1992/93:37, bet. 1992/93:FiU8, rskr. 1992/93:123). Bolaget äger och förvaltar fast och lös egendom och bedriver byggnadsadministration samt därmed förenlig verksamhet. Till Specialfastigheter överläts i samband med bildandet fastigheter av ändamålskaraktär som hyrdes ut till vissa statliga verksamheter, t.ex. kriminalvårdsfastigheter, vissa försvarsfastigheter, räddningsskolor, specialskolor och sameskolor (prop. 1997/98:137, bet. 1997/98:FiU25, rskr. 1997/98:252). Regeringen anförde bl.a. att skälen till att staten äger vissa ändamålsfastigheter t.ex. är att byggnaden är symbolen för den primära verksamhet som bedrivs och att fastigheterna ägs av säkerhetsskäl. Ett självklart mål bör vara att optimera kundnyttan, dvs. att till en given hyresnivå erbjuda maximal nytta i form av t.ex. funktionella lokaler, hög standard och god service.

I dag äger, utvecklar och förvaltar bolaget fastigheter för kunder med höga säkerhetskrav i Sverige. Verksamheten bedrivs inom affärsområdena kriminalvård,

försvar och rättsväsende samt institutionsvård och övriga specialverksamheter. Kunderna består till huvuddelen av myndigheter och verk med viktiga samhällsfunktioner där verksamheterna ställer höga krav på säkerhet. De största kunderna är Kriminalvården, Polismyndigheten, Statens institutionsstyrelse, Försvarmakten och Försvarets materielverk. Specialfastigheter äger och förvaltar ett fastighetsbestånd om 174 fastigheter. Marknadsvärdet på Specialfastigheters fastigheter har ökat betydligt de senaste åren och uppgick 2020 till knappt 30 miljarder kronor.

Med utgångspunkt i de av riksdagen beslutade riktlinjerna inom lokalförsörjnings- och fastighetsområdet (prop. 1991/92:44, bet. 1991/92:FiU8, rskr. 1991/92:107) är regeringens mål för området en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ. De av riksdagen beslutade riktlinjerna inom lokalförsörjnings- och fastighetsområdet innebär bl.a. att statens fastighetsförvaltning bör vara skild från brukandet av lokaler och mark och att fastighetsförvaltningen bör bedrivas med ett avkastningskrav som i så stor utsträckning som möjligt är marknadsmässigt.

Marknadsförutsättningarna har ändrats betydligt sedan Specialfastigheters bildande. De senaste årens utveckling har medfört ett ökat behov av säkerhetsfastigheter, dvs. fastigheter som är anpassade till verksamheter med höga krav på säkerhet. Säkerhetsfastigheter är en växande marknad där bl.a. svenska rättsvårdande myndigheters ökade behov av nya byggnader och modernisering av befintliga anläggningar har bidragit till att konkurrensen om kunderna har ökat bland de aktörer som tillhandhåller denna typ av fastigheter. Detta ställer i sin tur ökade krav på att Specialfastigheter, liksom övriga aktörer på marknaden som också ökat i antal, främjar kostnadseffektivitet i verksamheten med fokus på ökad kundnöjdhet. Specialfastigheter har också på senare år renodlat sitt fastighetsbestånd med inriktning mot hyresgäster med särskilda säkerhetskrav.

Specialfastigheters uppdrag har inte ändrats sedan bolagets bildande. Regeringen anser att bolagets uppdrag bör förtydligas så att Specialfastigheters affärsmässiga inriktning och fokus på kundnytta framgår tydligt. Denna inriktning utgör också grunden för ett långsiktigt konstruktivt samarbete mellan bolaget och hyresgästerna. Specialfastigheters affärsmässiga inriktning bör därför stärkas genom ett tydligt fokus på kunder med särskilda säkerhetskrav, en hyressättning som beaktar den varierande risken i verksamheten samt hög intern effektivitet.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att uppdraget för Specialfastigheter förtydligas. Specialfastigheter ska äga, utveckla och förvalta fastigheter av ändamålskaraktär i Sverige, med fokus på kunder med särskilda säkerhetskrav, samt bedriva därmed förenlig verksamhet. Verksamheten ska bedrivas på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning genom en hyressättning som beaktar verksamhetens risk.

3.6 Politikens inriktning

Under 2021 har pandemin, på samma sätt som under 2020, skapat ett påtagligt omvandlingstryck på samhälls ekonomin och näringslivet. Omfattande offentliga insatser har genomförts för att skapa förutsättningar för näringslivet att hantera förändringar på marknaden mot bakgrund av, efterfråge- och intäktsbortfall och konkurser samtidigt som svenska företag genomfört rationaliseringar och utvecklat både befintliga och nya verksamheter för att bättre möta samhällets behov.

Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Behoven av grön omställning, digital strukturomvandling och långsiktig kompetensförsörjning har ökat och är strategiskt viktiga områden för regeringen. De stora utmaningar samhället står inför kräver en såväl mångsidig som fördjupad samverkan mellan näringsliv, universitet och högskola, civilsamhälle och offentliga aktörer. Som ett litet land består Sverige av ett näringsliv med ömsesidigt beroende mellan såväl startup-företag, små och medelstora företag och globala storföretag som mellan industri och tjänsteföretag. Med sin breda sammansättning är det nationella innovationsrådet, under statsministerns ledning, ett verktyg för att identifiera centrala frågeställningar och konkretisera svar på strategiska framtidsfrågor för att möta olika samhällsutmaningar. Regeringen kommer att fortsätta verka för genomslag för rådets prioriteringar under året genom bl.a. olika strategiska insatser.

Sverige har en stark industri som bidrar till lösningar för grön omställning, vilket både skapar jobb i hela landet och stärker förutsättningarna för svenskt näringsliv att lyckas på globala marknader. Unga innovativa företag är viktiga för omställning och stärkt konkurrenskraft. Dessa företag utgör en viktig del av Sveriges framtida näringsliv, men har även en betydande roll i nuvarande och framtida värdekedjor för många svenska och internationella företag. Regeringen fortsätter att verka för att kunskap om strategisk hantering av immateriella tillgångar ska öka i näringslivet. Genom att främja ett mer konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv och underlätta för den som vill bli, verka och lyckas som företagare, stärks Sveriges ekonomi.

I en tid av stora samhällsutmaningar och behov av snabb omställning till ett fossilfritt välfärdsland behöver Sverige använda sin position som världsledande på innovation för att fortsätta stärka Sveriges konkurrenskraft och svensk exports kapacitet att växa på nya marknader. För att säkerställa en grön omställning och återuppbyggnad efter pandemin så behöver arbetet med omställningen till en cirkulär ekonomi fortsätta att påskyndas. Genom omställning, teknikutveckling och innovation för cirkulära lösningar kan viktiga steg tas för stärkt konkurrenskraft. (se även utg. omr. 20 avsnitt 3.22.4).

För att Sverige ska behålla sin plats som ett av världens mest innovativa länder behöver Sverige fortsätta fördjupa relationerna med andra länder som är framstående på innovationsområdet. Detta sker t.ex. genom fortsatt utveckling av de bilaterala strategiska innovationspartnerskapen och regeringens innovations- och forskningskontor i utlandet. För att kompensera för Storbritanniens utträde från Europeiska unionen har också en särskild EU-fond inrättats. Den s.k. brexitjusteringsreserven ska användas till att motverka negativa konsekvenser på flera områden som uppstått till följd av utträdet.

En politik för stärkt konkurrenskraft och näringslivets återhämtning

Satsningarna för kommande budgetår är i huvudsak inriktade på förbättrade förutsättningar för näringslivets omställning genom samverkan och innovation. Under den återhämtning som sker inom stora delar av näringslivet är det centralt att bibehålla fokus på de stora samhällsutmaningar som Sverige står inför och som har identifierats inom regeringens fyra samverkansprogram – Näringslivets klimatomställning, Hälsa och life science, Näringslivets digitala strukturomvandling, samt Kompetensförsörjning och livslångt lärande. För att hitta nya innovativa lösningar och samtidigt stärka konkurrenskraften måste samarbete ske över sektorsgränser. Samverkansprogrammen bedöms vara en välfungerande metod för att samla representanter från olika sektorer och med olika perspektiv för att identifiera gemensamma prioriteringar och skapa möjliga lösningar mellan bl.a. näringsliv, universitet och högskola, civilsamhälle och det offentliga. Arbetet inom samverkansprogrammen kommer att

fortsätta med ett fokus på genomförande av förslag och rekommendationer utifrån de gemensamma prioriteringar som identifierats i de sektorsövergripande arbetsgrupper som formats. Regeringen föreslår i denna proposition en satsning för näringslivets omställning. Insatser ska utformas med utgångspunkt i erfarenheter från beprövade metoder och utgöra ett grönt och digitalt omställningslyft samt innehålla en förlängning av det pågående programmet Jobbsprånget.

Näringslivets gröna omställning

Näringslivet står för en stor del av Sveriges utsläpp men är samtidigt en avgörande del i klimatomställningen och samhällets omställning till en cirkulär ekonomi. En strategi och handlingsplan för cirkulär ekonomi har tagits fram och Delegationen för cirkulär ekonomi fortsätter sitt arbete. Genom hållbart nyttjande av naturresurser, en produktion och export av innovativa klimat- och miljösmarta samt cirkulära varor och tjänster kan det svenska näringslivets gröna omställning bidra till nationella och globala klimat- och miljömål. Fokus för arbetet inom samverkansprogrammet Näringslivets klimatomställning är att gemensamt ta fram förslag på förbättrande åtgärder och andra insatser inom bl.a. fossilfria transporter, upphandling, kompetensförsörjning, finansiering, materialflöden och tillståndsprocesser som bidrar till att Sverige blir världens första fossilfria välfärdsland och att nå nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045.

För närvarande pågår eller planeras flera mycket stora industriinvesteringar som är drivna av klimatomställningen. Regeringen verkar för att det skapas goda förutsättningar för att dessa etableringar och expansioner kraftfullt kan bidra till den gröna omställningen och industrins konkurrenskraft. Genom att tillföra medel till Industrilivet stödjer regeringen utveckling av lösningar för att minska industrins utsläpp. Även satsningen som Sveriges geologiska undersökning har påbörjat beträffande mineral och metall från sekundära resurser kan bidra till detta ändamål.

Regeringen föreslår att medel tillförs för innovativa och hållbara samhällsbyggnadsprojekt i samband med företagsetableringar/företagsexpansioner och stads-/ortsutvecklingsprocesser i ett antal kommuner i Norrbotten och Västerbotten (se utg.omr 18 avsnitt 3.5.) Viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI) är ett sätt att ge statligt stöd för att främja banbrytande innovation och infrastruktur av stor betydelse för miljö-, energi och transportpolitiken. IPCEI ska användas för att lösa samhällsutmaningar kopplade till den gröna och digitala omställningen som inte kan genomföras på helt marknadsmässiga grunder på grund av tydliga marknadsmisslyckanden. Regeringen föreslår att ytterligare medel tillförs för att möjliggöra utökat deltagande i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI) för att snabba på omställningen till ett hållbart samhälle. Satsningen som uppgår till 100 miljoner kronor 2022 och beräknas uppgå till 70 miljoner kronor per år 2023 och 2024. Vidare föreslår regeringen en satsning på forskning och innovation om återbruk, återvinning samt nya och alternativa material i bygg- och anläggningssektorn för att främja ett mer hållbart byggande och minska sårbarheten i sektorn. Satsningen uppgår till 35 miljoner kronor 2022 och beräknas uppgå till 35 miljoner kronor per år även 2023 och 2024. Regeringen föreslår också en satsning för att identifiera åtgärder som kan öka tillgången på och underlätta tillhandahållandet av alternativa bindemedel till betong från s.k. materialbanker, t.ex. i befintliga byggnader som uppgår till 4 miljoner kronor 2022.

Näringslivet har en avgörande roll i den gröna omställningen och i att skapa framtidens arbetstillfällen. Industrins omställning kräver investeringar med lång livslängd till nya och ofta obeprövade tekniker och processer. Investeringarna är nödvändiga för att nå Sveriges ambitiösa klimat- och miljömål. Trots väl fungerande

finansiella marknader innebär detta utmaningar för företag att säkra finansiering. Med hjälp av garantiprogrammet för gröna investeringar främjar staten stora industriinvesteringar som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket. Kreditgarantierna bidrar till att ta tillvara fördelarna i ett teknikskifte mot hållbarhet och på så sätt ställa om för att nå miljö- och klimatmålen samtidigt som Sveriges konkurrenskraft förbättras. Genom att bidra till att möjliggöra långsiktiga gröna industriinvesteringar har kreditgarantierna en viktig roll för utvecklingen av grön storskalig industriteknik och kan även påskynda kommersialiseringen av ny grön industriteknik. Regeringen införde 2021 en möjlighet för företag att ansöka om kreditgarantier för stora gröna investeringar. Intresset för kreditgarantierna är stort. Garantiramen för kreditgarantierna höjs ytterligare till 50 miljarder kronor 2022, för att möjliggöra fler stora industriinvesteringar som bidrar till att nå målen i miljömålssystemet och det klimatpolitiska ramverket. Garantiramen beräknas därefter till 65 miljarder kronor 2023 och 80 miljarder kronor 2024.

Näringslivets digitalisering

För att möjliggöra den gröna omställningen och skapa förutsättningar för innovation, utveckling och stärkt konkurrenskraft samt möjligheter för företag att verka och utvecklas i hela landet är digitaliseringen central. Den digitala strukturomvandlingen har påskyndats under pandemin och för med sig både utmaningar och möjligheter. Utveckling och användning av digital teknik står i fokus för samverkansprogrammet Näringslivets digitala strukturomvandling. Samtidigt är det av vikt att beakta att en ökad digitalisering också innebär ökade sårbarheter. För att främja innovation i privat och offentlig verksamhet verkar regeringen för att tillgången till offentlig sektors data ska vara god samt att offentliga och privata aktörer ska ha goda förutsättningar och incitament för att dela data på ett säkert sätt.

Näringslivets kompetensförsörjning

Med de omställningar som sker i samhället och i näringslivet ställs nya krav på arbetskraftens kunskap och kompetens. För att individer ska kunna ta de nya jobb som växer fram och ges möjlighet till ett långt arbetsliv ställs större krav på möjligheterna till kompetensutveckling eller omställning. Bristen på arbetskraft med rätt kompetens är ett av de största tillväxthindren för företagen och har även blivit ett av de största hindren för regional utveckling. Tillgång till arbetskraft med rätt kompetens är en förutsättning för att attrahera större utländska investeringar i Sverige.

Många små och medelstora företag, där en stor del är underleverantörer, står nu inför stora omställningsutmaningar, som kräver att kompetensen hos existerande medarbetare stärks och att företagen kan få in ny kompetens i sina verksamheter. Den föreslagna satsningen på omställningslyft inkluderar därför kompetensförsörjningsinsatser.

Life science

Sverige ska vara en ledande life science-nation. Tillsammans med närvaron av en stark life science-industri i Sverige och genom fortsatta satsningar inom forskning, utbildning och innovation kan hälsan i befolkningen förbättras, sjukvården och omsorgen utvecklas och Sveriges ekonomiska välbefinnande stärkas. I genomförandet av samverkansprogrammet Hälsa och life science samt den nationella life science-strategin prioriteras bl.a. tvärspektoriell forskning och innovation, proteinforskning och läkemedelsproduktion samt individanpassad diagnostik och vård. Biologiska läkemedel, vilka är en helt ny generation läkemedel och som inkluderar flera av de framgångsrika vacciner som tagits fram mot covid-19, förväntas bli en del av

framtidens mer skräddarsydda behandlingar. Regeringens tidigare satsningar tillsammans med näringslivet på t.ex. innovationshubben Testa-center och forskningsprogram för biologiska läkemedel ger Sverige en god bas att bygga vidare på. En samordning och kapacitetshöjning på området gynnar läkemedelsutvecklingen brett och kan stärka beredskapen för framtida vaccinbehov. Det är därför centralt att Sverige, i linje med den forsknings- och innovationspolitiska propositionen från 2020 (prop. 2020/21:60), fortsätter att investera i tvärssektoriella forsknings- och innovationsmiljöer för att förstärka och bredda kontaktytorna mellan industrin och universitet och högskolor. Ett nordiskt partnerskap för koordinering av vaccinproduktionskapacitet är också något som regeringen undersöker.

En stark och hållbar besöksnäring

Pandemin fortsatte under 2021 att påverka stora delar av besöksnäringen negativt. Utvecklingen framåt kommer därför att utmärkas av återhämtning för många företag och turismorganisationer. Regeringen föreslår därför att 100 miljoner kronor tillförs 2022 för en förlängning av de insatser som introducerades i budgetpropositionen 2021 för att möjliggöra omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring, varav 25 miljoner kronor ska gå till ekoturism. Regeringen föreslår att 20 miljoner kronor 2022 av satsningen tillförs Visit Sweden för att fortsätta marknadsföra svensk turism och besöksnäring. Ytterligare medel skjuts till för att slutföra den pågående upprustningen av Göta kanal. Regeringens nya nationella strategi för en hållbar turism och växande besöksnäring utgör en utgångspunkt för regeringens arbete (se även regeringens förslag till revidering av det turistpolitiska målet i avsnitt 3.1).

3.7 Budgetförslag

3.7.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.13 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

2020	Utfall	248 589	Anslagssparande	-601
2021	Anslag	271 442 ¹	Utgiftsprognos	268 520
2022	Förslag	279 816		
2023	Beräknat	282 670 ²		
2024	Beräknat	285 459 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 279 815 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 279 817 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.14 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	255 442	255 442	255 442
Pris- och löneomräkning ²	2 374	5 004	7 573
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	22 000	22 224	22 444
<i>varav BP22³</i>	<i>22 000</i>	<i>22 000</i>	<i>22 000</i>
– Förstärkning av Vinnovas förvaltningsanslag	20 000	20 000	20 000
– Genomförande av återhämtningsplan	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	279 816	282 670	285 459

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2022 för att finansiera ökade kostnader till följd av att antalet uppdrag har ökat. Anslaget beräknas för 2023 och 2024 ökas med motsvarande belopp. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: forskning och utveckling* minskas med 15 000 000 kronor och att anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* minskas med 8 000 000 kronor. Anledningen till att minskningen, dvs finansieringen, är större än ökningen är att anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* pris- och löneomräknas.

Regeringen avser att ge Verket för innovationssystem i uppdrag att vidta åtgärder för att kunna genomföra den del av Sveriges återhämtningsplan (Fi2020/03864) som avser forskning om digitalisering. Anslaget bör därför ökas med 2 000 000 kronor. För 2023 beräknas anslaget ökas med 2 000 000 kronor och för 2024 beräknas anslaget ökas med 2 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 279 816 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 282 670 000 kronor respektive 285 459 000 kronor.

3.7.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.15 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

2020	Utfall	2 957 922	Anslagssparande	-25 775
2021	Anslag	3 533 255 ¹	Utgiftsprognos	3 476 498
2022	Förslag	3 540 255		
2023	Beräknat	3 407 255		
2024	Beräknat	3 612 255		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB) för riksmätplatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.16 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	3 548 255	3 548 255	3 548 255
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-8 000	-141 000	64 000
varav BP22	20 000	20 000	20 000
– Förstärkning av Vinnovas förvaltningsanslag	-15 000	-15 000	-15 000
– Forskning byggmaterial	35 000	35 000	35 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 540 255	3 407 255	3 612 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 35 000 000 kronor 2022 för att finansiera ökad forskning om byggmaterial. Anslaget beräknas för 2023 och 2024 ökas med motsvarande belopp. Anslaget minskas med 15 000 000 kronor 2022 för att finansiera ökningen av anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem*. För 2023 och 2024 beräknas anslaget minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 3 540 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 3 407 255 000 kronor respektive 3 612 255 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 694 000 000 kronor 2023–2026.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 694 000 000 kronor 2023–2026.

Tabell 3.17 Beställningsbemyndiganden för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2020	Prognos 2021	Förslag 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025–2026
Ingående åtaganden	2 404 247	2 349 015	3 426 250			
Nya åtaganden	2 075 568	3 293 022	3 231 750			
Infriade åtaganden	-2 130 800	-2 215 787	-2 964 000	-2 374 500	-1 114 500	-205 000
Utestående åtaganden	2 349 015	3 426 250	3 694 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	2 600 000	3 460 000	3 694 000			

3.7.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.18 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

2020	Utfall	759 268	Anslagssparande	15 000
2021	Anslag	1 054 268 ¹	Utgiftsprognos	1 069 268
2022	Förslag	997 268		
2023	Beräknat	834 268		
2024	Beräknat	834 268		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industriforskningsinstituterna inom och under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstruktureringsutgifter för RISE-instituterna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.19 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	1 054 268	1 054 268	1 054 268
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-57 000	-220 000	-220 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	997 268	834 268	834 268

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 997 268 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 834 268 000 kronor respektive 834 268 000 kronor.

3.7.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.20 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

2020	Utfall	481 451	Anslagssparande	-8 538
2021	Anslag	1 162 175 ¹	Utgiftsprognos	1 143 751
2022	Förslag	663 677		
2023	Beräknat	314 939 ²		
2024	Beräknat	318 369 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 311 246 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 311 424 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.21 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	327 175	327 175	327 175
Pris- och löneomräkning ²	2 749	6 663	10 107
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP22 ³	333 753	-18 899	-18 913
– Handläggande myndighet för det permanenta stödet vid korttidsarbete	-7 500	-10 000	-10 000
– Fortsatta insatser för en hållbar besöksnäring	5 000		
– Drift och utveckling av verksamt.se	10 000	10 000	10 000
– Fullföljande av hantering av stöd vid korttidsarbete	330 000		
– Återställande efter hantering av stöd vid korttidsarbete	15 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	663 677	314 939	318 369

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 7 500 000 kronor 2022 till följd av att uppgifter kopplade till handläggning av stöd till korttidsarbete föreslås tas över av Skatteverket fr.o.m. den 1 april 2022. Fr.o.m. 2023 beräknas anslaget minskas med 10 000 000 kronor som följd av detta.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2022 för att finansiera Tillväxtverkets arbete med omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor 2022 för en långsiktig förstärkning av grundfinansieringen av verksamt.se. Fr.o.m. 2023 beräknas anslaget ökas med 10 000 000 kronor per år.

Anslaget ökas med 330 000 000 kronor 2022 för att fullfölja hanteringen av stöd för korttidsarbete som inlemts under framför allt senare delen av 2021. Regeringen avser att återkomma med en proposition om en möjlighet till ny anmälan om avstämning av stöd vid korttidsarbete och ett nytt förfarande vid sen anmälan om avstämning. De kostnader som uppstår för hanteringen av förslaget ingår i anslagsökningen.

Anslaget ökas med 15 000 000 kronor 2022 för återställande av myndighetens ärendehanteringssystem efter hantering av stöd vid korttidsarbete.

Regeringen föreslår att 663 677 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 314 939 000 kronor respektive 318 369 000 kronor.

3.7.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.22 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

2020	Utfall	548 631	Anslagssparande	185 981
2021	Anslag	967 822 ¹	Utgiftsprognos	982 453
2022	Förslag	905 942		
2023	Beräknat	491 942		
2024	Beräknat	429 942		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.23 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	977 022	977 022	977 022
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-71 080	-485 080	-547 080
<i>varav BP22</i>	<i>259 920</i>	<i>160 920</i>	<i>158 920</i>
– Finansiering av avgiften till GFSEC	-80	-80	-80
– Krav på rapportering av betalningstider	-5 000	-1 000	-1 000
– Mina ombud	-5 000	-3 000	-5 000
– Arbete mot ekonomisk brottslighet	-5 000	-5 000	-5 000
– Deltagande i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI)	100 000	70 000	70 000
– Fortsatta insatser för en hållbar besöksnäring	75 000		
– Näringslivets omställning m.m.	100 000	100 000	100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	905 942	491 942	429 942

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 100 000 000 kronor 2022 för insatser för näringslivets omställning. Regeringen beräknar att anslaget ökas med 100 000 000 kronor per år 2023 och 2024 för samma ändamål. Vidare ökas anslaget med 100 000 000 kronor 2022 för möjliggörande av deltagande i viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (IPCEI). Regeringen beräknar att anslaget ökas med 70 000 000 kronor per år 2023 och 2024 för ändamålet. Regeringen föreslår även att anslaget ökas med 75 000 000 kronor 2022 för fortsatta insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring.

Anslaget minskas med 15 080 000 kronor 2022 för att finansiera en ökning av anslaget 1:11 *Bolagsverket* med 15 000 000 kronor och en ökning om 80 000 kronor av anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer*. Anslaget beräknas minska med 9 080 000 kronor 2023 och 11 080 000 kronor 2024 för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 905 942 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 491 942 000 kronor respektive 429 942 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 421 000 000 kronor 2023–2027.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 421 000 000 kronor 2023–2027.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndiganden för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2020	Prognos 2021	Förslag 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025–2027
Ingående åtaganden	481 037	670 910	489 962			
Nya åtaganden	513 006	153 682	380 038			
Infriade åtaganden	-323 133	-334 630	-449 000	-306 691	-89 309	-25 000
Utestående åtaganden	670 910	489 962	421 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	936 000	670 000	421 000			

3.7.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.25 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

2020	Utfall	60 512	Anslagssparande	2 904
2021	Anslag	65 342 ¹	Utgiftsprognos	66 643
2022	Förslag	67 146		
2023	Beräknat	68 892 ²		
2024	Beräknat	65 488 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 68 135 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 64 121 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.26 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	65 342	65 342	65 342
Pris- och löneomräkning ²	804	1 539	2 214
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	1 000	2 011	-2 068
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	67 146	68 892	65 488

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

Regeringen föreslår att 67 146 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 68 892 000 kronor respektive 65 488 000 kronor.

3.7.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.27 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

2020	Utfall	114 613	Anslagssparande
2021	Anslag	154 613 ¹	Utgiftsprognos 154 613
2022	Förslag	124 613	
2023	Beräknat	104 613	
2024	Beräknat	104 613	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.28 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	144 613	144 613	144 613
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-20 000	-40 000	-40 000
varav BP22	20 000		
– Fortsatta insatser för en hållbar besöksnäring	20 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	124 613	104 613	104 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2022 för fortsatta insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring.

Regeringen föreslår att 124 613 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 104 613 000 kronor respektive 104 613 000 kronor.

3.7.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

2020	Utfall	232 981	Anslagssparande	7 215
2021	Anslag	244 872 ¹	Utgiftsprognos	249 899
2022	Förslag	255 310		
2023	Beräknat	258 419 ²		
2024	Beräknat	261 021 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 255 616 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 255 615 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.30 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	244 872	244 872	244 872
Pris- och löneomräkning ²	2 301	5 012	7 528
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	8 137	8 535	8 621
<i>varav BP22³</i>	<i>11 050</i>	<i>41 025</i>	<i>41 025</i>
– <i>Konfliktmineralförordning</i>	<i>2 050</i>	<i>1 025</i>	<i>1 025</i>
– <i>Sanering och efterbehandling</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>
– <i>Havsmiljöproposition</i>		<i>35 000</i>	<i>35 000</i>
– <i>Alternativa bindemedel</i>	<i>4 000</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	255 310	258 419	261 021

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 2 050 000 kronor 2022 för arbete enligt förordning (2020:1187) med kompletterande bestämmelser till EU:s konfliktmineralförordning. Anslaget beräknas öka med 1 025 000 kronor per år fr.o.m. 2023 för ändamålet. Ökningen 2022 finansieras genom att anslaget 2:2 *Kommerskollegium* och anslaget 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan minskas med 1 538 000 kronor respektive 512 000 kronor. Från och med 2023 beräknas ökningen finansieras genom att anslaget 2:2 *Kommerskollegium* minskas med 1 025 000 kronor.

Anslaget ökas vidare med 5 000 000 kronor 2022 för myndighetens arbete med sanering och efterbehandling. Regeringen beräknar att anslaget ökas med 5 000 000 kronor per år fr.o.m. 2023 för ändamålet.

Anslaget ökas med 4 000 000 kronor 2022 för arbete med att identifiera åtgärder som kan öka tillgången på, och underlätta tillhandahållandet av alternativa bindemedel till betong från så kallade materialbanker, till exempel i befintliga byggnader.

Anslaget beräknas vidare öka med 35 000 000 kronor per år 2023–2025 för att öka takten i myndighetens arbete med marin kartering med syfte att kunna säkerställa ett ändamålsenligt skydd för kust- och hav, samt för att kunna utveckla havsbaserade verksamheter som t.ex. vindkraft på ett hållbart sätt.

Regeringen föreslår att 255 310 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 258 419 000 kronor respektive 261 021 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 3.31 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2020	22 888	0	0	22 888	0
Prognos 2021	17 800	0	0	17 800	0
Budget 2022	18 300	0	0	18 300	0

Tabell 3.32 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2020	35 226	34 779	447	2 672
(varav tjänsteexport)	(5 025)	(4 922)	(103)	(764)
Prognos 2021	34 600	34 600	0	2 672
(varav tjänsteexport)	(7 900)	(7 900)	(0)	(764)
Budget 2022	33 300	33 300	0	2 672
(varav tjänsteexport)	(7 800)	(7 800)	(0)	(764)

3.7.9 1:9 Geovetenskaplig forskning**Tabell 3.33 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning**

Tusental kronor

2020	Utfall	5 881	Anslagssparande	42
2021	Anslag	5 923 ¹	Utgiftsprognos	5 923
2022	Förslag	5 923		
2023	Beräknat	5 923		
2024	Beräknat	5 923		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.34 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	5 923	5 923	5 923
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 923	5 923	5 923

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 5 923 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 5 923 000 kronor respektive 5 923 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2023 och 2024.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2023 och 2024.

Tabell 3.35 Beställningsbemyndiganden för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2020	Prognos 2021	Förslag 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024
Ingående åtaganden	3 325	2 153	3 598		
Nya åtaganden	2 153	3 279	3 702		
Infriade åtaganden	-3 325	-1 834	-2 300	-3 000	-2 000
Utestående åtaganden	2 153	3 598	5 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 000	5 000	5 000		

3.7.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.36 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

2020	Utfall	9 369	Anslagssparande	4 631
2021	Anslag	14 000 ¹	Utgiftsprognos	13 880
2022	Förslag	14 000		
2023	Beräknat	14 000		
2024	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.37 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	14 000	14 000	14 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor respektive 14 000 000 kronor.

3.7.11 1:11 Bolagsverket

Tabell 3.38 Anslagsutveckling 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

2020	Utfall	43 082	Anslagssparande	2 203
2021	Anslag	48 898 ¹	Utgiftsprognos	48 479
2022	Förslag	65 542		
2023	Beräknat	59 640		
2024	Beräknat	62 081		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden, förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande, förvaltning och utveckling av register för rapportering av

betalningstider, utveckling av en nationell ombudstjänst för företag och fysiska personer samt för att utöka analyskapacitet och samverkan i arbetet mot ekonomisk brottslighet och finansiering av terrorism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.39 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:11 Bolagsverket

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	45 898	45 898	45 898
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	19 644	13 742	16 183
<i>varav BP22</i>	<i>20 000</i>	<i>14 000</i>	<i>16 000</i>
– <i>Krav på rapportering av betalningstider</i>	<i>5 000</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>
– <i>Mina ombud</i>	<i>5 000</i>	<i>3 000</i>	<i>5 000</i>
– <i>Arbete mot ekonomisk brottslighet</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>
– <i>Drift och utveckling av verksamt.se</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	65 542	59 640	62 081

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor 2022 för att finansiera ökade kostnader för arbete med att hantera krav på rapportering av betalningstider. Anslaget beräknas för 2023 och 2024 ökas med 1 000 000 kronor per år. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med motsvarande belopp. Regeringen avser att återkomma med en proposition om krav på rapportering av betalningstider.

Anslaget ökas också med 5 000 000 kronor 2022 för att finansiera ökade kostnader för arbetet med att utveckla en nationell ombudstjänst för företag och fysiska personer och beräknas för 2023 och 2024 ökas med 3 000 000 kronor respektive 5 000 000 kronor per år. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med motsvarande belopp.

Vidare ökas anslaget med 5 000 000 kronor 2022 för att finansiera ökade kostnader för arbetet mot ekonomisk brottslighet och beräknas för 2023 och 2024 ökas med motsvarande belopp. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas också med 5 000 000 kronor 2022 för en långsiktig förstärkning av grundfinansieringen av verksamt.se och beräknas för 2023 och 2024 ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 65 542 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Bolagsverket* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 59 640 000 kronor respektive 62 081 000 kronor.

3.7.12 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tabell 3.40 Anslagsutveckling 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

2020	Utfall	8 327	Anslagssparande	
2021	Anslag	8 327 ¹	Utgiftsprognos	8 327
2022	Förslag	8 327		
2023	Beräknat	8 327		
2024	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.41 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	8 327	8 327	8 327
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor respektive 8 327 000 kronor.

3.7.13 1:13 Konkurrensverket

Tabell 3.42 Anslagsutveckling 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

2020	Utfall	154 583	Anslagssparande	853
2021	Anslag	164 697 ¹	Utgiftsprognos	164 131
2022	Förslag	169 438		
2023	Beräknat	171 191 ²		
2024	Beräknat	172 885 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 169 438 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 169 437 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.43 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:13 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	164 697	164 697	164 697
Pris- och löneomräkning ²	1 541	3 261	4 923
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	3 200	3 233	3 265
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	169 438	171 191	172 885

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

Regeringen föreslår att 169 438 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Konkurrensverket* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 171 191 000 kronor respektive 172 885 000 kronor.

3.7.14 1:14 Konkurrensforskning

Tabell 3.44 Anslagsutveckling 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

2020	Utfall	10 229	Anslagssparande	559
2021	Anslag	10 804 ¹	Utgiftsprognos	10 711
2022	Förslag	10 804		
2023	Beräknat	10 804		
2024	Beräknat	10 804		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i rådet för forskningsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.45 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	10 804	10 804	10 804
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 804	10 804	10 804

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 10 804 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 10 804 000 kronor respektive 10 804 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 250 000 kronor 2023–2025.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2022 för anslaget 1:14 *Konkurrensforskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 250 000 kronor 2023–2025.

Tabell 3.46 Beställningsbemyndiganden för anslaget 1:14 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	Utfall 2020	Prognos 2021	Förslag 2022	Beräknat 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	11 743	4 654	6 271			
Nya åtaganden		6 000	6 000			
Infriade åtaganden	- 7 089	- 4 383	- 3 021	- 5 500	- 3 250	- 500
Utestående åtaganden	4 654	6 271	9 250			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	12 000	6 300	9 250			

3.7.15 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 3.47 Anslagsutveckling 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

2020	Utfall	159 910	Anslagssparande	
2021	Anslag	119 910 ¹	Utgiftsprognos	119 910
2022	Förslag	122 510		
2023	Beräknat	39 910		
2024	Beräknat	39 910		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.48 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:15 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	119 910	119 910	119 910
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	2 600	-80 000	-80 000
<i>varav BP22</i>	<i>82 600</i>		
– <i>Upprustning Göta kanal</i>	<i>82 600</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	122 510	39 910	39 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Sedan 2016 genomförs en större renoveringsinsats för att återställa Göta kanal och anpassa kanalen till de krav på säkerhet som bl.a. regelverket för dammsäkerhet och klimatförändringarna ställer. För att AB Göta kanalbolag ska kunna färdigställa återställningen behöver ytterligare medel tillföras bolaget. Anslaget ökas med 82 600 000 kronor 2022 för att kunna slutföra upprustningen av Göta kanal.

Regeringen föreslår att 122 510 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 39 910 000 kronor respektive 39 910 000 kronor.

3.7.16 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2020	Utfall	25 885	Anslagssparande	3 965
2021	Anslag	24 850 ¹	Utgiftsprognos	24 637
2022	Förslag	18 850		
2023	Beräknat	18 850		
2024	Beräknat	18 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.50 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	24 850	24 850	24 850
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-6 000	-6 000	-6 000
<i>varav BP22</i>	-6 000	-6 000	-6 000
– <i>Effektivare analysarbete statligt ägda bolag</i>	-6 000	-6 000	-6 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 850	18 850	18 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget minskas med 6 000 000 kronor 2022 för att finansiera en ökning av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse i syfte att öka de interna analysresurserna inom Regeringskansliet för att säkerställa en så kvalitativ och kostnadseffektiv förvaltning av bolag med statligt ägande som möjligt. Från och med 2023 beräknas anslaget minska med 6 000 000 för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 18 850 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 18 850 000 kronor respektive 18 850 000 kronor.

3.7.17 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

2020	Utfall	10 722 012	Anslagssparande	1 378 988
2021	Anslag	1 401 000 ¹	Utgiftsprognos	1 401 000
2022	Förslag	1 000		
2023	Beräknat	1 000		
2024	Beräknat	1 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda företag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktieföretag för ny eller befintlig statlig företagsverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.52 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	1 401 000	1 401 000	1 401 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 400 000	-1 400 000	-1 400 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Kapitalinsatser i statligt ägda företag* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive 1 000 000 kronor.

3.7.18 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

2020	Utfall	18 717	Anslagssparande	-937
2021	Anslag	19 180 ¹	Utgiftsprognos	18 585
2022	Förslag	16 860		
2023	Beräknat	16 860		
2024	Beräknat	16 860		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.54 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	16 780	16 780	16 780
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	80	80	80
<i>varav BP22</i>	<i>80</i>	<i>80</i>	<i>80</i>
– <i>Finansiering av avgiften till GFSEC</i>	<i>80</i>	<i>80</i>	<i>80</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	16 860	16 860	16 860

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 80 000 kronor 2022 för att finansiera medlemsavgiften till Globalt forum för överskottskapacitet av stål (Global Forum on Steel Excess Capacity). Från och med 2023 beräknas anslaget ökas med 80 000 kronor per år. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 16 860 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 16 860 000 kronor respektive 16 860 000 kronor.

3.7.19 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2020	Utfall	15 653	Anslagssparande	2 347
2021	Anslag	18 000 ¹	Utgiftsprognos	17 846
2022	Förslag	18 000		
2023	Beräknat	18 000		
2024	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.56 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:19 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	18 000	18 000	18 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 18 000 000 kronor.

3.7.20 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

2020	Utfall	319 472	Anslagssparande	
2021	Anslag	279 472 ¹	Utgiftsprognos	279 472
2022	Förslag	269 472		
2023	Beräknat	269 472		
2024	Beräknat	269 472		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.58 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	269 472	269 472	269 472
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	269 472	269 472	269 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 269 472 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 269 472 000 kronor respektive 269 472 000 kronor.

3.7.21 1:21 Patent- och registreringsverket

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

2020	Utfall	325 784	Anslagssparande	5 439
2021	Anslag	340 812 ¹	Utgiftsprognos	337 136
2022	Förslag	335 706		
2023	Beräknat	339 688 ²		
2024	Beräknat	343 323 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 335 706 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 335 706 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patent- och registreringsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.60 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:21 Patent- och registreringsverket

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	340 812	340 812	340 812
Pris- och löneomräkning ²	2 894	6 971	10 693
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-8 000	-8 095	-8 182
<i>varav BP22³</i>	<i>-8 000</i>	<i>-8 000</i>	<i>-8 000</i>
– Förstärkning av Vinnovas förvaltningsanslag	-8 000	-8 000	-8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	335 706	339 688	343 323

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2022 för att finansiera en ökning av anslag 1:1 *Verket för innovationssystem*.

Regeringen föreslår att 335 706 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 339 688 000 kronor respektive 343 323 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 3.61 Offentligrättslig verksamhet**

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	326 762	0	324 321	2 441	16 947
Prognos 2021	323 870	0	340 050	-16 180	767
Budget 2022	324 500	0	344 500	-20 000	-19 233

Tabell 3.62 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	15 166	18 224	-3 058	-4 556
(varav tjänsteexport)	(5 207)	(4 845)	(362)	(6 240)
Prognos 2021	16 513	17 173	-660	-5 216
(varav tjänsteexport)	(6 059)	(5 618)	(441)	(6 681)
Budget 2022	17 500	17 000	500	-4 716
(varav tjänsteexport)	(6 100)	(5 600)	(500)	(7 181)

3.7.22 1:22 Stöd vid korttidsarbete**Tabell 3.63 Anslagsutveckling 1:22 Stöd vid korttidsarbete**

Tusental kronor

2020	Utfall	35 140 089	Anslagssparande	59 769 911
2021	Anslag	17 721 000 ¹	Utgiftsprognos	10 170 000
2022	Förslag	365 000		
2023	Beräknat	365 000		
2024	Beräknat	365 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utbetalningar av tidsbegränsat stöd till arbetsgivare i enlighet med lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete och den tillfälliga lagen (2021:54) om stöd vid korttidsarbete i vissa fall.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.64 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:22 Stöd vid korttidsarbete

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	2 080 000	2 080 000	2 080 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-65 000	-65 000	-65 000
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	-1 650 000	-1 650 000	-1 650 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	365 000	365 000	365 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 365 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Stöd vid korttidsarbete* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 365 000 000 kronor respektive 365 000 000 kronor.

3.7.23 1:23 Brexitjusteringsreserven

Tabell 3.65 Anslagsutveckling 1:23 Brexitjusteringsreserven

Tusental kronor

2020	Utfall	Anslagssparande
2021	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2022	Förslag	386 000
2023	Beräknat	153 000
2024	Beräknat	0

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som betalas ut enligt förordningen om reserv med anledning av Storbritanniens utträde ur EU.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.66 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 1:23 Brexitjusteringsreserven

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	386 000	153 000	
<i>varav BP22</i>	386 000	153 000	
– <i>Brexitjusteringsreserven</i>	386 000	153 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	386 000	153 000	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Brexitjusteringsreserven ska ge medlemsstaterna ekonomiska förutsättningar att kompensera för och motverka negativa konsekvenser på flera områden som uppstår till följd av Storbritanniens utträde ur unionen.

För att kunna betala ut stöd i enlighet med förordningen om reserven föreslås att anslaget tillförs 386 000 000 kronor för 2022. För 2023 beräknas anslaget tillföras 153 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 386 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Brexitjusteringsreserven* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 153 000 000 kronor respektive 0 kronor.

3.8 Övrig statlig verksamhet

3.8.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras huvudsakligen genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529).

Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Ackumulerat resultat
Utfall 2020	332 661	478 945	448 437	30 508	15 069
Prognos 2021	310 000	481 678	487 082	-5 404	9 664
Budget 2022	302 000	461 108	463 903	-2 795	6 869

Tabell 3.68 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	105 427	102 352	3 076	106 432
(varav tjänsteexport)	(9 937)	(9 641)	(296)	(1 689)
Prognos 2021	103 383	119 916	-16 533	89 899
(varav tjänsteexport)	(9 700)	(10 700)	(-1 000)	(689)
Budget 2022	97 143	116 166	-19 023	70 876
(varav tjänsteexport)	(8 700)	(10 400)	(-1 700)	(-1 011)

3.8.2 Patentombudsämnden

Patentombudsämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 3.54 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt-kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020		967	1 273	-306	420
Prognos 2021		1 002	1 084	-82	338
Budget 2022		1 002	1 084	-82	256

3.8.3 Revisorsinspektionen

Revisorsinspektionen finansieras genom avgifter. För 2020 uppgick de totala avgiftsintäkterna till 32 738 000 kronor. Myndighetens kostnader uppgick till 38 907 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 26 785 000 kronor. Vid utgången av 2020 hade Revisorsinspektionen ett positivt myndighetskapital om 930 000 kronor.

Tabell 3.55 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	25	32 738	38 907	-6 169	930
Prognos 2021	25	43 015	43 234	-219	711
Budget 2022	25	41 202	41 589	-387	324

3.9 Övriga förslag

3.9.1 Kreditgarantier för gröna investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 ställa ut kreditgarantier som, inklusive tidigare utställda garantier, uppgår till högst 50 000 000 000 kronor i enlighet med förordningen (2011:211) om utlån och garantier och förordningen (2021:524) om statliga kreditgarantier för gröna investeringar.

Skälen för regeringens förslag: För att nå miljömålen och främja omställningen till en mer cirkulär och biobaserad ekonomi med nettonollutsläpp till 2045 krävs

industriinvesteringar i hållbar teknik som ännu inte är kommersialiserad i större skala. Den 3 juni 2021 gav regeringen Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut kreditgarantier i enlighet med förordningen (2011:211) om utlån och garantier och den kompletterande förordningen (2021:524) om statliga kreditgarantier för gröna investeringar som regeringen beslutade vid samma tillfälle. Sedan den senare förordningen trädde i kraft den 22 juni 2021 har ett flertal företag visat intresse för kreditgarantierna. Regeringen föreslår en höjd garantiram till 50 000 000 000 kronor 2022. Garantiramen beräknas därefter till 65 000 000 000 kronor 2023 och 80 000 000 000 kronor 2024.

4 Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

4.1 Mål för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Målet för utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande är en fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige.

För att tydliggöra sambanden och öka möjligheterna att följa resultat har området delats upp i delmål. Dessa är

- öka Sveriges export
- öka utländska direktinvesteringar i Sverige
- stärka Sveriges handelspolitiska intressen
- effektivisera den inre marknaden
- säkra en välfungerade europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör dels utveckla en tydligare resultatredovisning för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande dels senast i budgetpropositionen för 2021 återkomma med ett förslag till riksdagen om ett mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (bet. 2019/20:NU1 punkt 1, rskr. 2019/20:123). Ett mål för området behandlades i budgetpropositionen för 2021 och godkändes av riksdagen (prop. 2020/21:1 utg.omr. 24, bet. 2020/21:NU1, rskr. 2020/21:144). Därmed anser regeringen att riksdagens tillkännagivande är tillgodosett i den del det avser att återkomma om ett mål för området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. Utvecklingen av resultatredovisningen är ett pågående arbete. Under en fortsatt dialog med näringsutskottet är målsättningen att resultatredovisningen ska ge en tydligare redogörelse för hur regeringen anser att insatserna inom området relaterar och bidrar till områdets mål i stort. Därmed anses det som utskottet anför om resultatredovisningens utformning inte vara slutbehandlat. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

I tabell 4.1 redovisas hur mål och indikatorer är kopplade till varandra. Indikatorerna täcker inte in alla verksamheter inom området. De indikatorer som valts bedöms dock ge tillräcklig information för att regeringen ska kunna göra generella bedömningar av resultatutvecklingen inom utgiftsområdet.

Indikatorerna som mäter resultaten av regeringens exportstrategi (skr. 2015/16:48) valdes i samband med att strategin beslutades. Detta gör det möjligt att mäta resultaten av exportstrategin under 2015–2019. De utvalda indikatorerna i tabell 4.1 omfattar huvudsakligen indikatorerna i exportstrategin.

För de indikatorer som redovisas redogörs för en tidsserie om minst tre år och upp till tio år där så är lämpligt.

Tabell 4.1 Mål och indikatorer inom Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

Mål	En fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige				
Delmål	Öka Sveriges export	Öka utländska direkt-investeringar i Sverige	Stärka Sveriges handelspolitiska intressen	Effektivisera den inre marknaden	Säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> - Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP - Andel och antal exporterande företag - Antal små och medelstora exporterande företag - Antal "nya" exporterande företag 	<ul style="list-style-type: none"> - Utländska direkt-investeringar i Sverige - Pågående investeringsprocesser - Högkvalitativa utländska investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> - Utvecklade regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbördor och bättre förutsättningar för handel - Integrerade hållbarhetsaspekter i handelspolitiken 	<ul style="list-style-type: none"> - Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad - Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler - Genomförandet av EU-lagstiftning - Genomförandet av grön omställning 	<ul style="list-style-type: none"> - Nationell kundnöjdhet - Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer - Samverkan inom svensk standardisering - Deltagande i europeisk och internationell standardisering

4.3 Resultatredovisning

4.3.1 En fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige

Omvärldsförändringarna har fortsatt sedan Sveriges exportstrategi lanserades 2015. För att möta de utmaningar och möjligheter som följer av detta beslutade regeringen i december 2019 en ny och utvecklad export- och investeringsstrategi (UD2019/19211). Målen för den utvecklade strategin bygger på resultaten av den tidigare exportstrategin och ligger väl i linje med mål och delmål för utgiftsområdet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande. 2020 är det första året då resultat kan utläsas av den utvecklade export- och investeringsstrategin.

Pandemin och osäkerheten i världsekonomin gjorde avtryck på Sveriges handelsflöde framför allt från mars 2020. Bottennoteringar för varu- och tjänsteflöden nåddes under årets andra kvartal då osäkerheten i den globala ekonomin var som störst. Trots negativa tillväxttal under sommaren och hösten i relation till motsvarande period föregående år återhämtade sig utrikeshandeln. För helåret 2020 var nivån för varu- och tjänstehandeln dock fortsatt lägre än 2019. Helåret 2020 minskade Sveriges varuexport med 6 procent och varuimporten med 8,6 procent, jämfört med 2019. Motsvarande minskning för tjänsteexporten var 13,5 procent och för tjänsteimporten 10,8 procent.

Trots pandemins utmaningar pågår 42 av de 45 insatserna i export- och investeringsstrategin. De insatser som inte har kommit igång enligt plan är de främjandeaktiviteter som kräver internationellt resande såsom näringslivsdelegationer, Team Sweden-resor, bilaterala besök inklusive deltagande vid utlandsmyndigheternas främjaraktiviteter samt inkommande besök med investeringsfokus. En stor mängd alternativa främjandeinsatser har genomförts, huvudsakligen digitalt.

4.3.2 Öka Sveriges export

Detta delmål rör exportfrämjande och näringslivets internationalisering. Det innehåller verksamhet och insatser som syftar till att främja en ökad export och stötta svenska företag att i större utsträckning exportera och bli en del av den globala ekonomin. Det innefattar även exportfinansiering genom statsstödda exportkrediter. I följande avsnitt berörs resultatindikatorerna till delmålet; Sveriges export i absoluta tal och som andel av BNP, Andel och antal exporterande företag, Antal små och medelstora exporterande företag som exporterar, Antal ”nya” exporterande företag, samt ett antal kompletterande bedömningsgrunder.

Tabell 4.2 Indikatorer för delmål Öka Sveriges export

	2020	2019	2018	Förändring 2020/2019 procent	Förändring 2020/2014 procent
Sveriges export i absoluta tal, mnkr, löpande priser	2 059 995	2 249 401	2 065 097	-8	25
<i>varav varuexport</i> mnkr, löpande priser	1 427 700	1 518 400	1 441 600	-6	27
<i>varav tjänsteexport</i> inkl. turism mnkr, löpande priser	632 295	731 001	623 497	-14	20
Sveriges export som andel av BNP procent, fasta priser	46	48	46	-1	3
Andel exporterande företag procent	12,2	11,1	11	1,2	0,1
Antal exporterande företag	27 768	28 279	27 972	-1,8	2,9
Antal ”nya” exporterande företag	6 450	6 471	6 254		
Antal små och medel- stora exporterande företag ¹	26 834	27 392	27 110		

Källa: SCB.

¹ Små och medelstora företag definieras som företag med 1–199 anställda.

Efter att ha utvecklats starkt under perioden 2014–2019 medförde 2020 års pandemi en negativ utveckling för utrikeshandel och turism (se tabell 4.2). Resultatindikatorn varuexport föll med 6,0 procent i löpande priser och indikatorn tjänsteexport föll med 14 procent jämfört med året innan. Totalt har varuexporten sedan 2014 ökat med 27 procent samtidigt som tjänsteexporten växt med 20 procent. Det samlade exportvärdet som andel av BNP minskade med en procentenhet under förra året efter att ha ökat med tre procentenheter under perioden 2014–2020. Exportfrämjandet syftar också till att bidra till att andelen och antalet exporterande företag med minst en anställd ökar. Resultatindikatorn för 2020 visar en viss ökning av andelen exporterande företag. Sedan 2014 har antalet exportföretag ökat med 2,9 procent. Under 2020 tillkom 6 450 nya exportföretag med minst en anställd. Ändå har antalet små och medelstora företag minskat under 2020. De mindre företagen har drabbats särskilt hårt av pandemin och många av dem har pausat sina internationella expanderingsplaner.

Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd, (Business Sweden), Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit

(SEK). Därtill genomförs även vissa insatser av Svenska institutet, Tillväxtverket, Swedfund International AB samt VisitSweden.

Exportfrämjande är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Svenska ambassader och generalkonsulat spelar en viktig roll i genomförandet av exportfrämjandet i nära samarbete med andra främjaraktörer, så som Business Swedens utlandskontor inom lokala Team Sweden-nätverk vilka fortsätter att utvecklas.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med riktlinjebeslut från regeringen: grundläggande exportservice, småföretagsprogram, samt riktat exportfrämjande. Samtliga områden ska bidra till delmålet Öka Sveriges export.

För att tillgodose önskemål från riksdagen om förbättrad resultatredovisning och tydligare styrning av Business Sweden har regeringen gett Business Sweden i uppdrag att föreslå nya indikatorer för hur verksamhetens resultat ska mätas och redovisas, vilket gjordes under 2020. I 2021 års riktlinjebrev om det statliga uppdraget har en omstöpning av återrapporteringspunkterna gjorts utifrån detta, med fokus på mer resultat- och där möjligt, effektmätning. De första konkreta stegen är därmed tagna och de första resultaten kan redovisas i budgetpropositionen för 2023, men arbetet kommer fortsätta utvecklas även därefter.

Business Sweden följer upp resultatet av sin exportfrämjande verksamhet dels genom att mäta kundnöjdhet, dels genom att mäta effekt. Löpande mätningar och uppföljningar görs. Effekter mäts både via enkäter (baserade på självskattning av kunden) och via statistiska analyser baserade på registerdata. Både omedelbart efter avslutad aktivitet och vid uppföljning några månader senare visar företag hög förväntan på att stödet eller aktiviteten haft en positiv effekt på möjligheten att göra affärer.

I början av 2020 genomfördes ett antal förändringar i beräkningen av Nöjd-Kund-Index (NKI) som haft stor inverkan på årets resultat, framför allt omformulerade frågor, ändrad svarsskala från 6 till 5 samt reviderad indexberäkning. Förändringarna i frågorna samt justeringen av svarsskalor har gjorts för att harmonisera de mätningar som görs för de investeringsfrämjande aktiviteterna med de exportfrämjande aktiviteterna och möjliggöra redovisning på aggregerad nivå. Förändringarna bedöms ha till effekt att resultaten når lägre nivåer än tidigare. Kundnöjdhetsvärde över 80 på en 100-gradig skala bör därför ses som ett starkare resultat än motsvarande siffra tidigare år.

Business Swedens NKI för hela den exportfrämjande verksamheten under 2020 är 86 (83 år 2019). NKI ligger på 80 eller högre överlag, med enstaka undantag (livsmedelsprogrammet som drabbats hårt av inställda aktiviteter under pandemin).

Reserestriktioner, stängda landsgränser, utgångsförbud och krav på arbete hemifrån förändrade villkoren för hur främjandet kunnat bedrivas under 2020 och vilka behov av hjälp företagen har haft. Samtidigt har Business Swedens internationella marknadsnärvaro, expertis och marknadsinsikter varit särskilt relevanta år 2020.

Ett förändrat riktlinjebrev medgav flexibilitet inom uppdraget och nya tjänster kunde utvecklas som bättre svarade upp mot de nya, av pandemin drivna, förutsättningarna på världsmarknaden. Många av de nya tjänsterna innebar en successiv omställning till digitala eller hybrida aktiviteter.

Under 2020 tog Business Sweden fram fem coronaanpassade företagsstöd varav fyra var exportfrämjande: Corona Response med en helpdesk dygnet runt, Corona

Recovery med riktade stöd för att hjälpa svenska företag att anpassa sina verksamheter och förbereda återhämtning, ett nyhetsbrev Corona Global Executive Brief och New Business Landscape, ett omfattande intervju- och analysarbete för att förstå det nya affärslandskapet.

Majoriteten av tidigare planerade främjandeaktiviteter såsom mässdeltagande och delegationsresor ställdes in, men en hel del aktiviteter har också kunnat fortsätta, om än i digital och hybrid form och med viss anpassning.

Totalt registrerades 5 345 inkommande marknads- och exporttekniska frågor under 2020, att jämföra med 7 200 frågor 2019. Minskningen bedöms bero på att färre frågor ställdes till utlandskontoren med anledning av pandemin (i gengäld ställdes mer kvalificerade frågor) och att nya webbverktyg lanserats.

Från den 1 januari till den 1 augusti deltog sammantaget 485 företag inom den regionala exportrådsgivningen. Verksamhet ställdes om till digitalt och coachingen fortsatte i accelererad form från utlandskontoren. Programmet erbjuder flexibla tjänster till hälften finansierade av det statliga uppdraget som en introduktion med riktat och avpassat stöd på en utländsk marknad. Under 2020 genomfördes totalt 172 projekt (198 projekt 2019) med 139 unika företag (167 unika företag 2019), i syfte att introducera företaget på en utlandsmarknad. Dessa program syftar till att bidra positivt till indikatorerna om ökat antal och ökad andel exporterande företag, samt till delmålen Öka Sveriges export

För företag som inte kommit så långt i sin internationalisering har Business Sweden andra tjänster, t.ex. Online Steps to Export (nylanserat i mars 2021 med namnet Go Global). Därtill har 58 startup-/scaleupföretag, innovationsföretag med snabb utvecklingspotential, (109 företag 2019), genomgått första steget i det särskilda programmet för marknadsintroduktion på utlandsmarknader riktat till denna grupp och 30 företag (30 företag 2019) har genomgått skräddarsydda insatser, samtidigt som mässdeltagande inte varit möjligt att genomföra. Dessa program bedöms bidra till resultatindikatorn Antalet små och medelstora exporterande företag, samtidigt som pandemin har lett till minskat antal deltagande företag, och därmed minskat bidraget till delmålet Öka Sveriges export.

Business Sweden arbetar även med en extern part för att säkerställa resultat- och effektutvärdering av Småföretagsprogrammets tjänster. Småföretagsprogrammet riktar sig särskilt till små och medelstora företag samt startup-företag med riktade tjänster avsedda att möjliggöra export från nya företag och över hela landet. 3000 företag som genomgått insatser i programmet under 2011–2018 har studerats jämfört med en kontrollgrupp. Hittills uppvisas mycket goda resultat jämfört med en kontrollgrupp, både för enskilda företag (mätt i omsättning +24 procent, överlevnad +8 procent, sysselsättning +7 procent och 4500 fler anställda än kontrollgrupp, samt exportomsättning +32 procent m.m.) och på samhällsnivå (följder av ekonomisk aktivitet), mätt 3 år efter genomgångna insatser. Denna utvärdering kan tjäna som en kompletterande bedömningsgrund för delmålet och indikatorn fler små och medelstora exporterande företag.

Inom Riktat exportfrämjande genomförde Business Sweden totalt 182 aktiviteter under 2020 (253 aktiviteter 2019). Covid-19-pandemin hade stora konsekvenser på genomförandet av planerade främjandeaktiviteter på detta område för 2020, samtidigt som en successiv omställning till digitala event kunde ses.

Regional exportsamverkan

Tillväxtverket har sedan 2016 haft i uppdrag att underlätta företagens internationalisering, dels genom inrättandet av regionala exportcentra (som i dag kallas regional exportsamverkan, RES), dels genom arbetet med export- och internationaliseringsinnehållet på den digitala plattformen verksamt.se. För 2020 fick Tillväxtverket även i uppdrag att utveckla besöksnäringen på regional nivå inom ramen för den regionala exportsamverkan.

På nationell nivå har alla aktörer inom regional exportsamverkan (Tillväxtverket, Business Sweden, Almi, EKN, SEK och EEN) tagit fram en strategisk inriktning med gemensamma indikatorer och mål. Regional exportsamverkan har som övergripande mål Fler små och medelstora företag ska exportera, vilket är i linje med regeringens export- och investeringsstrategi och bidrar även till delmålet Öka Sveriges export. Tre delmål syftar till att uppnå det övergripande målet:

1. Nå fler företag med tillväxtpotential och vara tillgängliga i hela Sverige
2. Ett samlat erbjudande som är lätt för företagen att komma i kontakt med
3. Träffsäkra tjänster som svarar på företagens behov och som har mätbar effekt.

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser publicerade under 2020 en effektmätning av Sveriges offentliga exportfrämjande där aktörerna som ingår i regional exportsamverkan (Tillväxtverket, Business Sweden Almi, EEN och EKN) utvärderas (UD2021/06057). Mätningarna i rapporten redovisar att det som ger mest effekt på sannolikheten att börja exportera är att få stöd av flera aktörer. Fyra år efter att stödet erhållits har sannolikheten att ett företag börjar exportera ökat med 45,9 procentenheter. Samtliga utvärderade exportfrämjande insatser ger även effekt på företagets exportvolym. Att få stöd av flera aktörer är även det som ger mest effekt på ökad exportvolym. Ett genomsnittligt företag som tagit del av exportstöd från flera olika aktörer redovisar en ökning av exporten med hela 152,4 procent, fyra år efter erhållet stöd jämfört med kontrollgruppen. Rapporten ger en tydlig grund för att regional exportsamverkan gör skillnad för företagen och bidrar till delmålet Öka Sveriges export.

Att regional exportsamverkan bidrar till att öka Sveriges export kan även utläsas i resultatet av svaren på Tillväxtverkets företagsutvärdering som genomfördes i november 2020 som en enkät till företag som tagit del av det regionala erbjudandet. Svaren visar att företagen ser ett mervärde i att träffa flera aktörer i samverkan och att aktörernas tjänster skapar nytta (UD2021/06057).

Under 2020 har 7 969 företag deltagit i regionala exportsamverkansinsatser som skett inom ramen för Tillväxtverkets finansiering. Det har genomförts 793 gemensamma företagsmöten med minst två aktörer. I regionernas rapportering är det tydligt att genomförandet har varit starkt påverkat av covid-19-pandemin, där stora delar av våren 2020 ägnades åt företagets krishantering. Den minskade regionala närvaron av exportrådgivare till följd av Business Swedens omorganisering uppges av flera regioner ha utgjort en utmaning i arbetet med regional exportsamverkan.

Kunskap och statistik om företagets internationalisering bidrar till ett effektivare exportfrämjande och bättre möjligheter till uppföljning. För att öka kunskapen om företagets internationaliseringsprocess och regional exportstatistik har två piloter med ny regional statistik beställts hos SCB.

Under våren 2020 fokuserades Tillväxtverkets arbete med verksamt.se på att informera om stöd och åtgärder med anledning av pandemin, samt att tydliggöra var företagen kan vända sig för att få hjälp och stöd i sin expansion. Verksamt.se/utland hade totalt 206 641 sidvisningar under perioden den 1 januari till den 18 december 2020, en

ökning med 42 procent jämfört med 2019 vilket skulle kunna vara en effekt av covid-19-pandemin och brexit. En effektmätning visar att 77 procent av respondenterna anser att de helt eller delvis kunde lösa sitt ärende på [verksamt.se/utland](https://www.verksamt.se/). Resultaten ligger väl i linje med föregående år.

Inför budgetåret 2020 tillkom regeringsuppdraget om regional exportsamverkan och besöksnäring (UD2019/19717). Natur- och kulturturismföretagen i Sverige är i huvudsak mycket små, finns över hela landet och är viktiga för de lokala ekonomierna. Baserat på insatsen togs ett digitalt kunskapsmaterial fram som är tillgängligt för alla Sveriges företag och destinationer och återfinns i Visit Swedens kunskapsbank. Intresset för att få ökade kunskaper som hjälper företagen att gå stärkta ur pandemin har varit stort och pilotprojektet bedöms, enligt både kundnöjdhetsundersökning och företagens slutrapporter, som lyckat. Det kan därmed anses ha bidragit till delmålet Öka Sveriges export.

Projektexport och internationell upphandling

För att öka svensk export finansieras, under detta anslag, främjandeinsatser för att möjliggöra affärer för svenska företag inom projektexport och internationell upphandling med fokus på tillväxtmarknader och FN-systemet, med 10 miljoner svenska kronor. Insatserna bidrar till delmålet Öka Sveriges export. Under året genomfördes 31 insatser (36 insatser 2019) där 178 företag (139 företag 2019) deltog. Resultatet under 2020 visar att närmare fyra femtedelar av tillfrågade företag ansåg att insatsen varit värdefull och närmare en femtedel tog steget ut på ny marknad medan över hälften av företagen fick kontakt med kund. Det bidrar till indikatorn om att öka antalet svenska företag som exporterar. Dessutom uppgav 15 procent att insatsen bidragit till direkt affär. Insatserna 2017–2020 har lett till affärer om 8,9 miljarder svenska kronor i svenskt exportvärde.

För att bidra till att svenska företag vinner internationellt upphandlade affärer inom ramen för FN genomfördes tre större insatser med sammanlagt totalt 65 deltagande företag. Antalet svenska företag registrerade i FN:s leverantörsdatabas fortsätter att öka. I april 2021 fanns 923 företag med i databasen, en ökning med 16 procent jämfört med året innan. FN-systemets upphandling av svenska produkter och tjänster under 2019 uppgick till ca 300 miljoner kronor, dvs. ca 0,17 procent av FN:s totala upphandling. Insatserna har en positiv påverkan på långsiktig hållbar utveckling i dess tre dimensioner och påskyndar grön omställning, med fokus främst på de globala målen för hållbar utveckling, 9 (hållbar industri, innovationer och infrastruktur), 11 (hållbara städer och samhällen) och 13 (bekämpa klimatförändringarna).

Baserat på de insatser där delegationer, seminarier eller liknande (fysiskt eller digitalt) ägde rum ligger det genomsnittliga kvinnliga deltagandet på 22 procent. Vid varje insats påtalas vikten av jämställt deltagande.

För att ytterligare öka svensk export pågår, sedan 2019, ett särskilt program för utländska totalentreprenörer (EPC) till vilkas byggprojekt svenska företag kan utgöra underleverantörer. Fördelat över två år har programmet resulterat i 9,4 miljarder kronor i vunna affärer för svenska företag, varav svenskt värde 2,1 miljarder kronor. Ytterligare affärer motsvarande 80 miljarder är under pågående utvärdering.

Stora strategiska affärer är fortsatt ett centralt inslag i Team Sweden-arbetet med tydligt positiva resultat. Under förra året bearbetades 20 projekt, en insats mer än året innan. Trots pandemin och minskad världshandel har ett flertal affärer avslutats och det svenska exportvärdet har inte påverkats dramatiskt. Det sammanlagda kontraktsvärdet för strategiska affärer och totalentreprenörer (EPC) under 2020 uppgick till 7 miljarder svenska kronor varav svenskt exportvärde motsvarande 4,1 miljarder

svenska kronor. Det kan jämföras med motsvarande insats 2019, ett år utan pandemi, då det svenska exportvärdet uppgick till 5,2 miljarder svenska kronor. Insatsen bidrar till delmålet om att Öka Sveriges export.

Inom ramen för ett särskilt uppdrag stöder Swedfund projektutveckling i låg- och medelinkomstländer genom förstudier och andra projektförberedande insatser. Denna s.k. projektaccelerator, som finansieras med medel från anslaget för exportfrämjande och från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, verkar tidigt i investeringscykeln och syftar till att bidra till att fler hållbara infrastrukturprojekt utvecklas. Projektacceleratorns fokusområden är grön infrastruktur och förnybar energi. Sedan 2016 har 34 projekt påbörjats totalt och 7 av dem har avslutats, dvs. 27 insatser är pågående i någon fas i projektcykeln. Arbetet har under 2020 bl.a. resulterat i att svenska företag vunnit affärer som bidrar till kollektivtrafiklösningar i Elfenbenskusten, Filippinerna och Burkina Faso. Under 2020 har samarbetet med multilaterala utvecklingsbanker utökats ytterligare.

Exportfinansiering

För att underlätta och främja export och internationalisering och konkurrenskraft för svensk industri, och bidra till delmålet Öka Sveriges export, erbjuder Sverige ett statligt stött exportkreditsystem. Det kombinerade erbjudandet underlättar finansieringen av transaktioner med svenska exporterande företag och har stora fördelar för alla inblandade parter. Exportkreditnämnden (EKN), erbjuder exportkreditgarantier som ger internationella köpare attraktiva finansieringsvillkor, samtidigt som risken sänks för svenska exporterande företag och affärsbanker. Inför 2021 har EKN:s regleringsbrevet reviderats (UD2020/19018) och en ny instruktion har beslutats (UD2021/02553) för att förtydliga styrningen ur ett hållbarhetsperspektiv. De nya uppdragen och återrapporteringskraven i regleringsbrevet grundar sig på förslagen i det uppdrag som EKN under året genomförde i nära samverkan med AB Svensk Exportkredit (SEK), hur det svenska och internationella exportfinansieringsystemet kan bidra till en tydlig omställning och minskade utsläpp av växthusgaser. SEK tillhandahåller långsiktig finansiering för svenska exportrelaterade transaktioner. Tack vare ett högt kreditbetyg och med staten som ägare kan SEK erbjuda gynnsamma lån för att underlätta exportaffärer.

Vid utbrottet av covid-19 fattade EKN flera snabba beslut om åtgärder för att säkerställa att exportföretagen fick tillgång till exportkreditgarantier så att affärer kunde genomföras. Till exempel började EKN i mars 2020 att tillfälligt erbjuda stora företag rörelsekreditgarantier, som täcker 75 procent av bankens risk vid rörelsefinansiering. Efterfrågan har varit mycket stor och var som mest intensiv inledningsvis. Andra efterfrågade krisåtgärder har varit ökad risktäckning för lån till små och medelstora företag eller underleverantörer till exportföretag (upp till 80 procent), samt korta risktider i leverantörskrediter till höginkomstländer som blev möjlig tack vare en tillfällig förändring i EU:s regelverk. Antalet rörelsekrediter för små och medelstora företag ökade under året med 30 procent.

För att kunna möta den ökade efterfrågan ökade regeringen EKN:s ram för exportkreditgarantier i propositionen Vårändringsbudget för 2020 (prop. 2019/20:99, utg. omr. 24). Den utökade kreditgarantiramen kvarstår under 2021.

Den ordinarie garantiverksamheten, exklusive den tillfälliga krislösningen med rörelsekreditgarantier för stora företag, uppgick till 64,7 miljarder kronor för exportaffärer till 138 länder, en historiskt hög nivå. Garantiverksamheten bidrar därmed positivt till flera av indikatorerna i tabell 4.2 och även till att uppnå delmålet Öka Sveriges export.

EKN har under 2020 ökat sin regionala närvaro med ett kontor i Sundsvall och en finansieringsguide i Växjö. Utöver Stockholm har myndigheten även verksamhet i Luleå, Sundsvall, Köping, Göteborg, Växjö och Malmö. Dessa insatser bedöms bidra till att öka förutsättningarna för fler företag att börja exportera.

Tabell 4.3 Exportkreditnämndens verksamhet

Miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Garantier	184 330	195 862	193 295	181 485	201 502
<i>varav nya garantier</i>	64 691	54 231	56 816	39 914	43 610
Myndighetskapital	24 712	24 930	23 863	22 860	21 434
Resultat	194	1 067	1 004	1 418	-1 057

Källa: Exportkreditnämnden.

Volymerna för nya exportkrediter visade på en fortsatt god efterfrågan för de statsstödda exportkrediterna (Commercial Interest Reference Rate, CIRR) som AB Svensk Exportkredit (SEK) ställer ut. CIRR-systemet gav 2020 ett underskott på ca 95 miljoner kronor jämfört med förra årets underskott på ca 25 miljoner kronor. SEK har tillgång till en låneram i Riksgäldskontoret som används som säkerhet för SEK:s upplåning i CIRR-systemet. Låneramen utökades från 125 till 200 miljarder kronor i Vårändringsbudget för 2020 (prop. 2019/20:99, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340) Enligt regeringsbeslut Fi2020/02868 tilläts en del av låneramen, 15 miljarder kronor, avse kommersiell exportfinansiering och det utnyttjades delvis för att kunna finansiera svenska exportaffärer.

I en kundundersökning som genomfördes under 2020 upplever 80 procent av de som anlitat SEK att deras krediter bidragit mycket eller väldigt mycket till att företagens exportaffärer har blivit av. Det kan jämföras med 73 procent i föregående mätning 2018. En andel på 67 procent av kunderna anser att det svenska exportkreditsystemet är bättre än systemen i viktiga konkurrentländer. Motsvarande siffra för 2018 var 73 procent. Denna kompletterande bedömningsgrund visar att krediterna bedöms som viktiga för att öka exporten hos företag som utnyttjar dem, och bidrar därmed till delmålet Öka Sveriges export.

Tabell 4.4 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter

Miljoner kronor

	2020	2019	2018	2017	2016
Nya CIRR-krediter	18 350	15 500	4 916	36 909	10 804
Utestående CIRR-krediter	69 163	76 120	69 922	49 124	49 802
Över-/underskott i CIRR-systemet	-95	-24	18	125	235

Källa: AB Svensk Exportkredit.

4.3.3 Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

Detta delmål rör den investeringsfrämjande verksamheten och syftar till att uppnå målet för området som är En fri, hållbar och rättvis internationell handel, en väl fungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige. Fokus i verksamheten är att attrahera och underlätta för utländska investeringar i Sverige och därmed bidra till ökad sysselsättning och hållbar tillväxt i hela landet. Inom ramen för delmålet används indikatorer för utländska direktinvesteringar i Sverige, antalet pågående investeringsprocesser samt antalet högkvalitativa utländska investeringar.

Business Sweden ansvarar för huvuddelen av det statligt finansierade investeringsfrämjandet. Business Sweden ska i investeringsfrämjandet nära samverka med berörda nationella, regionala och lokala aktörer. Inom investeringsfrämjande har även Svenska institutet uppdrag inom kommunikation och Verket för innovationssystem (Vinnova) inom talangattraktion.

Business Sweden prioriterar i sin investeringsfrämjande verksamhet högkvalitativa investeringar genom utvärdering av genomförda utländska investeringar utifrån antalet nya arbetstillfällen, volymen på investerat kapital, potentialen för följdinvesteringar m.m. Processen ger vägledning för prioriteringar i både det löpande och det långsiktiga arbetet, samt ger ett viktigt mått för att utvärdera resultaten av det statliga investeringsfrämjandet. Modellen bidrar till att styra verksamheten mot de strategiska och operativa målen (effektmål), strategiskt viktiga investeringar (kvalitet) samt att Business Sweden levererar tjänster med högt mervärde (kundnöjdhet).

Tabell 4.5 Indikatorer för delmål Öka utländska direktinvesteringar i Sverige

	2020	2019	2018	2017	2016
Totalt antal investeringar som Business Sweden medverkat till	44	63	72	55	65
Högkvalitativa utländska investeringar	17	38	44	29	25
Pågående investeringsprocesser	1 156	1 223	1 100	1 050	1 100
Antal nya investeringsprocesser	512	741	498	530	500
Investerarnöjdhet	93	86	88	89	89

Källa: Business Sweden.

Under 2020 har Business Sweden medverkat till 44 utländska investeringar (63 investeringar 2019) varav 17 (2020) respektive 38 (2019) av ”hög kvalitet” (High Quality Investments, HQI) enligt Business Swedens utarbetade kvalitetsmodell för styrning och utvärdering av verksamheten, se tabell 4.5. Utfallet för dessa två indikatorer får, trots en minskning sannolikt påverkad av pandemin, ses som positivt givet att internationella direktinvesteringar på grund av pandemin minskade med 42 procent under 2020.

Vid utgången av 2020 uppgick de utländska direktinvesteringstillgångarna i Sverige till knappt 3 340 miljarder kronor, vilket är en ökning med 5,5 procent jämfört med året innan. De utländska direktinvesteringarna i Sverige under 2020 drevs i första hand av ett stort inflöde (145 miljarder kronor) inom kunskapsintensiv service, framför allt inom finansbranschen. Investeringsflödet var störst under första kvartalet 2020 och minskade när pandemin bröt ut. Denna indikator och den kompletterande bedömningsgrunden direktinvesteringstillgångarna visar att viljan att investera i Sverige ökade trots pandemin.

En kompletterande bedömningsgrund visar att investerarnöjdhet ökade till 93 procent under 2020, vilket är en ökning från 65 procent för 2019. Business Sweden har även följt upp de samhällsekonomiska effekterna av direktinvesteringar som en kompletterande bedömningsgrund. 2016–2018 medverkade Business Sweden i 103 etableringar av utländska företag, vilka skapade 1 422 nya jobb och därtill genererade ett lika stort antal nya jobb i andra branscher.

4.3.4 Stärka Sveriges handelspolitiska intressen

För att bedöma måluppfyllelsen används indikatorerna utveckla regelverk och avtal som medför lägre tullar, lättare regelbörda och bättre förutsättningar för handel och integrera hållbarhetsaspekter i handelspolitiken. Utöver covid-19-pandemin har utdragna handelskonflikter mellan inte minst USA och Kina, påverkat världshandeln

och medfört en fortsatt global trend mot protektionism och unilateralt agerande. Världshandelsorganisationens (WTO) förmåga att upprätthålla globala spelregler har satts på prov och organisationen har ifrågasatts.

För att utveckla regelverk och avtal har Sverige aktivt verkat för att försvara det multilaterala handelssystemet, värna WTO och dess regelverk och motverka protektionism i alla dess former. En översyn av EU:s gemensamma handelspolitik inleddes under året av Europeiska kommissionen och Sverige har i den processen, genom flera skriftliga inspel och annat påverkansarbete, agerat för en fortsatt öppenhet samt ambitiösa och progressiva handelsavtal med tredje land, för att avveckla handelshinder och för öka handelspolitikens bidrag till hållbar utveckling och till klimatomställningen i enlighet med EU:s gröna giv. Många av de förslag Sverige drivit på hållbarhetsområdet tillsammans med likasinnade medlemsländer har fått genomslag i Kommissionens förslag till handelspolitisk översyn och hållbarhetsaspekter genomsyrar översynen. Exempelvis ska hållbarhetskapitlen i EU:s frihandelsavtal utvecklas och efterlevnaden stärkas och lagstiftningsförslag ska presenteras om hållbara leverantörskedjor. Därutöver har Sverige verkat pådrivande i de förhandlingar som pågår inom WTO, bl.a. om ett regelverk för elektronisk handel, och för att reformera och modernisera WTO samt tillsammans med likasinnade arbetat för ett stärkt fokus på miljö och klimat i WTO, t.ex. är Sverige pådrivande för liberaliseringar av handel med klimatvänliga varor och tjänster och för att en deklaration om handel och klimat ska antas vid WTO:s nästa ministerkonferens. Sverige är även pådrivande för ökat fokus på jämställdhet i linje med den feministiska handelspolitiken. Sveriges har fortsatt vara en betydande givare av handelsrelaterat utvecklingsamarbete. Ett fall där Sverige gjort ett tydligt avtryck syftade till att öka tillgången på de produkter som behövs i kampen mot covid-19 och därmed hjälpa sjukvården. Sverige lanserade i april 2020 ett initiativ om handel för hälsa om att ta bort tullar och handelshinder på medicinska produkter. Förslaget fick stöd av de andra medlemsstaterna och kommissionen drev sedan frågan tydligt inspirerat av det svenska förslaget. Frågan drivs nu vidare i WTO.

I december 2020 nåddes en överenskommelse mellan EU och Storbritannien om ett handels- och samarbetsavtal. Samma månad nåddes en principöverenskommelse med Kina om ett investeringsavtal. Framsteg har gjorts i förhandlingar om frihandelsavtal med Australien, Nya Zeeland, Mexico, Chile och Indonesien.

För att driva Sveriges handelsintressen har utrikeshandelsministern bildat en grupp med likasinnade EU-länder som samarbetar om aktuella handelsfrågor. Samarbetet har underlättat genomslag för svenska intressen i EU och WTO.

Kommerskollegium har bistått regeringen med analyser av olika aspekter av EU:s inre marknad, av svenska intressen i frihandelsavtal, av EU:s gemensamma handelspolitik och av världshandelns utveckling samt analyser relaterade till handel och hållbarhet t.ex. studier om kopplingen mellan handelspolitik och hållbart företagande samt hur handelspolitiken kan bidra mer till klimatarbetet. Kommerskollegium har bidragit till svenska positioner och förslag i ovanstående processer och förhandlingar och därmed också bidragit till målet att skapa bättre förutsättningar för handel. Kommerskollegium hanterar ett antal olika kontaktpunktsfunktioner och informerar och ger stöd till myndigheter, företag och privatpersoner. Det är arbete som bidrar till en bättre tillämpning av EU-rätt och handelsregelverk och i förlängningen till en lägre regelbörda. Under pandemin har Kommerskollegium gjort värdefulla insatser med att analysera och hantera uppkomna handelshinder, analysera handelsutvecklingen och med att granska nya förslag till tekniska regler. Inom ramen för sitt handelsrelaterade utvecklingsamarbete har Kommerskollegium utbildat handelspolitiska tjänstemän från utvecklingsländer med goda omdömen från deltagare som säger sig ha ändrat sitt sätt att arbeta och kunnat sprida kunskap i sina hemmaorganisationer. Myndighetens inter-

nationella utvecklingssamarbete är brett med insatser i ett flertal utvecklingsländer. Ett hållbarhetsperspektiv är integrerat i myndighetens arbete.

4.3.5 Effektivisera den inre marknaden

För att bedöma måluppfyllelsen av att effektivisera den inre marknaden används indikatorer för att se utvecklingen när det gäller utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU:s inre marknad, hinder och nationella särregler, genomförandet av EU-lagstiftning, och genomförandet av grön omställning.

Tabell 4.6 Utrikeshandelns utveckling med varor och tjänster inom EU och EU:s inre marknad (EU samt Norge, Island och Liechtenstein)¹

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020	2019–2020 Förändring i procent	Andel i procent
Tjänster export EU28	319	335	338	374	327	-13,8	51
Tjänster import EU28	347	400	412	471	408	-13,6	64,8
Varor export EU28	800	867	957	988	920	-8	58,9
Varor import EU28	875	953	1060	1071	997	-6,4	72,9
Tjänster export IM	410	397	430	459	383	-16,5	59,8
Tjänster import IM	386	397	447	515	437	-15,1	69,4
Varor export IM	942	1016	1138	1184	1093	-7,7	69,9
Varor import IM	976	1062	1185	1199	1128	-5,9	82,5

Källa: Kommerskollegium.

¹ Storbritannien är inkluderad i aggregatet och i begreppet EU28 som innefattar EU:s medlemsstater då landet fortsatte att vara med i EU:s tullunion och inre marknad t.o.m. utgången av 2020. "IM" står för EU:s inre marknad.

Den inre marknaden fortsätter att spela en betydande roll för Sveriges ekonomi med ökad handel, jobb och tillväxt. Mer än 70 procent av svensk export går till länder på den inre marknaden, och 80 procent av importen kommer härifrån. Den inre marknaden är ofta det första steget för svenska företag som vill exportera och växa internationellt. Under 2020 minskade varuexporten med 7,7 procent och varuimporten med 5,9 procent jämfört med 2019. Tjänsteexporten sjönk med 16,5 procent och tjänsteimporten med 15,1 procent jämfört med 2019. Minskad handel inom EU:s inre marknad bör ses i ljuset av covid-19-pandemin (och de påföljande restriktioner och åtgärder som vidtagits av medlemsstater) som har påverkat jämförelsetalen (se tabell 4.6 ovan).

Arbetet med att undanröja kvarstående oproportionerliga hinder för fri rörlighet för varor och tjänster fortsatte. Med anledning av pandemin påverkades detta arbete då ett antal länder införde nya hinder för den fria rörligheten. En viktig del i arbetet har därför fortsatt varit att motverka protektionistiska tendenser och undvika införandet av handelshindrande och oproportionerliga regler som går utöver de krav som följer av EU-lagstiftningen.

Tabell 4.7 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – Antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal anmälda svenska föreskrifter	32	33	34	54	40	69
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	6	5	7	16	7	9
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	10	11	3	6	3	20

Källa: Kommerskollegium.

Under året anmäldes totalt 69 nya svenska föreskrifter inom ramen för proceduren för tekniska föreskrifter avseende varor och informationssamhällets tjänster i direktiv (EU) 2015/1535. Det är en ökning jämfört med de 40 föreskrifter som anmäldes 2019. Av dessa ledde nio anmälningar till reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat, jämfört med sju anmälningar året innan.

Med stöd av Kommerskollegium fortsatte bevakningen av att andra medlemsstater inte antar nationella regler som kan innebära att nya hinder införs. Inom ramen för proceduren överlämnades 20 formella reaktioner på andra länders tekniska föreskrifter.

Tabell 4.8 Utvecklingen när det gäller hinder och nationella särregler – Antalet anmälda föreskrifter samt reaktioner i enlighet med direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antal anmälda svenska regleringar	23	18	14	16	8	11
Reaktioner från kommissionen eller annan medlemsstat	1	0	1	1	0	1
Svenska reaktioner på andra länders föreskrifter	0	0	0	0	0	0

Källa: Kommerskollegium.

Anmälningsproceduren på tjänsteområdet i enlighet med direktiv 2006/123/EG (tjänstedirektivet) ledde under år 2020 till totalt 11 nya svenska anmälningar av reglering av tjänster. Det är en ökning med tre anmälningar jämfört med de åtta anmälningar som gjordes under år 2019. Sverige fick en kommentar från kommissionen under 2020.

Syftet med anmälningarna enligt tjänstedirektivet är även det att motverka handels hinder och Kommerskollegium rapporterar till Regeringskansliet om de anmälningar som görs inom ramen för tjänstedirektivet. Sverige har inte under året lämnat några kommentarer på annan medlemsstats anmälan enligt tjänstedirektivet.

En förutsättning för fri rörlighet för varor är att varor uppfyller kraven i EU:s produktlagstiftning. Swedacs arbete med samordning av 19 myndigheters marknads kontroll har bidragit till myndigheternas arbete med kontroll av att produkter uppfyller regler om exempelvis säkerhet, hälsa eller miljö.

4.3.6 En väl fungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur

En välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur är central för att säkerställa flödet av varor och tjänster och bidrar till det övergripande målet om en fri och rättvis internationell handel. Den pågående pandemin har också visat på betydelsen av en välfungerande kvalitetsinfrastruktur för att kvalitetssäkra varor och tjänster. För att bedöma måluppfyllelsen av en välfungerande europeisk och inter-

nationell kvalitetsinfrastruktur används indikatorer för att se utvecklingen gällande nationell kundnöjdhet, deltagande i ackrediteringsorganisationer och i internationell standardisering samt samverkan inom svensk standardisering.

Tabell 4.9 Nationell kundnöjdhet

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
4,3	4,2	3,9	4,1	4,1	4,1	4,4	4,4	4,4	4,4	4,6

Källa: Swedac.

Anm. Värdet representerar medelvärdet på resultatet av en fråga kring kundnöjdheten i Swedacs årliga enkät till de ackrediterade organisationerna. Värderingsskalan 1–5 har använts mellan 2010–2017 och 2020 med undantag för under 2018–2019 där värderingsskalan 1–5 (5 bäst och 3 varken eller) har använts.

Utvecklingen av den nationella kundnöjdheten hos ackrediterade organisationer är stabil över tid och en god kundnöjdhet råder fortsatt hos de ackrediterade organisationerna. Det är centralt för en avgiftsfinansierad verksamhet och bidrar till en välfungerande europeisk kvalitetsinfrastruktur. Under året har Swedac också gett stöd till regioner i kvalitetsfrågor och ett projekt inom laboratoriemedicin initierades där data från Swedacs tillsyn användes för att bidra till en ökad patientsäkerhet och en god kvalitetsutveckling.

Deltagande i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer

Deltagande och tillsättning av svenska tjänstemän på strategiska positioner i europeiska och internationella ackrediteringsorganisationer ligger på en god nivå. Under året har arbetet i dessa organisationer förbättrat riktlinjer för ackreditering europeisk och internationell nivå delvis på grund av pandemin, vilket medfört större flexibilitet, ytterligare harmonisering av systemet för ackreditering och effektivisering av arbets sättet.

Samverkan inom svensk standardisering

Samverkan mellan organisationerna inom Sveriges Standardiseringsförbund har intensifierats. Organisationen har efter nära tio års verksamhet inlett en egeninitierad översyn i syfte att ytterligare främja samverkan inom organisationen, vilket ligger i linje med målsättningarna i regeringens strategi för standardisering (UD2018/12345).

Deltagande i europeisk och internationell standardisering

Betydande framsteg har även gjorts när det gäller deltagande i europeisk och internationell standardisering. En svensk företrädare har valts till president för den internationella standardiseringsorganisationen ISO för perioden 2022–2023. ISO har därigenom fått sin första kvinnliga president.

4.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att verksamheten inom verksamhetsområdet har bidragit till målet om fri, hållbar och rättvis internationell handel, en välfungerande inre marknad, växande export och internationella investeringar i Sverige.

Regeringens export- och investeringsstrategi utgör en samlad plattform för att bidra till att uppfylla målen inom verksamhetsområdet. Strategin har utgjort en viktig bas även för att hantera utmaningarna under krisen. Genom en gemensam ansats har också budgeten kunnat optimeras under den situation som rådde. Insatserna som pågår inom ramen för strategin bidrar till att stärka svensk konkurrenskraft, ökad tillväxt och jobbskapande samtidigt som den bidrar till omställningsagendan som kommit än mer i fokus i återhämtningen av pandemin.

Redovisade resultat visar att Business Swedens kunder är mycket nöjda med deras insatser, vilket utgör en kompletterande bedömningsgrund till delmålet Öka Sveriges export. Indikatorer till delmålen visar att svenska företags export återhämtade sig relativt väl under året trots pandemin, liksom att direktinvesteringarna i Sverige kunde öka. Under covid-19-pandemins inledande faser spelade Business Swedens unika närvaro på viktiga utlandsmarknader och deras möjligheter till omställning en central roll i att stödja företag som exporterade genom det nya landskapet av restriktioner. För att underlätta Business Swedens omställning och stöd till svenska företag under krisen anpassade regeringen sina riktlinjer så att Business Sweden fick större möjligheter att prioritera mellan sina uppdrag. Även genom digitalisering har en stor del av verksamheten kunnat fortsätta och ge god effekt. Sammantaget bedöms Business Swedens insatser ha bidragit till ökad export av svenska företag och ökade utländska direktinvesteringar i Sverige.

Pandemin har samtidigt skapat osäkerheter kring i vilken utsträckning små och medelstora svenska företag, som ännu inte är på exportmarknaden, vågar ta klivet ut på den internationella marknaden. Resultatindikatorn visar att osäkerheten har medfört att antalet små och medelstora företag som exporterar har minskat.

Genom fler exporterande företag ökar förutsättningarna för jobbskapande och tillväxt. Tillväxtverkets regeringsuppdrag om regional exportsamverkan syftar till att säkerställa att det är lätt för företag som vill göra affärer i andra länder att hitta rätt information och stöd. Både resultaten från Tillväxtverkets företagsutvärdering (NKI) och resultaten från Tillväxtanalys effektutvärdering av Sveriges offentliga exportfrämjande (2020) ger kompletterande bedömningsgrunder och visar på ett mervärde för företagen av att stödjande främjaraktörer jobbar mer samlat. Resultaten visar att företag som inte exporterar har en ökad sannolikhet att börja exportera efter kontakt med exportfrämjandet. Vidare visar resultat på att företag som tar del av stöd från flera aktörer uppvisar de största positiva effekterna. Det kraftigt ökade besöksantalet på [verksam.se/utland](https://www.verksam.se/utland) i kombination med bibehållen kundnöjdhet talar för att informationen mött ett tydligt behov. Det talar sammantaget för att insatser inom främjarsystemet som fokuserar på att gemensamt stödja företag att exportera är ändamålsenliga och bidrar till delmålet.

Sammantaget har arbetet med projektexport och internationell upphandling bidragit till att stärka förutsättningarna för att svensk export ska öka på tillväxtmarknader och i upphandling inom FN-systemet. Projektformen med ett nära samarbete mellan främjaraktörerna har fungerat väl som ett instrument för att bidra till att fler små och medelstora företag tar steget ut på nya marknader. De affärsmässiga resultaten av arbetet med stora, strategiska affärer och EPC-instrumentet (som redovisas ovan) är påtagliga och visar på ett tydligt bidrag till att uppfylla delmålet. Eftersom projekten dessutom omfattar stora investeringar i exempelvis förnybar energi eller hållbara transportsystem så bidrar de också till omställning för klimatet. Swedfunds projektaccelerator har utvecklats till ett väl avvägt komplement till andra exportfrämjande stöd och efterfrågan på dess tjänster ökar konstant. Utöver att bidra till delmålet om ökad svensk export bidrar insatsen till hållbar upphandling och grön omställning i utvecklingsländer, vilket är ett centralt verktyg för att uppnå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

Exportkreditnämndens (EKN) betydelse för svensk export och det svenska näringslivets internationalisering är fortsatt stor. EKN:s kunder är mycket nöjda med dess insatser och garantivolymen och summan av antalet nya affärer var 2020 på en hög nivå. EKN:s fokus på små och medelstora företag har hög prioritet och ger goda resultat. En stabil tillgång till exportfinansiering utgör en stimulans för export och därmed tillväxt. Tillgången till konkurrenskraftiga exportkrediter med höga hållbarhets-

krav möjliggör att svenska varor och tjänster når ut i världen, vilket påverkar den globala utvecklingen. Världen fortsätter att efterfråga investeringar i branscher där svenska företag är konkurrenskraftiga. Höjningen av AB Svensk Exportkredits (SEK) låneram i Riksgälden från 125 till 200 miljarder kronor gjorde att SEK snabbt kunde stötta exportföretagens ökade behov av finansiering. Sammanfattningsvis har det svenska exportkreditsystemet – EKN tillsammans med SEK – under många år långsiktigt bidragit till att svenska företag kunnat genomföra exportaffärer. Sedan utbrottet av covid-19 har antalet affärer i systemet legat på en historiskt hög nivå, vilket påvisar att verksamheten bidrar till indikatorerna och att uppfylla delmålet.

Pandemin och omvärldsfaktorer har skapat ogynnsamma förutsättningar för att tillvarata Sveriges handelspolitiska intressen och att effektivisera den inre marknaden. Inom ramen för dessa förutsättningar har Sveriges intressen likväl tillvaratagits bra. Sverige har bidragit till att EU fortsatt varit en tydlig och konstruktiv aktör på det handelspolitiska området, såväl inom WTO som i relationen till viktiga handelspartner. Det ambitiösa arbetet med frihandelsavtal har fortsatt och flera förhandlingar har kunnat avslutas eller gjort betydande framsteg under året. Frihandelsavtalet mellan EU och Storbritannien medför att handeln efter Storbritanniens utträde kan fungera väl med en strategisk marknad sett i relation till vad som skulle vara fallet utan ett avtal. Regeringens bedömning är att delmålet att stärka Sveriges handelspolitiska intressen har uppfyllts. Regeringen har varit drivande för att EU ska utgöra en positiv kraft i det globala handelssystemet. EU:s handelspolitik bedöms fortsatt kunna ha betydande positiva effekter för ekonomisk utveckling, tillväxt och sysselsättning i EU och i Sverige. Genom att vara pådrivande gentemot bl.a. kommissionen har Sverige brett påverkat handelspolitiken i många olika processer för utvecklade regelverk och avtal. Hållbarhetsaspekter har kontinuerligt integrerats i arbetet. Miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet inklusive jämställdhet får fortsatt allt större utrymme och betydelse i handelspolitiken. Sveriges handelsrelaterade bistånd har främjat utvecklingsländernas deltagande i den globala handeln och bidragit till en hållbar och öppen handel. Regeringen har varit en drivande kraft för att inga nya omotiverade hinder ska införas på den inre marknaden och att sådana som införts upphävs så snart som möjligt. Ytterligare fokus har också lagts på genomförande genom den särskilda arbetsgrupp för genomförande av lagstiftning på den inre marknaden som tillkommit efter svenskt initiativ och som sjösatts och blivit operativ under året.

Genom Kommerskollegiums expertstöd till regeringen har myndigheten effektivt kunnat bidra till arbetet med att uppnå målen om att stärka Sveriges handelspolitiska intressen och effektivisera den inre marknaden. Myndighetens självständiga arbete med kontaktpunkter och arbete med handelshinder bidrar till enklare regelverk och till att hantera enskilda handelshinder.

Regeringen bedömer att delmålet för att säkra en välfungerande europeisk och internationell kvalitetsinfrastruktur har uppfyllts. De svenska standardiseringsorganisationerna har på ett effektivt och kompetent sätt tillvaratagit svenska intressen. En ökad flexibilitet har bidragit till harmonisering av systemet för ackreditering på europeisk och internationell nivå genom förbättrade arbetsätt.

4.5 Politikens inriktning

Pandemin har inneburit stora påfrestningar på världsekonomin och internationell handel. Europas länder är i hög grad ömsesidigt beroende av varandra och de flesta har sin huvudsakliga exportmarknad i Europa. Svenska företag är delaktiga i globala leverantörskedjor och påverkas därmed av händelseutvecklingen i andra delar av världen. Sverige har 49 000 exporterande företag och ca 1,5 miljoner personer är direkt eller indirekt sysselsatta till följd av exporten. Nästan hälften av Sveriges BNP

utgörs av export. En globaliserad och öppen världshandel har varit bra för Sverige och kommer fortsättningsvis utgöra en viktig byggsten för Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. Från svensk sida ligger därmed vår inslagna frihandelslinje fast; för fri, rättvis och hållbar handel. Världshandeln står dock inför stora utmaningar med ökad protektionism, tilltagande handelskonflikter och osäkerhet kring följderna av brexit. FN:s klimatpanels (IPCC) senaste rapport visar på vikten av fortsatt hög takt i det internationella klimatarbetet.

Export- och investeringsstrategin

Målsättningarna för regeringens export- och investeringsstrategi ligger fast, och utgör huvudinriktningen för politiken tillsammans med plattformen för internationellt hållbart företagande. Övergripande fokus i strategin är ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, samt att bidra till ökad tillväxt och jobb i hela landet. Fem konkreta mål sattes för strategins genomförande. Insatserna i strategin fortsätter att löpa på och huvuddelen av dem är i färd med att genomföras.

Regeringen avser vara fortsatt aktiv med export- och investeringsfrämjande åtgärder samt pådrivande för en fri, hållbar och rättvis internationell handel och att stärka och utveckla EU:s inre marknad. Strategin ska bidra till de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och till uppfyllnad av Parisavtalet. Regeringen avser att fortsätta arbetet med att möjliggöra synergier mellan främjandet, handelspolitiken och utvecklingssamarbetet.

Exportfrämjande

Exportfrämjandet ska stödja små och medelstora företags exportutveckling samt svenska företag på strategiska marknader. Business Sweden är, tillsammans med andra aktörer inom ramen för Team Sweden, en central aktör i detta arbete.

Den regionala exportrådgivningen och satsningen Hela Sverige Exporterar bidrar till att erbjudandet från de samlade främjarorganisationerna når ut till företag i hela landet. En satsning genomförs på exportfrämjande, där Business Sweden stärker sin regionala närvaro, för att alla regioner ska kunna få tillgång till likvärdiga tjänster till stöd för internationalisering och export. Fler exporterande företag ökar förutsättningarna för jobbskapande och ökad tillväxt.

Som ett led i exportfrämjandet avser Sverige att från hösten 2021 till våren 2022 delta i världsutställningen Expo i Dubai som senarelagts ett år på grund av covid-19-pandemin.

Exportfinansiering

Ett väl fungerande och marknadskompletterande exportkreditsystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel och skapar sysselsättning i Sverige. Baserat på den stora efterfrågan på riskavtäckning under covid-19-pandemin höjdes exportkreditgarantiramen under 2020 och under 2021 har ramen fortsatt att uppgå till 500 miljarder kronor. Under 2022 förväntas en fortsatt stor men inte lika hög efterfrågan varför ramen justeras ned till 475 miljarder kronor.

Systemet med statsstödda exportkrediter som hanteras av AB Svensk Exportkredit är centralt för möjligheten att kunna erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. För att möta exportindustrins ökade efterfrågan på krediter under covid-19-pandemin utökades låneramen från 125 till 200 miljarder kronor. Dessutom breddades ändamålet för dessa medel till att omfatta både statsstödda och kommersiella krediter till svenska exportföretag i syfte att säkra finans-

iering för fler svenska exportaffärer. Höjningen har kvarstått under 2021, men för 2022 beräknas en låneram om 175 miljarder kronor att vara tillräcklig.

Sedan 2021 har Exportkreditnämnden i uppdrag att utveckla exportfinansierings-systemet samtidigt som det bidrar till klimatomställning mot fossilfrihet här och i andra länder på sikt.

Investeringsfrämjande

Utländska direktinvesteringar leder till nya arbetstillfällen. Utländska bolag står för nära 700 000 jobb, motsvarande 22 procent av arbetsstyrkan in den privata sektorn. De ca 14 000 utländska företagen som är etablerade i Sverige står för hälften av den svenska exporten, och nära hälften av den privatfinansierad forskningen och utvecklingen.

Sverige har goda förutsättningar att attrahera investeringar som ligger högt i värdekedjorna, kräver tillförlitlig tillgång till energi med låg miljöpåverkan eller utvecklar nya hållbara material. Business Sweden är den centrala nationella offentliga aktören inom investeringsfrämjande och investeringsfrämjande utgör en viktig del av Business Swedens statliga uppdrag. Svenska regioner arbetar aktivt med att locka utländska investeringar, företag och kompetens att etablera sig i Sverige. En tät samverkan ska ske med relevanta regionala aktörer och berörda företag, inte minst inom samarbetsformen Team Sweden.

Eftersom det i vissa fall kan finnas risker för svenska säkerhetsintressen när utländska företag gör investeringar så har regeringen givit en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar (Ju 2019:06). Utredningen ska lämna sitt slutbetänkande senast den 2 november 2021. Regeringen kommer fortsatt att ha stor uppmärksamhet på frågan.

Internationell handelspolitik

Pandemin och dess effekter på världshandeln har bidragit till en accelererande omställning mot att möta de hållbarhetsrelaterade utmaningarna. Inom den internationella handelspolitiken ska Sverige därför verka för en fri, hållbar och rättvis internationell handel. I detta arbete ska Världshandelsorganisationen WTO ha en grundläggande roll. Regeringen kommer att agera för att EU förhandlar och ingår fler strategiskt viktiga frihandelsavtal med andra länder och regioner och att de värnar miljö och klimat, hälsa, arbetstagares rättigheter och djurvälstånd. Regeringen kommer att fortsätta arbetet med att följa upp implementeringen av hållbarhetskapitel i avtalen. Handelspolitiken ska bidra till hållbar utveckling, grön omställning och att uppnå klimatmålen enligt Parisavtalet. Sverige driver på för att ta bort handelshinder generellt, inklusive för miljövaror och miljötjänster. Sverige fortsätter att driva på för en feministisk handelspolitik.

Inom utgiftsområdet omfördelas medel till Sveriges geologiska undersökning för arbete med EU:s konfliktmineralförordning, som är en del i regeringens arbete för hållbart företagande.

EU:s inre marknad

En välfungerande inre marknad är en viktig förutsättning för den ekonomiska återhämtningen efter pandemin och för den digitala och gröna omställningen. Regeringen verkar konsekvent för att den inre marknaden ska fungera väl, också i tider av kris. Att fortsatt stärka den fria rörligheten för tjänster, att stärka efterlevnaden av existerande regler och att undanröja handelshinder inom EU förblir centralt. Vidare kommer regeringen fortsatt driva samarbetsgruppen D9+ och den digitala utvecklingen framåt,

tillsammans med de totala länder som ingår i samarbetet, då detta spelar en viktig roll i det fortsatta arbetet med digitala frågor.

Genomförandet av EU:s nya marknadskontrollförordning är särskilt viktigt för att säkerställa en effektiv kontroll av produkter som inte uppfyller gällande krav. Regeringen avser att återkomma med en proposition om marknadskontroll.

En välfungerande kvalitetsinfrastruktur

Regeringen arbetar för en effektiv och intressentdriven europeisk ackreditering och standardisering som stödjer den gröna och digitala omställningen och främjar innovation grundat på internationella standarder. Standardisering och ackreditering bidrar även till att främja svensk export och omställningen till en resurseffektiv cirkulär ekonomi.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.10 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor				
2020	Utfall	33 191	Anslagssparande	3 937
2021	Anslag	36 059 ¹	Utgiftsprognos	36 823
2022	Förslag	25 956		
2023	Beräknat	26 213 ²		
2024	Beräknat	26 470 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 25 955 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 956 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.11 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor			
	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	36 059	36 059	36 059
Pris- och löneomräkning ²	356	717	1 077
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-10 459	-10 563	-10 666
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 956	26 213	26 470

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

Regeringen föreslår att 25 956 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 26 213 000 kronor respektive 26 470 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.12 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Ackreditering

Tusental kronor				
Ackreditering	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	108 046	101 504	6 542	8 413
(varav tjänsteexport)	1 090	684	406	4 931
Prognos 2021	107 300	109 300	-2 000	6 413
(varav tjänsteexport)	900	900	0	4 931
Budget 2022	109 600	113 600	-4 000	2 413
(varav tjänsteexport)	1 900	2 400	-500	4 431

Källa: Swedac.

Swedacs uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida och EU. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 4.13 Budget för avgiftsbelagd verksamhet: Reglerad mätteknik

Tusental kronor				
Reglerad mätteknik	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	9 560	10 630	-1 070	12 289
Prognos 2021	8 400	12 000	-3 600	8 689
Budget 2022	8 450	12 500	-4 050	4 639

Källa: Swedac.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

År	Utfall	88 609	Anslagssparande	2 057
2020	Utfall	88 609	Anslagssparande	2 057
2021	Anslag	92 240 ¹	Utgiftsprognos	93 489
2022	Förslag	91 494		
2023	Beräknat	92 977 ²		
2024	Beräknat	93 902 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 92 002 tkr i 2022 års prisnivå.

³ Motsvarar 92 001 tkr i 2022 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.15 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	92 240	92 240	92 240
Pris- och löneomräkning ²	792	1 778	2 714
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 538	-1 041	-1 052
varav BP22 ³	-1 538	-1 025	-1 025
– Konfliktmineralförordning	-1 538	-1 025	-1 025
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	91 494	92 977	93 902

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2021. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2023–2024 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskar med 1 538 000 kronor för 2022 och beräknas minskas med 1 025 000 kronor fr.o.m. 2023 för att finansiera kostnader för Sveriges geologiska undersöknings arbete som behörig myndighet enligt EU:s konfliktmineralförordning. Anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 91 494 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 92 977 000 kronor respektive 93 902 000 kronor.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

2020	Utfall	405 468	Anslagssparande	-7 600
2021	Anslag	349 867 ¹	Utgiftsprognos	351 848
2022	Förslag	361 367		
2023	Beräknat	191 367		
2024	Beräknat	154 367		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.17 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	339 867	339 867	339 867
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	21 500	-148 500	-185 500
<i>varav BP22</i>	<i>25 000</i>	<i>15 000</i>	<i>5 000</i>
<i>– Regional exportsatsning</i>	<i>25 000</i>	<i>15 000</i>	<i>5 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	361 367	191 367	154 367

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget föreslås ökas med 25 000 000 kronor 2022 för att stärka den regionala exportrådsgivningen. För 2023 och 2024 beräknas anslaget ökas med 15 000 000 kronor respektive 5 000 000 kronor för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 361 367 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 191 367 000 kronor respektive 154 367 000 kronor.

Kapitaltillskott till Instex

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om kapitaltillskott till Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex) på högst 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen fäster stor vikt vid att Iran fortsatt kvarstår i den kärntekniska överenskommelsen Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA). Instrument in Support of Trade Exchanges (Instex) är en viktig del av EU:s

gemensamma ansträngningar för att åstadkomma detta. Instex, som är upprättat i form av ett aktiebolag med säte i Frankrike, har som syfte att underlätta betalningar i samband med legitim handel mellan Europa och Iran. Utöver Sverige har Belgien, Danmark, Finland, Nederländerna, Norge, och Spanien redan beslutat att förvärva aktier i Instex, som grundades av Frankrike, Tyskland, och Storbritannien.

Efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2020 (prop. 2019/20:99, utg.omr. 24, bet. 2019/20:FiU21, rskr. 2019/20:340) har regeringen bemyndigats att göra ett ekonomiskt åtagande i form av ett aktieägaravtal mellan ägarna till Instex samt att under 2020 besluta om dels förvärv av aktier i Instex, dels tillskott av kapital till Instex till ett belopp om sammanlagt högst 3 000 000 kronor.

Genom att ingå avtalet förband sig Sverige att delta i finansieringen av bolaget. Ett sådant deltagande ska vara proportionerligt med ägarandelen och kan enligt avtalet ske dels genom tillskott av kapital, dels genom att ställa medel till bolagets förfogande. Tillskott av kapital beslutas av aktieägarna med kvalificerad majoritet på förslag av bolaget. Enligt avtalet ska aktieägarna tillskjuta kapital inom en månad efter att bolaget har begärt det. Deponering av medel sker vid behov på ett särskilt räntebärande konto, efter beslut av bolaget. Under 2020 förvärvades aktier i Instex till ett belopp om 1 000 000 kronor. Inget tillskott av kapital blev aktuellt under 2020.

Under 2022 kan en begäran komma att riktas till Sverige om tillskott av kapital i enlighet med det aktieägaravtal som gäller mellan aktieägarna. Övriga ovannämnda befintliga aktieägare i Instex har avsatt eller avser avsätta medel för en begäran om kapital under 2022. Regeringen anser att Sverige, liksom övriga ägare, vid behov bör kunna tillskjuta kapital till bolaget under 2022. Ett sådant tillskott ska rymmas inom de 1 000 000 kronor som bemyndigandet omfattar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2022 för anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* besluta om kapitaltillskott till Instex på högst 1 000 000 kronor.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

2020	Utfall	71 157	Anslagssparande	1 615
2021	Anslag	97 772 ¹	Utgiftsprognos	96 934
2022	Förslag	72 772		
2023	Beräknat	57 772		
2024	Beräknat	57 772		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.19 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	97 772	97 772	97 772
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-25 000	-40 000	-40 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	72 772	57 772	57 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 72 772 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 57 772 000 kronor respektive 57 772 000 kronor.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

2020	Utfall	22 276	Anslagssparande	-1 802
2021	Anslag	20 517 ¹	Utgiftsprognos	20 047
2022	Förslag	20 517		
2023	Beräknat	20 517		
2024	Beräknat	20 517		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.21 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor			
	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	20 517	20 517	20 517
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.22 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor				
2020	Utfall	31 336	Anslagssparande	
2021	Anslag	31 336 ¹	Utgiftsprognos	31 336
2022	Förslag	31 336		
2023	Beräknat	31 336		
2024	Beräknat	31 336		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.23 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor			
	2022	2023	2024
Anvisat 2021¹	31 336	31 336	31 336
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	31 336	31 336	31 336

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 31 336 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 31 336 000 kronor respektive 31 336 000 kronor.

4.6.7 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tabell 4.24 Anslagsutveckling 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor				
2020	Utfall	24 611	Anslagssparande	389
2021	Anslag	100 000 ¹	Utgiftsprognos	94 353
2022	Förslag	100 000		
2023	Beräknat	100 000		
2024	Beräknat	100 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2021 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för ersättning till AB Svensk Exportkredit för eventuellt underskott inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.25 Förändringar av anslagsnivån 2022–2024 för 2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

Tusental kronor				
	2022	2023	2024	
Anvisat 2021¹	100 000	100 000	100 000	
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	100 000	100 000	100 000	

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2020 (bet. 2020/21:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning* för 2022. För 2023 och 2024 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor respektive 100 000 000 kronor.

4.6.8 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2021 till 373 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 0 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Kreditgaranti för exportkrediter

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 475 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet en avgörande betydelse för företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Riskavtäckning är centralt för exportföretagen för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Utvecklingen under covid-19-pandemin visade att det är avgörande att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. Bedömningen är ändå att ramen för 2022 kan sänkas något för att täcka efterfrågan av exportkreditgarantier.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2021 ställa ut kreditgarantier för exportkrediter som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 475 000 000 000 kronor

Kreditgaranti för investeringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2022 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För de svenska exportföretagen är det centralt med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att under 2022 ställa ut kreditgarantier för investeringar som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.26 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)	Akkumulerat resultat
Utfall 2020	1 082 066	-888 348	193 718	24 711 681
Prognos 2021	2 030 219	-1 360 326	669 893	25 381 574
Budget 2022	2 038 194	-1 305 725	732 469	26 114 043

Källa: EKN.

4.6.9 Låneram för AB Svensk Exportkredit

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2021 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret för exportfinansiering som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, är centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Behovet av en låneram ökade efter utbrottet av covid-19 då möjligheterna till upplåning på kapitalmarknaden begränsades. En låneram på 175 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som i nuläget finns för att säkerställa SEK:s upplåning i CIRR-systemet och för att kunna erbjuda företagen långfristiga lån. Regeringen bör

mot denna bakgrund bemyndigas att för 2022 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 175 000 000 000 kronor.